שנה 35 ... אב תשל"א, 10.8.1971 המחיר 1.80 ל"י

סקופ

על איש זה איימו ברצח בגלל עדותו על:

משה בן־מנחם

שחיתות מעילות בנפט הישראלי בסיני

קורא יקר

מרים וחנוך לנגר הם צמד האחים הצעירים, שמעטים במדינה מכירים אותם בשמותיהם, אך המדינה כולה מכירה אותם בתואר שהדביקו להם אבירי הכפייה הדתית בישראל — „הממזרים". אלה הם האח והאחות שאינם יכולים לבוא בקהל ישראל, למרות ששרתו בצה"ל, ואינם יכולים להינשא, כל עוד לא יטהר אותם בית־דין רבני מ„ממזרותם."

אך בעוד שממזרות היא מעמד נקלה, אליו נקלע אדם על לא עוול בכפו, כתוצאה מחוקים דתיים חשוכים ומאובנים, הרי אם הוא מגיע למעמד של שקרן, האשמה חלה עליו ורק עליו.

תצלום הבת

מבלי לפגוע בצידקת מאבקם של חנוך ומרים לנגר נגד הכפייה הדתית, עלינו לקבוע בצער, כי שניהם שיקרו במצח נחושה, בראיון שהעניקו לכתב הארץ מתי גולן, לפני שבועיים.

באותו ראיון התפרסם הקטע הבא:

מרים: פירסום זה לא דבר רע, אבל לא בעניין כזה. אני זוכרת מה שהיה לנו עם **העולם הזה**. הם רדפו אחרינו ברחובות כדי לצלם אותנו. יום אחד ניסה צלם שלהם לצלם אותי מאחור ברחוב, אבל צילם איזו בחורה מיסכנה שעברה במקום, ופירסמו את תמונתה כאילו זו הייתי אני. לאחר מכן פירסמו כתבה כאילו ראיינו אותי.

שאלה: מעולם לא התראיינתם אצלם?

מרים: אף פעם, לא רציתי לדבר איתם.

יהודית (נערתו של חנוך): את אמא שלהם צילמו כאשר פתחה למישהו את הדלת, ועשו מזה תמונת שער.

מרים: זה היה שבוע איום בשבילנו.

חנוך: הם לא היו מעוניינים לעזור לנו, אלא לנגח את הדתיים.

קל להבין מדוע העלו חנוך ומרים האשמות שקר אלה. במיסגרת ראיון ההתרפסות והחנופה שלהם בפני הרבנים, הם היו צריכים להסיר מעצמם את מה שיכול היה להיראות בעיניהם כמכתים את שמם בעיני הרבנים — הסכמה לדבר עם כתבי העולם הזה.

אין אנו מתכוונים להיכנס למערכה מישפטית עם אומללים אלה. די לצרות שיש להם מידי הרבנים. אולם על מנת למנוע ספק, מתפרסמים בזה שני תצהירים שהצהירו השבוע שני חברי מערכת העולם הזה **בפני עורך־דין, אחרי שהוזהרו כחוק לומר את כל האמת, ונמסר להם כי יהיו צפויים לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשו כן.**

★ לא אמת, טענות מגוחכות

התצהיר האחד היה **תצהירו של מרסל (זוגיס) זוהר, כתב** העולם הזה, **שראיין בשעתו את מרים לנגר ואת אמה מרים לנגר** (העולם הזה 1750). **הצהיר מרסל:**

הנני כתב השבועון **העולם הזה**. קראתי את דבריה של מרים לנגר בראיון שהתפרסם במוסף **הארץ**. בראיון זה טוענת מרים לנגר, כי לא רואיינה כלל על ידי.

דברים אלה נוגדים את האמת. שוחחתי בשעתו במשך למעלה מעשרים דקות עם מרים לנגר. היא ענתה לשאלותי, אם כי העירה, כי אסור לה לדבר איתי. תוך כדי מתן תשובות לשאלותי, היא ציינה, כי נאמר לה על־ידי השלטונות המטפלים בעניינה שלא לשוחח עם עתונאים.

שוחחנו בחדר המדרגות של הבית בו התגוררה המשפחה. השיחה פורסמה בשעתו בשבועון **העולם הזה**. במהלך השיחה סיפרה שניסתה להתאבד, וכי אינה מעוניינת כי יידעו במקום עבודתה על הפרשה.

כן שוחחתי עם אמה של מרים, חווה, בדירתה במשך כחצי שעה. עם האם שוחחתי לפני ששוחחתי עם הבת, והיתה זו חווה, האם, שהציעה לי לשוחח עם בתה.

התצהיר השני נמסר בידי ויליאם סעדה, ונאמר בו:

אני עובד כצלם בשבועון **העולם הזה**. קראתי במוסף **הארץ** ראיון עם מרים וחנוך לנגר. בראיון זה טענה מרים, כי לא צולמה כלל על ידינו, וכי צילמנו „בחורה מיסכנה שעברה במיקרה במקום," וכי פירסמנו את תמונתה כאילו זו היתה היא.

דבריה של מרים לנגר אינם נכונים. התמונה שהתפרסמה היא תמונתה שלה. עקבתי אחריה מביתה, וצילמתיה לפני שנכנסה לבית ברח' אלנבי 31, בתל־אביב.

עוד טוענת מרים לנגר, כי לא התראיינה כלל על־ידי כתב **העולם הזה**. הייתי נוכח כשכתב השבועון, מרסל זוהר, שוחח עם מרים לנגר. השניים שוחחו בחדר המדרגות של הבית בו מתגוררת המשפחה.

מגוחכת, איפוא, טענתה בראיון, כאילו לא התראיינה על־ידי הכתב. השיחה נמשכה לפחות 20 דקות. במהלך השיחה אף סוכם בין השניים, כי מרסל יטלפן אליה למחרת. לפיכך מגוחכת טענתה של מרים ונוגדת את האמת.

לסיום, כדאי לציין עוד עובדה אחת. לפני שפורסם הראיון עם הממזרים בהארץ, **פנה מתי גולן אל אורי אבנרי ומסר לו את האשמת השקר של השניים. אבנרי העמיד את גולן על הסילוף שבדברים.**

חבל שהארץ **פירסם דברי שקר אלה, שנועדו לטהר את ה„ממזרים" בעיני הרבנים, מבלי להעמיד את הקוראים על העובדה, שעורך** העולם הזה **הפריך את הדברים נמרצות.**

אלי תבור

שיט סוכות

מה־3 עד ה־15 באוקטובר
באניה החדישה "נילי"
בקור בנמלי:
★ נפולי ★ ניצה
★ ליבורנו ★ קטניה
★ ברצלונה ★ רודוס
המחיר: מ־ 1695 ל"י (כולל מיסים)
טיולים מודרכים ל:
★ קפרי, פומפייה.
★ פלורנס ופיזה.
★ אמלפי וסורנטו.
★ מונטה קרלו.
★ הר הגעש אטנה.
בידור מצוין עם:
★ אמנים בעלי שם
★ 2 תזמורות לריקודים.
★ מועדון לילה.
★ הצגות קולנוע.
הבטח מקומך בהקדם!
פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!
הטיול הטוב ביותר עם
אירופה טורס
EUROPA TOURS
הסווג הבטחותי כפי שנקבע ע"י מנהל אגף הספנות והנמלים א. מ. „נילי" נבנחה ב 1965 א' א'
קול המפרסם

עלית
קפה נמס
בקיצור ולענין-
קפה נמס עלית
פרסום ד״ר יעקבסון

דף תשקיף

קרייה יהודית בפיתחת־רפיח

צפוייה הקמת קרייה יהודית באיזור פיתחת־רפיח.

כשלב ראשון להקמת הקרייה סגרו שילטונות צה"ל שטח של למעלה מ־30 אלף דונם באיזור פיתחת־רפיח בפני הבדו־אים תושבי המקום.

השטח שנסגר כולל את מרבית מקורות המים של הבדואים.

מעצר מוחיי־אל־דין - מכשול לועידת בולוניה

מעצרו של חאלד מוחיי־אל־דין בקאהיר (ראה עמוד 19) משבש את ההכנות לוועידת כוחות־השלום בבולוניה, העומדת להיערך בדצמבר השנה.

מוחיי־אל־דין הוא אחד היוזמים העיק־ריים של הוועידה, בה עומדים להיפגש לראשונה בגלוי שוחרי־השלום ממצריים ומישראל.

עד שיתבהר מצבו ויתגלו כוונות הממשלה המצ־רית, יש להניח כי ההכנות לוועידה ייכנסו למהלך נמוך.

רבין הסכים לחזור לארה"ב רק עם מזכירתו מהצבא

אחד התנאים שהציג שגריר ישראל ב־ארצות־הברית, יצחק רבין להמשך כהונתו בארהב: מזכירתו לשעבר בתפקידו כ־רמטכ"ל, רס"ן רוחמה צפריר, תשמש גם כמזכירתו בוושינגטון.

רבין ביקש מהרמטכ"ל לשחרר לשנה את רו־חמה, המשרתת במיפקדת קצין חינוך ראשי. רוחמה תקבל חופשה ללא־תשלום ותצא בעוד כשבועיים, יחד עם בעלה והילד, לארצות־הברית.

מרקוזה יבקר בארץ

בסוף השנה עומד להגיע לארץ האליל הרעיוני הקשיש של השמאל החדש הצעיר: פרופסור הרברט מרקוזה, הוגה הדיעות היהודי־גרמני שהשתקע באר־צות־הברית וכבש את לב השמאל החדש בספריו כמו האדם החד־מימדי, בהם גילה את עבדות האדם בחב־רת הצריכה הקפיטליסטית.

בניגוד לרבים מאנשי השמאל החדש, ביטא מרקוזה בתוקף ובפומבי את תמיכתו בקיום מדינת־ישראל, בצד דרישתו ל־עשיית צדק לעם הפלסטיני.

מחריף הקרע בין חרות לליברלים

היחסים הפנימיים בין שתי החטיבות בגח"ל, חרות והליברלים, ילכו ויחריפו.

מנהיג חרות. ח"כ מנחם בגין אינו מוכן להבליג על פסילת ראשי האופוזיציה בפלג הליברלי, שדרשו איחוד מלא בין החטיבות, מלכהן במוסדות החטיבה הליברלית.

למרות הצהרתו של מנהיג הליברלים ח"כ יוסף ספיר, כי לא יסבול התערבות מבחוץ, יעניק כנראה בגין את הסכמתו השקטה להקמת חוגים משותפים בין שתי החטיבות.

המנהל החדש לנמל התעופה - מעורב בתאונה קטלנית

האיש המיועד לרשת את מקומו של המהנדס יצחק ורדי, מנה, נמל התעופה לוד שיתפוטר קרוב־לוודאי, היה האחראי על היחידה שהיתה מעורבת בתאונה בין שני מטוסים בה נהרגו ארבעה אזרחים.

החילופים בין השניים יערכו כנראה בעוד כחוד־שיים, והמועמד החדש זכה להמלצתו של מפקד חיל־האוויר מוטי הוד.

"דובק" קונה את ביח"ר לסיגריות "לוד"

מיספר בתי החרושת לסיגריות בארץ יצטמצם משלושה לשניים, אחרי שחברת הסיגריות דובק הח־ליטה לרכוש את בית־החרושת לסיגריות לוד, שהיה בבעלות הסתדרותית.

המשא־ומתן על מכירת בית־החרושת, שייצר בין השאר סיגריות כמו סילון, כנסת ומוסטאנג, הסתיים לאחרונה בהצלחה, והודעה על כך תתפרסם בקרוב.

שערוריית התמונות בתעלה: היונה עפה-העורבים ממתינים

שערוריה רבתי פרצה השבוע כאשר התפר־סמו בעיתונות היש־ראלית, ביום השנה הראשון להפסקת ה־אש, צילומים של חייל צה"ל ניצב על גדת תעלת סואץ ומפריח מידיו יונת שלום צחו־רה. הסתבר כי אחד הצלמים, אלכס בר־נובסקי, שהיה בין אלה להם הותר לצלם ב־תעלה לרגל יום־השנה, הביא עימו יונה מתל־אביב בכלוב, נתן או־תה לחייל במעוז ב־תעלה, וצילם אותה שעה שהחייל הפריח אותה. היונה התעו־פפה לעבר הגדה המצ־רית ולא חזרה, אולם הצילום, שהתפרסם ב־רבים, הרגיז את של־טונות צה"ל, שטענו כי צה"ל אינו מתיר לחייליו להשתתף ב־תמונות מבויימות. סע־רה דומה פרצה בעת שהוכרז על הפסקת ה־אש, לפני שנה, כ־שאחד הצלמים ביים תמונה בה נראים חיילי צה"ל במעוז ב־תעלה כשהם שותים שמפניה. כתוצאה מ־פרסום תמונת היונה, נאסר על הצלם שצילם את התמונה לרדת לתעלה.

מה שצה"ל לא יכול היה לאסור היה פירסום תמונה אחרת, שצולמה תייל בצד הישראלי של תעלת סואץ, כשמן העבר השני מתנשא מגדל תצפית בידי הצלם שבתאי טל, בה נראו שני עורבים שחורים כשהם עומדים על גדר של הצבא המצרי. העורבים שעל התייל לא הובאו מתל־אביב. הם שייכים למקום.

חדש!

ניר

הגלידה הטבעית של

אדניר

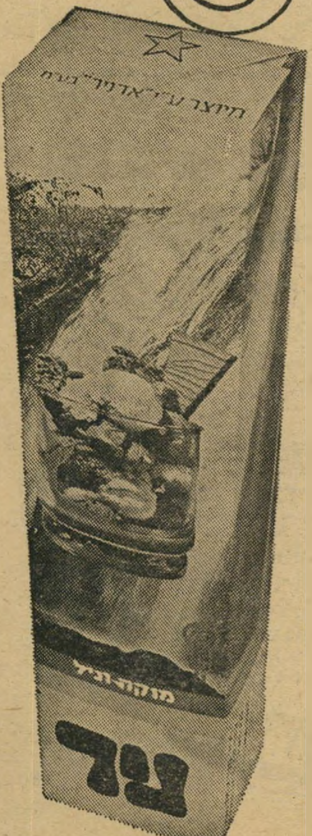

עם הופעתה של גלידת „ניר" החדשה, מכריזות מחלבות אדניר על מבצע פרסים ענק!

„מבצע 7 כוכבים"

★★★★★★★

אספו 7 כוכבים, מאלה המודפסים על שולי כל אריזה של גלידת „ניר" ותמורתם תקבלו בכל נקודות המכירה של אדניר **חבילה של גלידת „ניר" חינם!!** את הכוכבים יש למסור במעטפה בצרוף תלוש ובו שם וכתובת, שם בעל החנות והסיסמה: „גלידת.................. מן הכפר אל העיר". בין כל המעטפות שתגענה עד סוף המבצע יוגרלו **4 נסיעות נופש לחו"ל, באניה „נילי"!**

• ככל שתרבו במסירת מעטפות (בכל אחת 7 כוכבים) תקבלו חבילות גלידה רבות חינם וכן יגדלו סיכוייכם לזכיה בנסיעת הנופש. בהצלחה!

גלידות אדניר מן הכפר אל העיר

מכתבים

■ **למול מטרות**

התרגול הרוסי

על אף שפע החומר שהודפס בעיתונות בנושא זה, נדמה לי שלא קלעו אל ה־מטרה. כדאי שנזכור שהרוסים תמכו ב־הקמת מדינת־ישראל ב־1948 מתוך חש־בון פשוט של סיוע לכוחות אשר ידחקו את הבריטים מאיזור המזרח־התיכון. האם עומדת בפניהם בעייה דומה עם האמרי־קאים?

בשלב מסויים הגיעו הערבים למסקנה שרק ארצות־הברית יכולה להסיג את ישר־ראל אחור מהשטחים שנכבשו ובהתאם לכך נערכו תמרונים מצידם לאחרונה. הדבר חרה היטב לרוסים שהנה ארצות־הברית דרך השפעתה על ישראל תביא למצרים נסיגה ישראלית. לי נראה ש־שורש התרגול הרוסי האחרון הוא להביא לנסיגה ישראלית ממרבית השטחים תוך הבטחת סיוע צבאי לישראל בתמורה לכך. במיקרה שתותקף אחרי הנסיגה יש לרו־סים מספר קלפים חזקים להציע לישראל על מנת לקנות את נסיגתה. ומן הסתם היא תעשה זאת בש׳טת השלבים המפור־סמת והיעילה שלה:

1) עזרה וסיוע כלכלי בצורת הסכמי סתר וכו׳.

2) קשרי תרבות — בעיקר לשם עידוד וסיוע רוחני ליהודי ברית־המועצות.

3) והשלב השלישי: הבטחת סיוע צבאי במיקרה שתותקף או תאויים ישראל ל־אחר נסיגתה ממרבית השטחים.

עמי ליבנה, עין־חרוד, מאוחד

■ **נתן ברון,**

בן־אמוץ והפלמ״ח

דן בן־אמוץ בוודאי יופתע מכך, אך אני חייב לציין שנהניתי מרשימתו: „התגים עולים על הפלמ״ח" (העולם הזה 1769) בה הוא מגיב על רשימתי בקשר לפלמ״ח („ראשונים תמיד אנחנו" — ידיעות אחרונות, 23.7.71). מלבד ביטוי אחד או שניים — היתה הרשימה עוק־צנית ולא ארסית, תוקפנית ולא מלאת השמצות אישיות. כך צריך — ואפשר — לנהל ויכוח. נקווה שדן יחזיק מעמד גם להבא. אחרים כבר נשברו.

ההתנצלויות של דן בקשר לאי־העשייה של הפלמ״ח בחמש השנים הראשונות לקיומו — תקופת מלחמת העולם השנייה וההשמדה באירופה — מתקבלות בברכה. אך אין הן משנות את עצם העניין: הפלמ״ח הוא גוף נערץ ואהוד — אך רק בשל מה שעשה בתקופת המאבק בברי־טים לפני קום המדינה ובעת מלחמת השיחרור. חמש שנים — כך מסביר דן — ישב הפלמ״ח ו„גידל, טיפח וחינך אנשים". זה יפה מאוד — אבל באותה תקופה היה זה לוקסוס שהיישוב לא יכול היה, ולא צריך היה, להרשות לעצמו.

דן אומר: „אם מר ברון מקבל את הח־לטתו של בן־גוריון לפרק את הפלמ״ח כדבר ברור ומובן מאליו — עליו לקבל גם את החלטתו לפרק את האצ״ל והלח״י". וכאן שמורה הפתעה שנייה עבור דן: אני בהחלט סבור, שהפסקת פעולותיהם של אצ״ל ולח״י אחרי קום המדינה — היתה מוצדקת בהחלט. אבל, האם ידוע לדן כיצד בוצע הדבר? — במעצרים המוניים, ב־תאי־כלא, בעינויים. דן יכול לברר בין מכריו מאותה תקופה את הפרטים המדויי־קים.

איש אינו מבטל את חלקו של הפלמ״ח. אבל הפולקלור הלאומי שלנו — אשר

ברון

ביצירתו ובטיפוחו השתתפו יוצאי פלמ״ח רבים, ואחד הבולטים בהם הוא דן בן־אמוץ עצמו — מקדיש לפלמ״ח מקום בולט מדי וגדול מדי. ונגד זה באתי להתריע.

נתן ברון, תל־אביב

■ **הנאות**

החיים

רציתי להעיר את תשומת־ליבו של דן בן־אמוץ לשגיאה עקרונית שלו בנושא „המוות הוא עסק טוב". מההערה, „אגב, העולם הזה אינו מפרסם עקרונית מודעות־אבל", התאכזבתי, כי היא פשוט לא היתה במקומה ואינני מכירה כל שבועון אחר שכן מפרסם מודעות־אבל.

אבל ניגש לעניין. דן אמר באותו מאמר על „עסקי המוות" שאין מקום למודעות־

(המשך בעמוד 8)

מכתב השבוע

1 מול 119

רק בפגרה זו — פגרה מן הלימו־דים של שנתי הרביעית בתיכון — התפניתי לקרוא את הספר **1 מול 119**, בו מדובר רבות על עבודתו של ח״כ אבנרי בכנסת ועל סיעתו.

יש לציין, כי עורך־הדין אמנון זכ־רוני, מי שזכה לכינוי „חבר הכנסת ה־121", ערך את הספר בצורה יפה מאוד ואף מושכת את עין האדם.

באשר לתוכנו של הספר אשר מבטא את תוכן סיעתכם: הייתי אומרת, כי רבות מהשקפותיכם בהקשר לנושאים שונים חרו לי מאוד, והעלו את זעמי, אך היו עוד יותר השקפות, שמצאו חן בעיני. לא רק בגלל החן שבדברים, אלא בעיקר בגלל ההגיון שבהם. דוגמאות קשה לי להזכיר, כי איני רוצה „לקפח" דוגמאות אחרות, אבל, בלי שום ספק הייתי אומרת, כי מירב הצעותיכם והשקפותיכם תואמות מאוד לרוח־הזמן. ועל כך הכבוד הוא לכם!

לעומת הדברים שהזכרתי לעיל, יש בדעתי להזכיר, שקיבלתי רושם גרוע ביותר על עבודת חברי־הכנסת. תד־מיתם שנצטיירה בספר מאוד זיעזעה אותי, והדבר מכוון במיוחד לעניין הקואליציות בין המפלגות השונות והמנוגדות בדעותיהן. אכן, דווקא קואליציות אלו אינן מאפשרות לכל חבר־כנסת להצביע על־פי מצפונו, ולצורך הדגשה אף לא לכל סיעה, ש נ א ל צ ת להצביע בניגוד למצפו־נה היא. הדבר מכוון גם לעניין נו־כחותם הבלתי־תכופה, ואי־התמדתם בישיבות הכנסת.

אני, שעדיין לא הגעתי לגיל הבחי־רות, פשוט מהרהרת לעצמי ברגע זה ותוהה — האמנם את האדונים־הגבירים הללו בחרו הורי לכנסת? האמנם תחת השפעתם ומדיניותם אני נתונה? האמ־נם — אם בכלל — מדיניותם הנו־כחית היא האידיאלית?

אני פוחדת לענות על שאלות אלו באופן מוחלט ובביסוס. ייתכן כי פחד זה יחלוף בבוא הזמן.

נראה לי, כי יום יבוא והאידיאו־לוגיה שלכם, עבודתכם השוטפת והת־מסרותכם לעבודה זו, תעלינה את קרנה של סיעתכם — העולם הזה — כוח חדש.

אני מאחלת לכם עבודה פוריה וקו־לות מרובים.

יפה כהן, אשקלון

שחק
שרותי תעופה בע״מ

קורס טיס פרטי

נוסף מתחיל בימים אלה. אם רצונך להצטרף לחוג האקסלוסיבי ולמועדון הטייסים שלנו פנה מיד, בין השעות 18.00 — 8.30

טל. 981193, הרצליה

ITT SCHAUB-LORENZ
דגמים חדשים 1971/72!
★ 1003
★ SL-1000
★ 1050
★ 2001
★ 1150
★ 1080
ITT SCHAUB-LORENZ
מקלט הטלויזיה הטוב בעולם!
מכירה של מקלטים חדישים
(לעת עתה בכמות מצומצמת) כבר החלה,
גם עבור עולים חדשים.
שרות מעולה בכל רחבי הארץ
סוכן בלעדי בישראל: „כנורי" בע״מ
פרץ 4, ת״א סניף: דרך העצמאות 104, חיפה

הנהלת חשבונות

העיתונים מתעשרים מהמתים

אני לא חושב לרדת מנושא „מודעות האבל" עד שלא תקום דעת־קהל נגד ה־עתונים היומיים המספסרים במתים, ונגד המיפעלים המנצלים את המוות לפירסום עסקיהם.

עסקיו של עתון „הארץ" עולים בדרך כלל יפה, ברוך־השם. אך ביום החמישי שעבר עלו עוד יותר יפה. מותו של עזרי ליובושיץ בלבד הכניס לו אותו יום למ־עלה משמונת אלפים ושש מאות לירות! (394 אינטש מרובעים של מו־דעות אבל, כפול 22 ל״י האינטש.)

לא כל יום מזדמנת לעתון יומי עיסקה נהדרת כזאת. בדרך כלל הוא בקושי מו־ציא את ה־2500 ל״י ליום מהמתים (יום ג' שעבר למשל), והנה, פתאום: 8668 ל״י במכה אחת ומהרוג אחד בלבד. איזה יופי!

אני לא יודע אם עורכי העתונים הש־תוללו משמחה אותו בוקר של יום חמישי. אחרי הכל הם רגילים לתבוע כספים מ־משפחות אבלות (22 ל״י האינטש ובמזו־מן, במקום 13 ל״י האינטש ובאשראי של חצי שנה עבור מודעה מיסחרית). מכל מקום סביר להניח שהעתונים לא הצטערו על האסון שפקד את משפחת ליובושיץ. ואם השתתפו בצערה — לא מצאו לנכון

למה, אתם שואלים, אני נטפל דווקא ל„הארץ"? הרי גם שאר העתונים עושים כסף טוב מהמתים. נכון. וגם בהם אטפל במשך הזמן. כל אחד בתורו. במחלקת המודעות של עתוני הערב, למשל, נוהגים „מגייסי המודעות" לצלצל למיפעלים, חברות מיסחריות, ואפילו אנשים פרטיים, שפירסמו מודעות־אבל בעתוני הבוקר, ולסחוט מהם מודעות זהות.

יכולתי לעשות לכם חשבון כמה הרוויחו בשבוע שעבר „מעריב" ו„ידיעות אח־רונות" מעזרי ליובושיץ, שנפל בעת מילוי תפקידו. אבל אסתפק היום ב„הארץ".

הייתי רוצה שאנשים הפוגשים את עור־כיו במסיבות קוקטייל ישאלו אותם איך מתנהלים העסקים בבית־הקברות הפרטי שלהם? מה מצב המתים בזמן האחרון? מה הם עשו ב־8668 ל״י שהרוויחו ב־5.8.71 ממותו של עזרי? האם יוציאו את הסכום הזה על טיול באיי יוון? האם ירכשו ציור של יוסל ברגנר? אולי ירהטו מחדש את סלון האורחים בביתם? אולי ירכשו כתב־יד עברי עתיק? הייתי רוצה שירגישו בכל שעה ובכל מקום את ה־סלידה שאנשים צריכים לחוש כלפי עסקי המתים האלה.

האם אני סתם נהנה להתעלל במר שוקן

להביע זאת במודעת אבל כשאר בעלי המיפעלים, שניהלו עסקים עם המשפחה השכולה. 8668 ל״י שהעיתון הרוויח מה־עסק יכלו בהחלט להצדיק מודעת־אבל קטנה בשם עצמו ובשם מחלקת הנקרו־פילייה של העתונות — אבל נראה, שב־שטח זה יש לעתונים עקרונות ברורים מאד. הם לא יכלו להרשות לעצמם להפ־לות בין דם לדם, ואם הם יביעו היום תודה (בצורת מודעה של השתתפות ב־צער) למשפחת ליובושיץ, על הסכום הנאה שהרוויחו בזכותה — מחר הם יצטרכו לעשות זאת גם לשאר המשפחות השכו־לות, שמאונן הם מתפרנסים. ומובן שזה בלתי־אפשרי. עסקים לחוד והנאות לחוד.

או שיש לי גם הצעה מעשית לתיקון ה־שערורייה הציבורית הזאת? התשובה חיובית לשתי השאלות.

(א) לדעתי חייבת מועצת העתונות, העוסקת בענייני אתיקה, לדון בבעייה ול־החליט אם רשאי עתון לנצל אסונו של אדם, כדי לתבוע ממנו מחיר כפול־כימעט מזה הנהוג לגבי מודעות מיסחריות.

(ב) עד שמועצת העיתונות תדון בסו־גייה, יכול „הארץ" להנהיג מחיר אחיד למודעות לפי שטח ולפי מיקומן בעתון, או לתרום את ההפרש בין מחיר מודעת־אבל ומודעה מיסחרית רגילה לארגון נכי צה״ל, לבתי־חולים או לכל מטרה ציבו־רית אחרת הנראית לו.

ניצול המוות לפירסום

מאז אסון־המטוס בו נהרג דני מושביץ, לא ראינו בעתונים פסטיבל של מקוננים מיסחריים כמו זה שנערך לפני שבוע סביב מותו של עזרי ליובושיץ. שימו לב לתהלוכת האבלים שהתייצבה ביום חמישי שעבר ב„הארץ":

פרמה־שרף בע״מ; עלית בע״מ; פרי־מן בע״מ; המועצה לייצור ולשיווק יר־קות; סולכור בע״מ; מיפעלי ים־המלח בע״מ; פלסים בע״מ; אלייד השקעות ב־ע״מ; לישכת רואי־החשבון בישראל; אמבין, תעשיות פלסטיות לבניין בע״מ; אורט; החברה המאוחדת לפירסומים והד־פסה בע״מ; החברה הישראלית לתערו־כות וירידים; חברת פריקלאס ים־המלח בע״מ; אמגט, פלסטיק בע״מ; קשת ב־ע״מ; הבונים מוצרי יציקה; בית לפי־דות — נפטא; חל״צ — החברה לשיווק צמיגים; כימיקלים לישראל בע״מ; הצ־פונית בע״מ; צ'מפיון מוטורס בע״מ; דלק; אשטרום — חברה להנדסה בע״מ; והחברות הבאות הקשורות למשפחות בנ־ימין, משה ומרדכי מאיר: מאיר, חברה להשקעות בע״מ; כל־בו שלום בע״מ; מפעלי מאיר בע״מ; בתים בע״מ; המגדל, חברה לפרסומת בע״מ; וולפסון, קלור, מאיר בע״מ; בנק ירושלים בע״מ; קרית יצחק וולפסון בע״מ; תומר ירושלים ב־ע״מ; בעת״א בע״מ; בנק ליצוא בע״מ; החברה להשקעות של בנק ליצוא בע״מ; רדי מיקסר קונקריט בע״מ; מור בע״מ; ישכונטל בע״מ; ככר הרצל בע״מ; מגדל שלום מאיר בע״מ; מלון מגדל שלום בע״מ, בית הרכב בע״מ.

תעלומת משפחת האבלים הענפה נפ־תרת כשמתוך אחת המודעות מתברר לנו, שעזרי ליובושיץ ז״ל, היה מפעילי החב־רים בלשכת רואי־החשבון בישראל, ומ־תוך ספר הטלפונים אנו לומדים על שני משרדים של רואי חשבונות הקשורים בשם משפחה זה בתל־אביב. אני לא את־פלא אם מנהלי מחלקת המודעות בעתו־נים היומיים ביקשו וקיבלו ממשרד רואי־החשבון את רשימת לקוחותיהם, ובשיחות טלפוניות הצליחו לשכנע את הקליינטים שכדאי להם לפרסם מודעת אבל בעתון.

וזה נכון. מבחינת כדאיות מיסחרית מודעת־האבל משתלמת למיפעל. קודם כל הוא מפרסם ברבים במקום בולט ומכובד, את שם המיפעל, ובמיקרים רבים גם את מוצריו, ומה שחשוב עוד יותר: ההש־תתפות בצער המשפחה לא עולה למיפעל גרוש. מס־ההכנסה מכיר במודעות־אבל כהוצאה לצרכי פירסום, כך שבעצם מר־מים מפעלים אלה את המדינה ומפרסמים ברבים את מעשיהם הנאים על חשבון משלם־המיסים.

מה אפשר לעשות, אתם שואלים? שום דבר. כל אחד צריך לרמות את המדינה כמיטב יכולתו. ואל תתפלאו אם הפוע־לים יבקשו מחר מענק לצורך פירסום מודעות־אבל. מי קבע שרק מפעל בע״מ רשאי לרמות את הממשלה?

אנחנו ורק אנחנו

אתם מתפלאים שבארץ גדל דור שובי־ניסטי, שאינו מוכן להודות בעובדה, שגם לערבים יש זכות היסטורית על ארץ־יש־ראל וירושלים? זה טבעי מאד ומתקבל על הדעת. מספיק לפתוח ספר שלפיו מלמדים היסטוריה בבתי־הספר הממלכ־תיים שלנו, כדי לקבל את הרושם שארץ ישראל הובטחה רק לנו, היהודים, שאנח־נו חיינו כאן לפני כולם, וכשאנחנו גו־רשנו ממולדתנו — לא היה כאן שום דבר.

ואם שכחתם את שיעורי ההיסטוריה, שתקעו לראשיכם בבית־הספר, הטו אוזן והקשיבו להצהרתו של שר־הבטחון שלנו, מר משה דיין.

לפני שבוע, בביקור שערך בשטח הח־פירות הארכיאולוגיות ליד הכותל, אמר מר דיין שלדעתו אין צורך להתעכב על עתיקות מתקופות מאוחרות, המתגלות באיזור החפירות, אלא יש לחשוף ולשחזר את כל הקשור בתקופת הבית. אני מעדיף, הוא אמר, לראות את חומת הבית כפי שהיתה בימי בית שני. את כל שאר ה־עתיקות אפשר לצלם ולסלק, כי אלה מס־תירות ומונעות מאיתנו לראות בשלמות את התמונה.

אתם מבינים? התמונה השלמה היא ירושלים של בית דויד, ללא שום תוס־פות מיותרות. כל ההוכחות הארכיאולו־גיות לקדושתה וחשיבותה של ירושלים בעיני הערבים והנוצרים רק מטשטשות את התמונה, לפיה ירושלים היתה, הינה ותמיד תהיה שלנו, ורק שלנו.

רוסיה מתקנת מדי פעם בפעם את ה־היסטוריה על־ידי תיקונים ושיפוצים באנ־ציקלופדיה הסובייטית. אנחנו עושים עבו־דה הרבה יותר יסודית. אנחנו משפצים את העדויות ההיסטוריות, לא רק את דב־רי הפרשנות. מר דיין, שהוא גם אר־כיאולוג רציני בשעות הפנאי, היה ודאי מגרד ברצון בבולדוזר את כל ארץ־ישר־אל, כדי לסלק מעל פניה את כל הזבל ההיסטורי שהערבים הותירו אחריהם, ולחשוף על־ידי כך אחת ולתמיד את הת־מונה השלמה, כפי שהוא היה רוצה לר־אות אותה.

קבלת פנים חמה

סוף־סוף, אחרי ציפייה של שבועיים, חצה בשבוע שעבר המחבל ה־100 את הירדן והסגיר את עצמו לידי כוחות צה״ל.

בבסיס שאליו הובל בעיניים קשורות נתקבל המחבל על ידי שר־הבטחון, אלוף פיקוד המרכז, שר־התיירות ונציגים מט־עם שר־המשפטים, שר־העבודה, שר־השי־כון, ההסתדרות וארגון־אמהות־עובדות.

המחבל, יוסוף זייעד, יליד חיפה, בן 29, נתקבל בבסיס בפרחים, עוגות, ממ־תקים ובקבוקי ביטר־לימון, שחברת „שוואפס" תרמה לכבוד המאורע המיוחד. בתשובה לשאלותיו של אלוף פיקוד המר־כז, אמר המחבל, שהוא מאושר להיות המחבל ה־100 שהסגיר את עצמו. שהוא מציע לכל חבריו לעשות כמוהו, שקב־לות־הפנים של צה״ל הן הרבה יותר יפות מאלה של צבא ירדן, ושאת ההזמנה ל־בילוי סוף־שבוע ב„אכדיה" הוא ינצל בר־גע שתסתיים חופשתו על חשבון משרד־הבטחון.

צוות הטלוויזיה הישראלית הנציח את קבלת־הפנים. כולם חייכו לתוך המצלמה. המחבל בכה.

מרוב אושר, כנראה.

המתרוממים דרומה

ראיתם בעתונים את המודעות המשגעות של מיכרות תימנע? גבר מקצועי בריא, עם זוג ידיים של מרים משקלות ושיני־סוס לבנות, מצולם מלמטה בחצי־אנפאס ומכ־ריז על תימנע — עיר הגברים.

לפני כמה ימים, כך סיפרו לי משקיפים ברציף הרברט סמואל, ירד לתימנע מת־רומם סוג אלף־אלף, התייצב עם ארנק בז' נהדר במשרד המיפעל, והכריז בקול מפתה ורך „באתי!" הגבר שישב מאחורי שולחן־הכתיבה, כשהוא לועס טבק, ירק יריקה בריאה לתוך מרחבי הנגב הפראיים שהשתרעו מעבר לחלון, הדליק סיגאר, העביר יד מיובלת וקשה על שלף זקנו ואמר „בעניין?"

„אני בעניין המודעה," אמר המתרומם, כשהוא מניח את כפות ידיו המטופחות על מותניו. „החלטתי לעבור לתימנע."

„כנראה לא קראת את המודעה בעיון!" אמר הגבר, והעלה את רגליו על שולחן הכתיבה. „במודעה היה כתוב: תימנע — עיר הגברים."

„יופי, נהדר!" קרא המתרומם בהתלה־בות. „זה בדיוק מה שאני מחפש! עיר שלימה של גברים — זה חלום!"

פינת המודעה הקטנה

קורא בעל חוש־הומור לא רע שלח לי שלוש מודעות קטנות, הראויות בהחלט לפירסום:

1) חרש מעוניין להכיר אילמת, למטרת נישואין.

2) מעוניין בקשרי מכתבים עם בחורה מאמינה — נפוליאון בונאפרטה. ת.ד. 83754 פריס.

3) רוצח אימפולסיבי מחפש באופן דחוף מתאבד.

דן בן אמוץ

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

אבל וכי הן נועדו ברוב המיקרים לפרסם את המפרסם, ועוד הוסיף דן ואמר, כי אנשים הרוצים באמת ובתמים להביע ניחומים, יכולים לגשת לבית האבל או לכתוב לו מכתב אישי.

מאחר ובכל ההערות האלה לוחם דן את מלחמת האבל ומתיימר לדבר בשמו, אני מסיקה מכך שאף פעם הוא לא חזה מקרוב באדם אבל היושב ומעיין בעיתונים, כשם שלא עיין בהם מימיו, וזאת תוך כדי חיפושי שתי וערב אחר מודעות שפירסמו אנשים לכבוד מתיו. ובפרט מודעות שמאחוריהן עומדות חברות גדולות, מוסדות חשובים וכו׳.

אני מכירה אנשים כאלה ולא מנסיון אחד או שניים, אלא משלושה, ארבעה ויותר, מה שמביא אותי למחשבה שאכן אפשר לעשות הכללות בנושא זה. כל זה לא נוגע בכלל לאמיתות הכאב. כל אדם כואב באמת את מות קרוביו. אני לא יודעת בדיוק למה זה כן נוגע, ובטוחתני כי פסיכולוג היה מנתח זאת טוב יותר תאורטית — הניתוח שלי מסתמך על התבוננות סביבי בלבד.

פעם ביקרתי אדם שישב שבעה, וכל מי שניכנס לחדר היה צריך לא רק לשמוע כמה מודעות פורסמו באותו יום לזכר אשתו, אלא גם למשש אותן במו ידיו ולומר פה ושם „כמה יפה מצידם...״ וכו׳. אחרי כמה חודשים התברר לי שכל המודעות בלי יוצא מן־הכלל שמורות באלבום המשפחה שלו.

ירקוני

אולי זה בורגני, אולי אנשים כמו דן לא יבינו זאת לעולם ואף יצאו נגד, אבל הרי כמעט כל קוראיו של בן־אמוץ הם בורגנים, ואני חוששת מאוד שבכך שהוא יעיק על מצפונם בנושא זה, הם יתחילו לחשוב שהם עושים משהו מאוד לא נכון. וכך ימנע דן ממרבית היישוב את אחת מהנאות החיים היותר גדולות.

אורית ירקוני, תל־אביב

ניהול חשבונות

עם מנהל חשבונות

קראתי את כתבתו של האדון דן בן־אמוץ על „המוות הוא עסק טוב״, (העולם הזה 1768), וברשותכם אציין מיספר הערות בנוגע לכתבה הנ״ל.

1) ייתכן מאוד כי העיתונות המסחרית מנצלת באופן לא הוגן את צערם של אלה המפרסמים מודעות־אבל, וגובה מהם תמורה כספית ללא פרופורציה למה שמגיע באמת, מתוך ידיעה כי מי שבא למסור מודעת־אבל לא נוהג לעמוד על המקח. אין ספק כי הפקת הנאה מוגזמת ע״י העיתונים השונים מפירסום מודעות־אבל הינו דבר מעורר סלידה.

2) מצער מאוד ומעורר סלידה במיוחד הקביעות וההכללות אשר מרשה לעצמו דן בן־אמוץ הנכבד להעלותם בכתב בכל הנוגע ל„הנאות״ המרובות המפיקים כביכול אלה המפרסמים מודעות־אבל. מר דן בן־אמוץ רואה פירסום זה כ„תופעה מחלייאה״. בהקשר זה נזכר שמה של קופת מלווה וחיסכון לעולי עירק שאני אחד מעובדיה, ועל כן אני רואה חובה לעצמי להביא לתשומת ליבם של חברי המערכת הנכבדים את הדברים העובדתיים הבאים:

לפני כשבועיים ניספה יחד עם עוד תשעה חיילי צה״ל בתאונה מצערת ומכאיבה לב כל יהודי בישראל, אחיה של אחת מפקידות המוסד הנ״ל. פקידה זו הינה

תפריט השבוע

גביע עם קרם תות שדה

המצרכים:

1 קופסת אינסטנט פודינג „ויסה״ בטעם תות שדה
1½ כוסות רסק תות שדה
1 צנצנת שמנת מתוקה
2 כפות סוכר

אורח ההכנה:

ערבבי את אבקת הפודינג עם רסק תות השדה. הקציפי את השמנת המתוקה עם הסוכר לקצפת. הוסיפי לפודינג חצי מכמות הקצפת שהכנת. הגישי בגביעים מקושטים בשארית הקצפת עם תותים שלמים.

אחת מהעובדות הוותיקות ביותר של מוסדנו, נוסף על היותה פקידה מצטיינת וחביבה במיוחד. אין לי ספק כי אסון מצער זה הכאיב לב כל אזרח ואדם במדינה, אולם היות ועובדי המשרד מתראים זה עם זה יום־יום, לכן אסון זה נגע לליבנו יותר מאשר לאחרים, אי־לכך אנו עובדי קופת מלווה וחיסכון לעולי עירק, ראינו צורך לפרסם מודעת־אבל באחד העיתונים.

ועתה הייתי רוצה לשאלכם, חברי המערכת הנכבדים, איזה חטא נעשה כאן, היכן תעלולי הפירסומת במיקרה הנדון? אולי אפשר לנהל חשבונות למנהל החשבונות של עיתונכם ולשאול אותו כיצד מתבטאת „התופעה המחליאה" בפירסום מודעת האבל במיקרה הנדון?

אני משוכנע כי קביעותיו של מר בן־אמוץ על „העסק הטוב" שעושים מפרסמי מודעות האבל, לפחות לגבי המיקרה הנדון הם הבל הבלים, וגובלות בחוסר אחריות והגיון.

משה דאש, רמת־גן

■ הגברים

והנוף

מעניין מתי תנקה העירייה את דרך־חיפה מגברים־שוחרי־זנות המקלקלים את הנוף.

כבר אי־אפשר לטייל בדרך היפה הזו בלי שאיזה גבר ייפלט מן המכונית ויעמוד „לפשפש במנוע".

מה זה, אין בעירייה מחלקת־אשפה?

ד. צפריר, תל־אביב

■ שר־השיכון

וההתיישבות בחברון

נדהמתי לשמוע מעל בימת הכנסת את הצעתו המתוחכמת של שר־השיכון מר זאב שרף, הודות הפניית זוגות צעירים למיפעל ההתיישבות בחברון.

אין פה רק התחמקות מפתרונות מעשיים, אלא מתן גושפנקא רשמית מצד גוף ממשלתי להתיישבות אזרחית בשטחים וצעידה לקראת יצירת עובדות.

אין פלא שהרב לוונברג שמח למצוא אותדים בממשלה. אין זה מוסרי מצד השר להפנות ילידי הארץ לחברון, בעוד שעלינו לזכור שעיר זו עדיין לא בחזקת ריבונות ישראלית רשמית. לעומת־זאת, מיישבים עולים בירושלים תוך כדי מתן הטבות בדיור שיוצרות פער סוציאלי המכשיר קרקע לתסיסה חברתית.

מרדכי לוי, סטודנט, ירושלים

●

קוראים חשותחים מכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עדיפות תינתן למצרפים תמרנות למכתביהם.

הפלגה חינם
עם המכונית
לאירופה
על ספון
·נילי·או·דן·
לזוכים במבצע
החדש A-Z
מבצע הפרסים
הגדול של פז

כן י
משתתף בתחרות
בחודש אוגוסט?
בחודש אוגוסט רשאי
להשתתף כל מי ששם מכוניתו
מתחיל באחת האותיות
D. E. G. N.
(לדוגמא: D-DODGE N-N.S.U. וכדומה)
כיצד תשתתף בתחרות?
על כל קניה של בנזין, שמן או לאחר סיכה למכוניתך באחת מתחנות „פז" ו„עוז" תקבל גלויה. עליך למלא את הפרטים המבוקשים בגלויה ולהחזירה לאחת התיבות המיוחדות הנמצאות בכל תחנות „פז" ו„עוז" ברחבי הארץ. ככל שתרבה במשלוח גלויות כן ירבו סיכוייך לזכות.

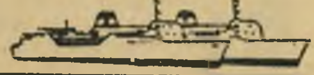

פז

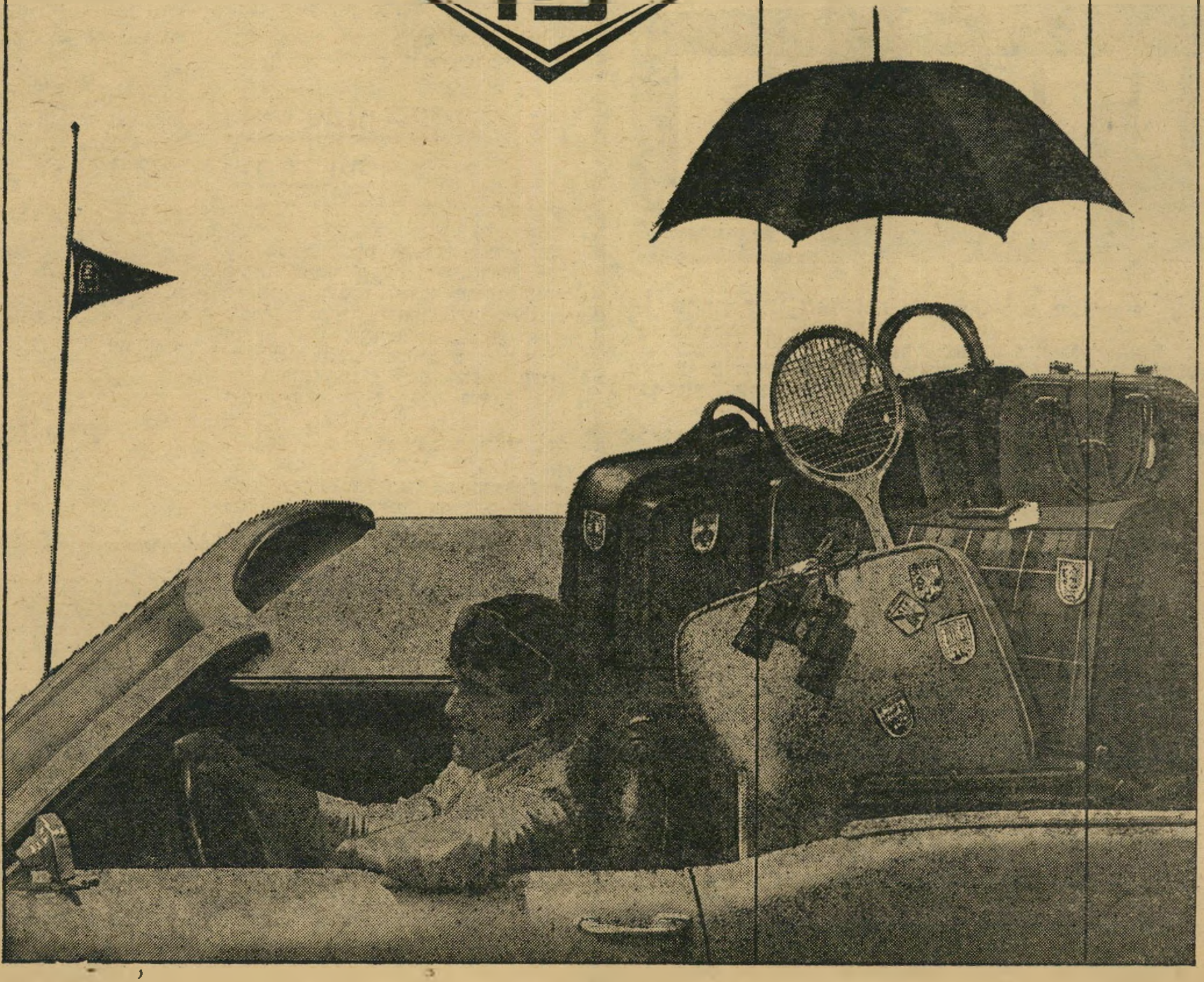

בעולם

בדור־הארץ

כמו גולדה ויאסר עראפאת

היה זה כאילו גולדה מאיר קיבלה את פניו של יאסר עראפאת, הכריזה, בעומדה לצידו במסיבת עיתונאים, כי היא מכירה בעם הפלסטינאי, והודיעה כי נתנה הוראות לשליח ישראל באו"ם להצביע בעד קבלת המדינה הפלסטינאית לאו"ם.

סוף להתנגדות. המשל, לנמשל זה: הנשיא ניקסון, שנודע כל ימיו כאנטי קומוניסט מושבע, ומתנגד חריף במיוחד ל„התפשטות נוספת של סין."

ניקסון היה אחד הלוחמים הפעילים ביותר למניעת קבלתה של סין לאו"ם. לפתע, תוך פחות משבועיים מאז ההכרזה הדרמטית בדבר ביקורו הקרוב בפקין — הודיעה ארצות־הברית כי הסירה את התנגדותה, הנמשכת זה ימי דור, לקבלת סין העממית לאו"ם.

היה זה אכן קצב אמריקאי של עשיית דברים. קשה היה לצפות למוצאו אצל ממשלת ישראל הנוכחית.

יפן

התנצלות והתפטרות

החקירה הקצרה והיסודית שנערכה, גילתה כי האשמה, בתאונת המטוס הצבאי ומטוס הנוסעים האזרחי, בו ניספו 168 נוסעי המטוס האזרחי — היתה בטייס המטוס הצבאי, סמל יושימי אי־שיקאווה.

חרטה מרה. בגלל אשמתו של סמל קטן אחד, אירעו בעקבות התאונה הדברים הבאים:

- מפקד חיל האוויר היפני הופיע בפני נציגי המשפחות של נספי התאונה, כדי להתנצל אישית. אחר — התפטר מתפקידו.
- שר ההגנה — התפטר מתפקידו.
- ראש הממשלה, איסאקו סאטו, השמיע התנצלות לאומה כולה, הביע „חרטה מרה על אובדן חיים כה רבים", והתנצל „מעומק הלב."

בישראל, דבר כזה לא היה יכול לקרות כמובן. דבר כזה — הכוונה לא ל ת א ו נ ה מסוג זה. בלוד, רק נס גרם לכך שעד היום ל א אירעה תאונה כזו. הכוונה להסקת המסקנות מתאונה כזו. שמשה דיין, או שמעון פרס, יתפטרו בגלל טעותו של סמל בחיל האוויר — עצם הרעיון הוא פנטסטי.

יוגוסלביה

עצמאות מפתיעה

בניגוד לתהליך הפושה בעולם, של ריכוז יותר ויותר כוח בידי המימשל המרכזי, מהווה מוסד הנשיאות הקיבוצי החדש ביוגוסלוויה נסיון מעניין ביותר בביזור הכוח של השלטון המרכזי, והעברתו לדרגים נמוכים יותר.

סרטן ביורוקרטי. יוגוסלוויה מורכבת משש רפובליקות, שחיכוכי־היסוד ביניהן לא נמחקו בשלמות מעולם. בחוקה החדשה, זכו הרפובליקות לעצמאות־יתר — כולל סמכות להטיל מיסים ולבנות תקציבים עצמאיים, פונקציות שעד עתה היו בידי ממשלתו של טיטו. אם תתפתחנה ע ת ה תופעות שליליות של השתלטות המדינה על חופש האזרח, או התפשטות סרטנית של הביורוקראטיה — לא תוכלנה עוד המדינות להאשים את בלגרד. עם העצמאות, קיבלו הן גם את האחריות.

ארה"ב

מלחמת גרילה חדשה

במהירות של עשרות אלפי קילומטר לשעה, דהרה חללית אפולו 15 בחלל האפל לעבר כדור הארץ הרחוק, ההולך וגדל בהדרגה. מאחריה היה הירח המתרחק, ההולך וקטן — בתוכה — שלושת האסטרונאוטים, שהשלימו את הגדול במיבצעי חקר החלל של האדם עד היום, בשורת פעולות שנראו כלקוחות ישר מסירטי המדע הדמיוני, שהגיעו לשיאן הפיקאנטי ביציאתו מתוך החללית של אלפרד וורדן ושהייתו בחלל האינסופי, מוגן בהליפת־החלל שלו בלבד.

מאבק אקולוגי. לפניהם, היה כדור הארץ, שממרחק זה נראה כפנינה ירוקה ובוהקת בים השחור, בסיס לחיים בים המוות.

אלא שעל פני הכדור עצמו, היו רבים שחששו שבסיס החיים שלהם הולך ונשמט. השבוע, בוואשינגטון, הם הכינו תוכנית פעולה למאבק אקולוגי מיוחד במינו: מלחמת גרילה במזהמי הסביבה — לאחר שהמאמצים עד כה להקטין את ממדי הזיהום, לפחות ביבשת צפון אמריקה, עלו בתוהו.

אחד הסעיפים בתוכנית: הפעלת שיטת מכתבי השרשרת הידועים — ושיגורם למענם של מנהלי חברות תעשייתיות מזהמות־סביבה. החישוב הראה כי מנהל חברה כזו עלול לקבל עד 40 אלף מכתבי־שרשרת כאלה — שיגרמו לפקק רציני אף במשרד היעיל ביותר.

דג מת במעטפה. סעיפים נוספים, מבין 450 הרעיונות שנתקבלו:

- השלכת אשפה לבריכות השחייה של חברי קונגרס שאינם תומכים במלחמה בזיהום, ויציקת ביטון על הדשא בגינותיהם.
- חטיפת מנהלי חברות מזהמות, ושיחרורם רק תמורת הסכמה לויתור בתחום ההימנעות מזיהום.
- שיגור דגים מתים בדואר לבעלי המניות של חברות הנפט מזהמות הים.

האיש שקנה — גשר בטעות

היה זה לפני שלוש שנים, כאשר איש התיירות האמריקאי רוברט מק־קאלוך קנה בבירת לונדון את גשר לונדון המפורסם, במזיר שבעה מיליון דולר, פירק אותו, העבירו למדבר אריזונה, והקימו שם מחדש, כאתר משיכה לאתר תיירות חדש שיושלם שם בקרוב, ואשר מק־קאלוך ושותפו מקווים שימשוך חמישה מיליון תיירים לשנה. אפילו תעלת מים נחפרה מתחת לגשר במדבר, כדי שיגשר על משהו.

פיספוס. עתה, במסיבת עיתונאים לקראת סיום הבנייה, גילה מק־קאלוך את הסוד הגדול. הוא קנה את הגשר הלא נכון: הוא רצה לקנות את גשר המגדל הציורי, פיספס בעת ההזמנה.

וילונות סגורים — נגד מרגלים

מרכז ההסברה של ממשלת ארצות־הברית הוציא הוראה לכל העובדים במפקדת המרכז בוואשינגטון להקפיד על וילונות סגורים — מחשש ריגול: „ההתפתחות המודרנית בצילומים־מרחוק," אמרה ההוראה, „מאפשרת כיום למרגל להיחבא מאחורי וילון בדירה בצד השני של הרחוב, ולצלם מבעד לחלון מיסמכים המונחים גלויים על השולחן, בבניין המיפקדה. לאחר הפיתוח וההגדלה, ניתן לקרוא את הכתוב במיסמכים אלה, גם אם בעת הצילום עצמו מסוגל הצלם להבחין בקושי במיסמכים עצמם.

(המשך בעמוד 12)

כך שיקרה ממשלת ישראל לאזרחיה - כפי שמתגלה עכשיו

כשם ש„מיסמכי הפנטאגון" חשפו את שרשרת המחדלים והמישגים שגרמו לשואת ויאט־נאם, כך מגלים „מיסמכי בן־גוריון", שפורסמו בהמשכים ב„מעריב", את המחדלים והמישגים הטראגיים של ממשלת ישראל, שמנעו את השלום וגרמו לשתי מלחמות.

אולם בעוד ש„מיסמכי הפנטאגון" גרמו לסערה עצומה בארצות־הברית, ולשינוי המדיניות בלחץ דעת־הקהל — לא עוררו „מיסמכי בן־גוריון" שום תגובה בישראל. מעטים קראו אותם, וגם אלה לא התרגשו.

אולם הדבר צריך להסעיר כל אדם בישראל. כי אין המדובר בהיסטוריה, אלא במעשים החוזרים על עצמם בעצם הימים האלה. פגישותיו של שליח הנשיא אייזנהואר, סגן שר־ההגנה, רוברט אנדרסון, עם נציגי מצריים וישראל, דומות כימעט עד לפרטי־הפרטים לפגישותיו של שליח הנשיא ניכסון, עוזר שר־החוץ ג'וזף סיסקו, עם יורשיהם של מנהיגים אלה בשתי המדינות.

בשבוע שעבר ניתח אורי אבנרי את משמעות הפגישות הראשונות. להלן הוא מנתח את הפגישות הבאות.

מיסמכי בן-גוריון

למחרת שתי הפגישות הראשונות, ב־24 בינואר 1956, נפגש „השליח" שוב עם בן־גוריון, שרת ועוזריהם.

בשיחה זו זרק משה שרת פצצה. הוא גילה בסוד למדינאי האמריקאי כי שליחותו כלל אינה ראשונה מסוגה — אלא שכבר היתה קודם לכן שורה שלמה של מגעים גם עם גמאל עבד־אל־נאצר.

הקורא של 1971 אולי לא יהיה נדהם למיקרא הדברים. אולם יש לזכור, כי המדובר על שיחה שהתקיימה ב־1956, כאשר מערכת אדירה של שטיפת־מוח שיכנעה כל ישראלי, ש„אף ערבי אחד אינו מוכן לדבר עם ישראל", ש„כל הערבים זוממים להשמידנו",

מאת

אורי אבנרי

וכו'. והנה, בסודי־סודות, מגלה משה שרת, שלמעשה היתה כל אותה עת מערכת רצופה של מגעים בין ראשי מצריים וישראל — מגעים בהם דובר על הסדר ושלום.

בין השאר הזכיר שרת את המגעים הבאים:

- באפריל 1953 (תשעה חודשים אחרי המהפכה המצרית) הוחלפו איגרות „בצינורות שונים". עבד־אל־נאצר עצמו חתם על האיגרת. „פקיד ידוע" מסר אותה לישראל.
- באפריל 1954, ביקר חבר־פרלמנט יהודי מבריטניה שלוש פעמים בקאהיר, כשהוא נוסע הלוך וחזור בין מצריים וישראל.
- באותו זמן היה מגע שני בפאריס, כששליח מייוחד של עבד־אל־נאצר נפגש עם „אנשים משלנו", והיו שוב חילופי־איגרות.

פרשה זו מגלה את השקרנות המונומנטלית של ממשלת ישראל כלפי הציבור הישראלי.

בוודאי היה אסור לממשלה לגלות לציבור מגעים סודיים, שהתנהלו בתנאי מפורש שלא ייוודעו. סודיות זו היתה מוצדקת, דרושה ואף חיונית.

אולם הממשלה לא הסתפקה בשמירת הסודיות. היא הרחיקה לכת:

בכל אותו זמן, בעוד המגעים היו בעיצומם, סיפרה לציבור הישראלי שכל מאמצי הערבים מרוכזים במזימה שטנית להשמדת ישראל.

כעבור שלוש שנים הצלחתי לגלות חלק מן המגעים האלה, תוך כדי שיחות עם אישים ערביים, הודיים, צרפתיים ואחרים. כאשר פירסמתי את הדברים תחת הכותרת „עבד־אל־נאצר הזמין את שרת", בגליון העולם הזה מיום 11.2.59 (מס' 1115) גיליתי, בין השאר, שבהיותו ראש־ממשלה, קיים שרת מגעים עם עבד־אל־נאצר, שבסוף 1954 הזמין אותו עבד־אל־נאצר לפגישה, ושלאחר מכן הופיע שליחו האישי של עבד־אל־נאצר בפאריס, והזמין אותו לפגישה פעם נוספת.

מייד עם פירסום גילויים אלה, פירסם משה שרת הודעה מוחצת, בה אמר: „לא היה ולא נברא", והאשים את העולם הזה בשקרנות. הציבור האמין, כמובן, למשה שרת — וחשב אותי למטורף ו/או לשקרן. ואמנם, הרעיון שהתקיים מגע כזה, או שהיו הזמנות כאלה, נראה אז פנטסטי לגמרי, לאור שטיפת־המוח השיטתית של השילטון.

עכשיו מוכיח בן־גוריון עצמו שגילויינו היו נכונים — וכי הממשלה שיקרה לציבור ערב מיבצע־סיני במצח נחושה, כשם שעשה הנשיא ג'ונסון במלחמת ויאט־נאם.

נאצר: המכנסיים למטה

מכל יוזמות־השלום האלה, חשובה ביותר זו שהיתה בסוף 1954, כי היא מילאה תפקיד חשוב גם בשיחות אנדרסון.

שרת מזכיר את נסיעות־התיווך של „חבר פרלמנט יהודי" מבריטניה. הכוונה היא למוריס אורבך (שגם על שליחותו כתב העולם הזה פעמים רבות).

באותה שעה היו גם מגעים נוספים. סיפרתי עליהם מפי המתווך העיקרי — ק. מ. פאניקאר, מי שהיה שגריר הודו בקאהיר, בימי־השיא של ירח־הדבש נהרו־נאצר. דיווחתי עליהם באותו מאמר, אחרי ששוחחתי ארוכות עם פאניקאר עצמו:

„עבד־אל־נאצר קיים מגע עם שרת', גילה לי השגריר, ,השניים יכלו להיפגש. היתה זאת הצעה מעשית מצד עבד־אל־נאצר, בסוף שנת 1954. אולם כשהועברה ההצעה לשרת, הוא סירב. הוא אמר שידיו כבולות, בגלל תליית שני היהודים שהורשעו כמרגלים למען ישראל.' פאניקאר לא הסתיר שלדעתו היה זה תירוץ...".

מה מסתתר עתה מתוך הדו"ח של בן־גוריון על שיחות אנדרסון?

שרת גילה, כאמור, לשליח האמריקאי שהיו לו מגעים רצופים עם עבד־אל־נאצר.

שיחות עם ערבים בחו"ל — המשך הדו"ח של עורך „העולם הזה" על פגישותיו

עבד אל־נאצר הזמין את שרת

— מאת אורי אבנרי —

הגילוי בעמוד זה נפתח מאמר הגילויים של „העולם הזה" 1115, מיום 11.2.59, בו חשף העיתון לראשונה את דבר המגעים הסודיים שהתקיימו בין שרת ועבד־אל־נאצר. התמונה מראה את שרת לוחץ את ידי מזכיר הליגה הערבית, עבד־אל־רחמן עזאם, ערב מלחמת העצמאות, שנת 1948.

במייוחד הוא מזכיר את היוזמה של סוף 1954, והוא קשר אותה בפירוש עם הנסיון להציל את שני היהודים שנדונו למוות (מרזוק ועמאר, קורבנות „עסק הביש" של פרשת לבון. הם הורשעו בעוון הנחת פצצות במוסדות אמריקאיים ובריטיים במצריים, לפי הוראות מתל־אביב, שהולידו את השאלה ההיסטורית „מי נתן את ההוראה?").

נסיונו הנואש של שרת להציל את חיי השניים ראוי לשבח. אולם מה שקרה לאחר מכן, מטיל צל כבד על ממשלת ישראל. היא נתגלתה כחסרת־אחריות, קלת־דעת וילדותית.

וזהו הדבר:

עבד־אל־נאצר סיפר לאנדרסון כי הוא חושש מכל מגע עם מנהיגי ישראל, כי במגעים קודמים „היטעו" אותו.

לדבריו, אמנם קיבל פנייה ישראלית, אחרי שנתגלה „עסק הביש", ונתבקש לחוס על חייהם של חברי רשת הריגול והחבלה (שהיו כולם יהודים מצריים. מפעיל הרשת, קצין ישראלי שהתפרסם לאחר מכן בתואר „האדם השלישי", נמלט בעוד מועד.)

אולם, טען עבד־אל־נאצר, הוא אמר בפירוש לשליחים, שבאו מטעם ישראל, שאין הוא יכול למנוע את המישפט. הוא אמר, שישתדל להשפיע על השופטים להסתפק בפסק־דין רחום, אך לא הבטיח דבר. בעיקר לא הבטיח להעניק מצידו חנינה לנדונים למוות. (זה גם היה קשה, אחרי שלא העניק חנינה לראשי האחים המוסלמים, שנדונו למוות ונתלו בסיטונות, כמה ימים לפני כן.).

עבד־אל־נאצר האמין, לדבריו, כי עמדתו הובנה בירושלים. אולם כאשר נתלו שניים מן הנאשמים בינואר 1954 (האחרים נדונו לעונשי־מאסר ושוחררו אחרי מלחמת ששת־הימים) העמיד משה שרת פנים, כאילו הפר עבד־אל־נאצר התחייבות שלא יוצאו להורג.

האיש משה שרת בימי כהונתו כראש הממשלה, בתקופה בה אירעו המאורעות המתגלים במיסמכים אלה — פרשת „העסק הביש", והמגעים עם גמאל עבד־אל־נאצר שבעיקבותיהם טען המנהיג המצרי שהישראלים רימו אותו.

כנקמה על כך, ביצעה ישראל (לדעת עבד־אל־נאצר) את ההתקפה הרצחנית על עזה בסוף פברואר 1955, מבלי שמצריים היתה מוכנה לכך. „הם תפסו אותי כשהמכנסיים שלי למטה," אמר המנהיג המצרי לאנדרסון.

כלומר: הישראלים היטעו אותו, ביצעו פעולת־נקמה מוחצת בניגוד להבטחתם, השפילו את כבודם של עבד־אל־נאצר ושל הצבא המצרי, ובכך גרמו למיפנה ההיסטורי של התקשרות מצריים עם ברית־המועצות.

נאצר: „אחי שרת"

כאשר סיפר אנדרסון את הדבר לשרת, אחרי ביקור נוסף בקאהיר, יצא שרת מכיליו. תגובתו חושפת בצורה מדהימה את המנטליות של מנהיגי ישראל.

תחילה טען שרת שבכלל לא היה קשר בין התקפת־עזה ובין התליות. הוא חזר על הגירסה הרשמית של התעמולה הישראלית, שהתקפת־עזה בוצעה כפעולת־גמול על חדירת חוליות מצריים לדרום המדינה, (למרות שלא היתה כל עלייה בפעילות זו בימים שלפני הפעולה).

אולם כאשר חזר אנדרסון על גירסת המנהיג המצרי, שהישראלים „היטעו" אותו, שינה פתאום שרת לפתע את גירסתו מן הקצה אל הקצה, וטען שהזהיר את עבד־אל־נאצר מראש בפירוש מפני פעולת־נקמה, אם ייתלו היהודים.

וכך נרשם בפרוטוקול השיחה:

„שרת: אם מעשה עזה בא כאפתעה (לנאצר) — על מה הוא מתייסד? בפנייתי בכתב (לנאצר) היה איום שאם גזר־הדין של מוות יוצא לפועל — זה יעורר תדהמה נזעמת... איזה יסוד היה לו להניח שאנחנו לא נגיב?"

אנדרסון דיווח, שאמר לעבד־אל־נאצר שבן־גוריון לא הוחזר משדה־בוקר (אחרי תליית השניים, ולפני פעולת־עזה) כדי לפתוח באש. „אמרתי... (ש)הובטח לי שבן־גוריון לא חזר לממשלה כדי ליצור תקריות."

מוסיף השליח, בדברו אל שרת: „נאצר אמר לי, כי עניין עזה מצא אותו כשמכנסיו למטה. אמרתי לו, שמיספר הקרבנות (של פעולת עזה) הדהים אותך (את שרת, שהיה אז עדיין להלכה ראש־הממשלה). לא הייתי ישר אילו לא אמרתי לך (לשרת), שעניין עזה הכאיב (למצרים). נאצר אמר, שההרעה הרצינית באמת החלה עד מאורע זה.

„עד אז העם במצריים לא התעניין בפלסטין."

אני מדגיש את הפסוק האחרון, בתרגום מדוייק מן המקור האנגלי, מפני שיש לו חשיבות עליונה. כי כאן התחילה ההידרדרות ההיסטורית: עיסקת־הנשק הצ'כית, ראשית החדירה הסובייטית למרחב, התחלת הפעולות הרצחניות של הפידאיון ביוזמת מצריים, מעגל־הקסמים שלא נסתיים עד היום.

נסכם מה מגלה לנו חלק זה של מיסמכי בן־גוריון:

- **בסוף 1954 היה מגע הדוק בין המנהיג המצרי וראש ממשלת ישראל, עם חילופי איגרות ואפשרות של פגישה פנים־אל־פנים. (המתווך הבריטי היהודי, אורבך, גילה לאחר מכן כי עבד־אל־נאצר פתח את מיכ־**

(המשך בעמוד 24)

בעולם

ארה"ב

כוח אטומי — לכל דורש

היתה זו החלטה דרמטית, למרות שלא זכתה לכותרות. היא עשוייה לשנות את פני כדור הארץ לא פחות אולי ממסעות אפולו לירח, או ביקורו של נשיא ארצות־הברית בסין.

לראשונה מאז גילתה את האנרגיה האטומית, הסכימה עתה ארצות־הברית לחשוף את סודותיה, לגלות לעשר מדינות את שיטותיה להעשרת אורניום 235, כדי שיתאים לשמש חומר־גלם להפעלת כורים אטומיים — „בתנאי שיושגו סידורים כספיים ובטחוניים מתאימים".

חשמל — או מלחמה. קדם להחלטה זו מאבק מר בוועדת־הקונגרס המשותפת לאנרגיה אטומית. המצדדים בגילוי אחד מסודותיה הכמוסים ביותר של ארצות־הברית, הצביעו על כך, שהמדינות האמורות בריטניה, יפן, קנדה, אוסטרליה, צרפת, גרמניה המערבית, איטליה, בלגיה, לוקסמבורג והולנד תהיינה זקוקות באופן חיוני לכורים אטומיים לקראת 1985 כדי לעמוד בדרישות אספקת החשמל שלהן אז. וכן, כי רובן ככולן חוקרות בעצמן, או קונות ידע זו מזו, בשיטות העשרת אורניום. משום כך, מוטב שארצות־הברית תדאג לפחות לכך, כי פעילות זו תהיה בפיקוחה ותוך שיתוף עימה, במקום שתעמוד מנגד.

קץ העולם. טענות אלה נראות שוליות בעיני המתנגדים, המצביעים על כך שפירושה של ההחלטה, למעשה, היא — זירוז דרמטי של תהליך הפצת הנשק האטומי לכל מדינות כדור הארץ. כי מדינה היודעת כיצד להעשיר אורניום 235 לצורכי שלום, לא תתקשה לעשות זאת גם לצרכי ייצור פצצת אטום. והפצת הסודות הטכניים המשוכללים של ארצות־הברית לעשר מדינות נוספות בבת־אחת, ידידותיות או לא, פירושה למעשה הפצת המידע בכל העולם.

עובדה, שלדעתם עלולה לקרב את קיצו המר של עולם זה.

רוסיה

אהבה־שינאה — לפי השעון

מדי קיץ, חלה התקרבות ברורה בין ארצות־הברית ורוסיה. מדי חורף, מתרחקות השתיים. שתי הארצות חוזרות, מדי שנה, על מחזור האהבה־שינאה הזה — כמו שעון.

זאת קבע דווקא לא פוליטיקאי, אלא מדען: ניקולאי פבלוב, האחראי לשירות־הזמן במיצפה הכוכבים האסטרונומי בפולקובו, גילה, בעקבות תצפיותיו, כי היבשת האירו־אסיאתית נעה, מדי קיץ, כארבעה מטרים לכיוון היבשת האמריקאית, וחוזרת ומתרחקת בחורף.

אנגליה

בועות גז — בפרקי האגרופים

האם תמהת אי פעם, מה גורם לקול ההתפוקקות הנשמע בפירקי־ידיך, כאשר אתה מותח או מכווץ בכוח את האצבעות?

התשובה המפתיעה, שגילו שלושה רופאים באוניברסיטת לידס: בועות גז.

פק! בעזרת מצלמת קרני רנטגן בעלת מהירות גבוהה, צילמו החוקרים את המתרחש בפרק־היד, כאשר האצבעות נמתחות או מכווצות עד לקצה יכולתן. כאשר פיתחו את הסרט, גילו, כי כאשר העצמות מתמתחות ומתרחקות מהפרק, בשעת התנועה, מתמלא החלל שנוצר בפרק בבועת־גז, ההולכת ונדחסת לתוך החלל — עד שהיא מתפוצצת בקול התפוקקות, הנשמע בבירור.

הנדון:

עבודה ערבית

המקום: אי־שם. **התאריך:** בלתי־ידוע. **המאורע:** השלב הסופי של ועידת־השלום הישראלית־ערבית. **נוכחים:** היו״ר הנייטראלי, והמשלחות של שני הצדדים.

היו״ר: אני פותח את הישיבה. אני מציין בקורת־רוח שהישגנו הסכם על כל השאלות שהיו שנויות־במחלוקת, מלבד אחת. במיוחד ברצוני להעלות על נס את ההסכמה שהישגנו בעניין הגבולות, הבעייה הפלסטינית, ירושלים, סידורי־הבטחון, תעלת־סואץ ומיצר־טיראן. השארנו לסוף את הבעייה הקשה ביותר, שהיא בעיית הפליטים. אני מקווה שניגש לפתרונה באותה רוח טובה, כדי לסיים את פעולתנו ההיסטורית. רשות־הדיבור לנציג ישראל.

הישראלי (במהירות): מאתיים וחמישים אלף!

הערבי (בצעקה): לא בא בחשבון!

הישראלי: אני רוצה לקבוע שזוהי ההצעה האחרונה של ממשלתי. יש גבול גם לרוח הפשרה שלנו.

הערבי: אני חוזר על עמדתנו העקרונית: חופש בחירה, בהתאם להחלטת האו״ם משנת 1948, סעיף 11. מי שרוצה לחזור לישראל, שיחזור. מי שלא רוצה לחזור, יקבל פיצויים.

הישראלי (צוחק בקול רם): וואלה, אתה צוחק ממני?

הערבי (בקול נעלב): אני מבקש את הנציג הישראלי הנכבד להשתמש בשפה דיפלומאטית.

הישראלי (מעלעל בניירות): מונח לפני דו״ח מודיעיני של השירותים שלנו. יש בו אומדנה חמורה מאוד לגבי מספר הפליטים שירצו לחזור לישראל, אם נסכים לעקרון חופש־הבחירה.

הערבי: (בשמחה לאיד): זו הבעייה שלכם. לנו חשוב העקרון.

הישראלי (בקול פייסני): יא אחי, התגברנו על בעיות כה רבות, אז בהבנה הדדית נתגבר גם על בעייה זו. אני חושב שמספר של 250 אלף הוא פייר, מאוד פייר. ממשלתי מגלה כאן רוחב לב.

הערבי (מתעקש): עקרון הוא עקרון.

הישראלי: טוב, אני לא רוצה להתעקש. תבטיחו לנו ש־200 אלף פליטים יחזרו לישראל, ואני אסכים לעקרון שלכם.

הערבי (מתנצל): בחייאתק, לא יכול להבטיח. אין לנו שליטה עליהם.

הישראלי: תהיה הגיוני. באופן רשמי כבר עובדים כרגע 50 אלף פליטים מהשטחים בישראל, ועוד כמה רבבות באופן בלתי־רשמי. אנחנו לא יכולים להחזיר את השטחים, אם פירוש הדבר הוא שפליטים אלה יפסיקו לעבוד אצלנו. עם המשפחות, זה 400 אלף נפש.

הערבי: (באדישות מעושה): זה לא העניין שלנו. זב״ש, יעני.

הישראלי: דחילק, תהיה הגיוני. אם הפליטים האלה לא יעבדו אצלנו, לא נוכל לקיים את החקלאות, הבנייה והתעשיה בישראל, שלא להזכיר כלל את המיסעדות ובתי־הקפה. אם אתם רוצים לקבל את השטחים בחזרה, אתם צריכים לתת לנו את הפליטים.

הערבי (בפסקנות): מאה אלף, אף אחד יותר!

הישראלי (באותה פסקנות): מאתיים אלף, אף אחד פחות!

היו״ר: אם יורשה לי להשמיע הצעה — אולי 150 אלף?

הערבי (נכנע): אני מוכרח להתייעץ עם ממשלתי.

היו״ר: בסדר. הישיבה הבאה מחרתיים, באותה שעה.

בדיחה? לגמרי לא. זהו רק עיצוב היתולי של מצב רציני מאוד, המתגבש והולך לנגד עינינו.

עד השבועות האחרונים דובר אצלנו על סיפוח שטחים. כעת מתחילים לדבר על סיפוח בני־אדם.

הסיפוחיסטים מאתמול חלמו על סיפוח שטחים ריקים, אחרי גירוש תושביהם.

בן־גוריון נואם נגד הפועלים הערביים בפתח־תקווה

מחנות־הפליטים הריקים של יריחו נחשבו לנצחון גדול. העברת פליטים מעזה לגדה המזרחית היתה הישג שבעליו התפארו בו.

כיום חולמים הסיפוחיסטים על שטחים מלאים, עם המוני־המוני ידיים עובדות. בעזה לא נותר עובד אחד מבוטל. ואולי — מי יודע? — יש מי שחולם על כיבוש שטחים ערביים נוספים. והדגש אינו על השטחים, אלא על הערבים הנמצאים בהם.

כי זוהי עובדת־מפתח במציאות החדשה: ישראל זועקת לידיים עובדות. והידיים הקרובות ביותר נמצאות במחנות־הפליטים.

* * *

בהופיעו בטלוויזיה בשבוע שעבר, נשאל משה דיין על הערבים מן השטחים העובדים בישראל.

הוא ענה שרמת פועלי־הבניין הערביים עולה על זו של פועלי־הבניין היהודיים. „אצלנו לא עובדים בבניין פרופסורים," אמר ביחוכו השובב המקצועי.

לא הבינותי למה התכוון בדיוק. יש שני פירושים אפשריים לפסוק זה. או שדיין רצה לומר שאינטלקטואלים ערביים, שאינם יכולים למצוא עבודה במקצועותיהם, נאלצים לעבוד אצלנו בעבודה שחורה. או שרצה להגיד שפועלי־הבניין היהודיים הם מטומטמים — הערה שיש בה, אולי שמץ של טעם־לוואי גזעני־עדתי.

כך או אחרת — דיין העלה על נס את עבודת הערבים מהשטחים המוחזקים במשק הישראלי, והציע בפירוש לשים קץ לכל ההגבלות על מספרם.

ואילו אישים ליבראליים מפיצים את ההצעה לקלוט בישראל (שבתוך „הקו הירוק") רבבות פליטים ערביים מעזה, וליישב רבבות פליטים אחרים בשיכונים בגדה המערבית, משם יוכלו לנסוע יום־יום לעבודה במשק הישראלי.

קל מאוד לזהות את המחשבה הכלכלית והסוציאלית המתגלה בגישה זו — כשם שקל לגלות את המחשבה המדינית.

כאן צועדות, יד ביד, „ארץ־ישראל השלמה" ו„ארץ־ישראל המשתלמת."

כיום יש בארץ תעסוקת־יתר. כלומר: יש יותר מקומות־עבודה מכפי שיש ידיים עובדות.

מצב זה מעודד את העובדים להעלות דרישות־שכר. הוא מחליש את כוח־ההתנגדות של המעבידים, ועשוי להגדיל את חלקם של השכירים בהכנסה הלאומית.

זה מדאיג מאוד את אותן המפלגות המייצגות את בעלי־ההון הפרטיים, וגם את החוגים המייצגים את אותן חברות גדולות המשגשגות תחת דגל ההסתדרות והממשלה.

אם יוצף שוק־העבודה בארץ ברבבות פועלים חדשים, שהם משוללי כל זכויות פוליטיות וסוציאליות, ישתנה המצב לטובת המעבידים.

מכאן השאיפה לסיפוח עובדים ערביים, הכרוכה בשאיפה לסיפוח השטחים שבהם הם נמצאים.

* * *

כמה ציונים טובים, שעל שמותיהם קרויים רחובות בערי ישראל, מתהפכים עתה בקברותיהם.

פעם נשפך דם בפרדסי פתח־תקווה, כדי לגרש משם את העובדים הערביים הזולים והחרוצים. בראש המערכה עמדה מפא״י, בהנהגת המזכיר הכללי של ההסתדרות, דוד בן־גוריון. מולו עמדו ראשי הפרדסנים, אנשי האיחוד האזרחי, שהם כיום ראשי המפלגה הליבראלית.

ההיסטוריה חוזרת על עצמה.

בן־גוריון מתנגד עכשיו לסיפוח השטחים, מכיוון שאינו רוצה במדינה דו־לאומית, אשר בה יחיה עם־אדונים יהודי על גבם של חוטבי־עצים ושואבי־מים ערביים. הוא העביר את דגלו לידי אנשים כמו פנחס ספיר ויוסף אלמוגי.

ואילו הימין הישראלי מתאחד עתה מסביב לדרישה הליבראלית להכניס ערבים למשק הישראלי, לקלוט פליטים ערביים גם ב„ישראל הקטנה," ולבטל את רעיונות הציונות הסוציאליסטית ש„אבד עליהם הכלח."

בראש מחנה זה מתייצבים לא רק בני־הפרדסנים מאתמול, אלא גם כמה מחניכיו של בן־גוריון, כמו משה דיין ואנשי הרשימה הממלכתית, שנכנסו לכנסת על גבו של בן־גוריון.

אבות הציונות רצו לתקן את „הפיראמידה ההפוכה" של החברה היהודית בגטו. בארץ הוקמה פיראמידה חברתית נכונה, עם בסיס איתן של חקלאים ופועלים. עכשיו רוצים להפוך את הפיראמידה בחזרה, בגטו ממלכתי מפואר.

א. ד. גורדון, ברל בורוכוב וברל כצנלסון — מי יגול עפר מבין עיניכם?

* * *

הבעיה של מחסור ב„פועלים שחורים" אינה מיוחדת לישראל. היא קיימת בכל הארצות התעשייתיות המפותחות.

מיליוני אלג׳ירים עובדים בצרפת. מיליוני ספרדים, איטלקים, יוונים ותורכים עובדים בשווייץ, בגרמניה המערבית ובסקנדינביה. ארצות־הברית זקוקה לכושים, לפורטו־ריקאים ולמכסיקאים. דרום־אפריקה אינה יכולה להתקיים בלי עבדיה השחורים. בבריטניה יש מיליוני פאקיסטנים וכושים מג׳מאייקה.

ברבות הימים תיפתר הבעייה על־ידי האוטומציה, שתבטל את הצורך בחוטבי־עצים ושואבי־מים, מנקי־רחובות ופועלי־בניין.

אבל בינתיים מוכנס הפרולטריון הזר הביתה, כדי לאפשר לבני־הבית להיות פרופסורים, אלופים, מתכנתים על מחשבים. עתונאים וקציני־משטרה.

* * *

בארץ מסוכן מצב זה שבעתיים. כבר יש לנו „ישראל שנייה," פרולטריון בעל רקע עדתי, שבו קיימת עתה תסיסה מוצדקת. אדם המאמין שהוא נדון ל„עבודה שחורה" לכל החיים בגלל מוצאו וצבע עורו, מהווה חומר־נפץ חברתי.

עתה נוצרת „ישראל השלישית," פרולטריון בעל רקע לאומי־גזעי, המורכב לא רק מערביי ישראל, אלא גם מאוכלוסיית השטחים הכבושים.

יש כאן סכנה כפולה — לאומית וחברתית.

בעיית הפליטים היא אחד הגורמים העקריים להמשכת המלחמה בין ישראל והערבים. במסגרת שלום כולל יהיה צורך חיוני לפתור אותה, ולהחזיר חלק מן הפליטים לישראל. הדבר יביא, בלי ספק, ברכה למשק הישראלי.

אך אסור בשום פנים לנתק בעייה זו משני צרכים: להגיע לשלום עם העולם הערבי ולצדק סוציאלי בישראל.

מי שמתעלם משני הצרכים האלה, ולא כל שכן משניהם — מניח פצצה גרעינית בלב המדינה.

סקופ

האם התעשר המנכ"ל מוטי פרידמן מהנפט של סיני?

הזהב השחור -

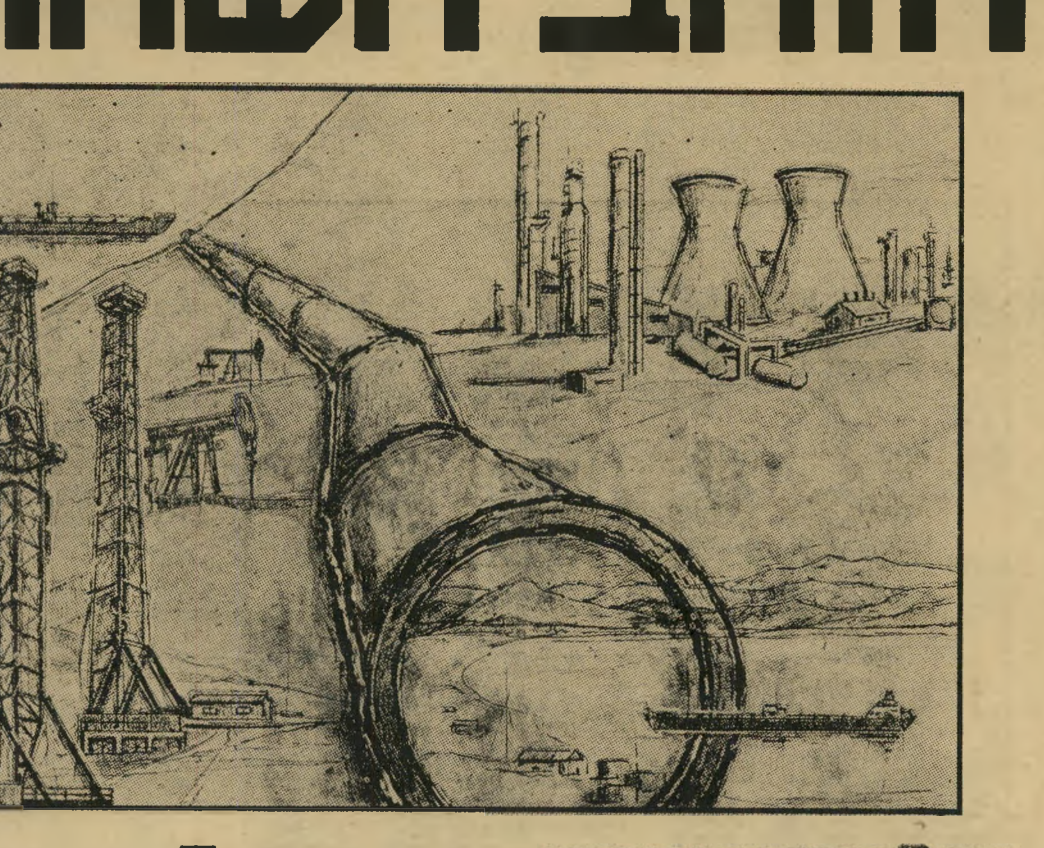

לכיסו של מי?

במשך שלושה ימים לא פסק הטלפון לצלצל בדירתו של קודח הנפט הוותיק משה בן־מנחם. רוב הצילצולים היו צילצולי הטרדה. ברגע שבן־מנחם הרים את האפרכסת, השתררה דממה מעברו השני של הקו.

רק פעם אחת נשמע קול גבר אלמוני בטלפון, שאמר: „היזהר! לפני שתגיע למסור עדות — תשותק!” בפעם שניה היה זה קול אשה שהשמיע אזהרה דומה באוזני אשתו של בן־מנחם: „תשתיקי את בעלך! אם ימשיך לדבר יהיה לו רע ומר! לא חשוב כמה זה יעלה! זה יהיה הסוף שלו!”

בן־מנחם, 49, יליד חברון, שהוא אביה של השחקנית־זמרת ריקי גל, לא נרתע מהאיומים. ביום השישי האחרון עלה בן־מנחם לירושלים, התייצב למסור עדות בפני עורך־הדין משה בן־זאב. בן־זאב, שהוא אחד משלושת חברי ועדת עציוני — ועדת החקירה הממלכתית החוקרת בעצם ימים אלה את שערוריות השחיתות בכדורגל הישראלי, קיבל בשבוע שעבר משימת חקירה סודית נוספת על עצמו. היא לא היתה קשורה בספורט הכדורגל, אלא בספורט מסוג אחר — שהוא פופולארי בישראל לא פחות: ספורט ההתעשרות על חשבון המדינה והציבור.

בן־זאב מונה בידי שר־המשפטים, יעקב שמשון שפירא, לחקור אם יש יסוד להאשמות כי מעשי־שחיתות בקנה־מידה ענק בוצעו בשנים האחרונות במסגרת חברת נתיבי נפט, המופקדת על שאיבת הדלק בסיני, ואם נכונות ההאשמות כי מרדכי פרידמן, מנכ"ל החברה, ניצל את מעמדו להתעשרות.

שר־המשפטים, בעצה אחת עם שר־האוצר פנחס ספיר וסגנו, הממונה על ענייני הנפט בישראל, צבי דינשטיין, החליטו על מינויו של החוקר המיוחד, אחרי שקיבלו בחודש שעבר מכתב, שהכיל האשמות כבדות ביותר נגד מעשי פרידמן. עדותו של משה בן־מנחם בנושא זה לא היתה העדות היחידה. קדמו לו עדים נוספים, שחשפו גילויים מדהימים.

מה שנראה תחילה כמסע שמועות ולחישות, שנועד לפגוע בשמו הטוב של איל־הנפט של ישראל, מוטי פרידמן, לבש מימדים של חקירה מסועפת, שהלכה והתרחבה, איימה להפוך לאחת משערוריות השחיתות הגדולות ביותר של מדינת ישראל.

★ המינוי המוזר

מדינת ישראל עלתה על מפת הנפט הבינלאומית יום אחד אחרי מלחמת ששת־הימים. הצבא המצרי שנסוג מסיני, הותיר אחריו את אחד האוצרות הכלכליים הגדולים של מצריים. שדות־הנפט המצריים במיפרץ סואץ וביבשה, שעברו לשליטת ישראל הפיקו קרוב לשלושת רבעים מכל תפוקת הנפט המצרית — כ־4.5 מיליון טון נפט לשנה. משדות נפט אלה, שרובם ככולם נותרו במצב של הפעלה מידית, יכלה ישראל להפיק תוך יום וחצי, את כמות הנפט שהופקה במשך שנה תמימה בבארות הנפט המצויות בישראל.

אי־אפשר לומר שישראל הופתעה מהאוצר שנפל לפתע לידיה כפרי בשל. עוד לפני שהסתיימה המלחמה כבר מונה אחראי על ענייני הדלק בסיני, וכבר הוחל בהכנות לקראת ניצול שדות־הנפט שנכבשו.

כאשר נודע לראשונה מי מונה בידי סגן שר־הבטחון, צבי צור, ובידי דב בן־דרור, מי שהיה אז האחראי לענייני דלק באוצר, כאחראי לאוצר הענק של הזהב השחור בסיני, היתה זו הפתעה לכל אלה שעסקו אז בנפט בישראל.

האיש שמונה לתפקיד היה מרדכי („מוטי”) פרידמן, קצין זוטר בחיל־ההנדסה, שהיה אז בעליה של חברת קידוחי־נפט קטנה, בעלת ציוד מיושן, שנשאה את השם ישראל קונטיננטאל בע"מ. התדהמה על המינוי נבעה מהעובדה שבישראל היו קיימות אז שתי חברות נפט גדולות, שתיהן חברות ציבוריות, שהממשלה החזיקה ברוב המניות בהן — היו אלה החברות לפידות ונפטא, שאוחדו כעבור זמן. לשתי חברות ממלכתיות אלה היו הנסיון, הכישורים, האמצעים והיכולת לקבל לידיהם את ניהול ענייני הנפט בסיני, מה עוד שבגלל שנות המיתון היו חברות אלה עד פרוץ המלחמה מחוסרות עבודה כמעט.

והנה, במקום להטיל על מנהלי ומומחי חברות אלה את ניהול מצבורי הנפט שנפלו בידי ישראל, הוטל התפקיד על אדם פרטי, בעליה של חברת קידוחים פרטית. עד היום נשארו בחירה זו ומינוי זה בבחינת תעלומה. לימים הוסבר כאילו החששות מפני תגובה בינלאומית שלילית, הם שמנעו את הטלת הפעלת שדות הנפט הכבושים על חברות ישראליות בבעלות ממשלתית.

כעבור זמן קצר יזמה הממשלה את הקמתה של חברה מיוחדת שקיבלה על עצמה להפיק את הנפט משדות הנפט המצריים בסיני ולהעבירו לתחומי ישראל. כך הוקמה חברת נתיבי נפט, כשמנהלה הכללי מונה מרדכי פרידמן.

★ פרנסה מכספי הציבור

איש אינו מפקפק בכשרונותיו המסחריים של מוטי פרידמן, שתוך ארבע שנים הפך לאיש מספר 1 בעולם הנפט הישראלי. מוטי, בנו של מי שהיה בשעתו מזכירו של הברון רוטשילד, הוא יליד ראש־פינה. הוא מהנדס מזון במקצועו, שהשתלם בכלכלה בארצות־הברית. את הקאריירה שלו בעסקי נפט החל בשנות ה־50 כאשר היה לאחד מעובדיה של חברה קנדית שקיבלה זכיונות לקידוחי נפט בישראל. הוא עלה בדרגה בחברה הקטנה, שנקראה בשם ישראל קונטיננטאל, הפך למנהלה, וברבות הימים, כאשר בעלי החברה התיאשו מנסיונותיהם למצוא נפט בארץ (הם קדחו ליד הר תבור וליד עפולה), רכש מהם מוטי את החברה. לפי נתונים רשמיים שילם אז מוטי עבור החברה, ציודה והזכיונות שהיו לה, סכום של 400 אלף דולר.

תוך זמן קצר גילה מוטי פרידמן כי כדי להצליח בעסקי נפט אין צורך דווקא להיות בר־מזל ולגלות נפט במעמקי האדמה. אם יש קשרים מתאימים, ניתן להגיע לרווחים נאים מקידוחים בלבד, גם אם לא מוצאים בהם נפט.

מוטי הצליח להשיג חוזה עם אחת משתי חברות הנפט הציבוריות, נפטא, לפיו קיבל בקבלנות עבודות קידוח לגילוי בארות נפט, בשטחים בהם היו לחברה זו זכיונות. כתוצאה מכך היה ההימור כולו של החברה הציבורית, בה היתה שותפה גם הממשלה. החברה של מוטי קיבלה שכר קבוע עבור הציוד ועבודות הקידוח.

המוזר בכל הפרשה היתה העובדה, שבשעה שחברה ממלכתית כמו נפטא מסרה עבודות קידוח בשווי של מאות אלפי ל"י לקבלן פרטי, היה ציוד הקידוח של חברת הנפט הממלכתית השניה, לפידות, מושבת ברובו. היה זה מבקר־המדינה שעמד באחד הדו"חות שלו על תופעה מוזרה זו: אוצר המדינה שילם לחברת לפידות סכום של כ־3000 ל"י עבור כל אחד מ־1200 הימים בהם היה ציוד הקידוח של חברה מושבת. באותו זמן שילמה חברת נפטא, מכספי הציבור, סכומי עתק עבור הציוד של קבלן פרטי.

הדברים הגיעו לאבסורד כאשר מוטי פרידמן היה משאיל ציוד מלפידות, ומבצע עבודות קידוח עבור נפטא.

מוטי פרידמן לא שכח את היחס המיוחד שגילו כלפיו מנהלי נפטא. אחרי שנפטא חוסלה למעשה לפני שנתיים, הפכה לחברת־בת של לפידות, קיבל מוטי פרידמן את מנהלה לשעבר של החברה, יצחק סירקין, כאחד מסגניו בנתיבי נפט.

★ שלל סיני בחברה פרטית

גם אחרי שמוטי פרידמן מונה כמנהל חברת נתיבי נפט, הוא נשאר עדיין בעליה של חברת קידוח פרטית, שהמשיכה לעבוד עבור חברת נפטא.

היו למעמד זה כמה יתרונות. כי בתוקף תפקידו כמנהל נתיבי נפט, שלט מוטי פרידמן על כל ציוד הקידוח והשאיבה שהשאירו אחריהם המצרים בסיני. הוא למעשה היה האדם היחיד שהיה צריך לדעת מה בדיוק נותר בסיני. והנה, כפי שנמסר בשבוע שעבר לעורך־דין בן־זאב, מצא חלק מציוד הנפט הנטוש בסיני את דרכו למחסני ואתרי הקידוח של חברת קונטיננטאל של מוטי פרידמן.

משה בן־מנחם, שעבד כקודח בכיר משנת 1964 בחברת קונטיננטאל, העיד כי בשנת 1967, אחרי המלחמה, הגיעו מסיני כעשרת אלפים רגל של צינורות קידוח לקידוחים שביצעה חברתו של מוטי. ייתכן שהצינורות האלה לא נגנבו, אלא נמכרו. אבל רק מוטי פרידמן יודע כמה שילם מוטי פרידמן בעל חברת קונטיננטאל למוטי פרידמן מנהל נתיבי נפט עבור הצינורות.

הצינורות לא היו הציוד היחיד משלל סיני שהגיע לחברתו של מוטי. לפני שבועיים, כאשר נודע לשר־האוצר לראשונה כי מוטי פרידמן מכר את החברה שלו במחיר מופרז לחברה זרה,

טען מוטי פרידמן להגנתו, כי תבע מחיר של 650 אלף דולר עבור חברה שקנה ב־400 אלף דולר, משום שבינתיים נוסף ציוד קידוח יקר לחברה זו.

את הציוד עליו דיבר מוטי, ניתן

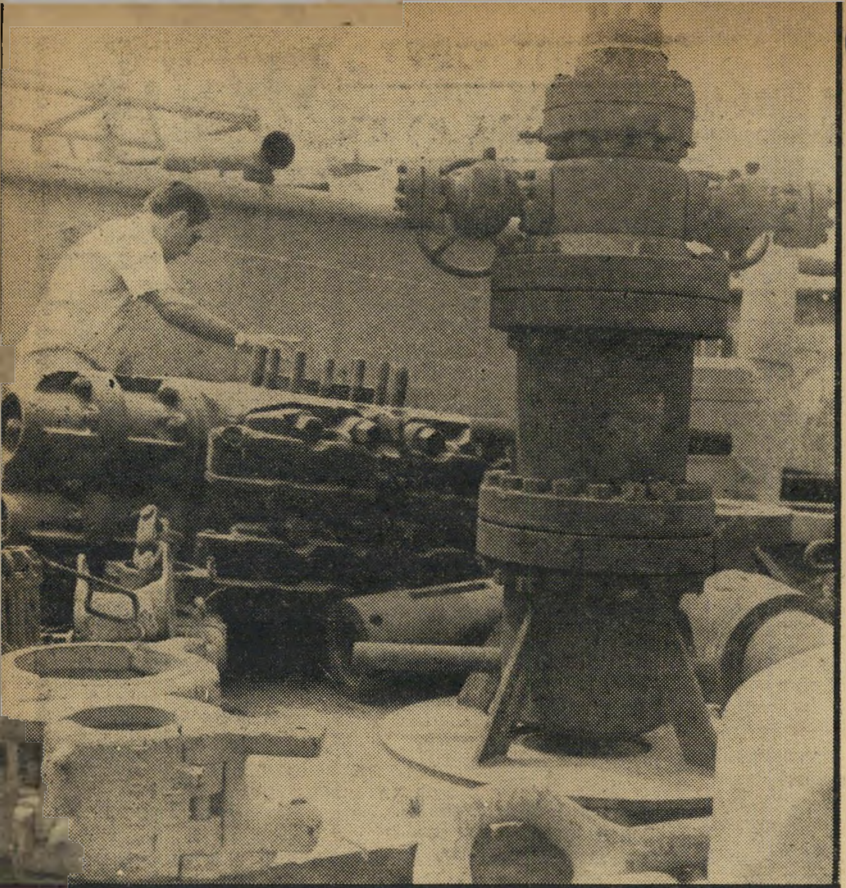

המאשים והציוד

משה בן־מנחם, מעובדיה הוותיקים של חברת נתיבי נפט, מצביע על ציוד קידוח שהיה שייך לחברת הנפט המצרית, נלקח מסיני על ידי חברתו הפרטית של מוטי פרידמן ונמכר לחברה האמריקאית **מידבר**, דבר שהביא לפרידמן רווחים בסכום של רבע מיליון דולאר.

עדיין לראות במחסני החברה הזרה אפשר למצוא שם כלי קידוח ושאיבה רבים, בשווי של רבבות דולא־רים, עליהם מתנוססות עדיין האותיות COPE. זהו שמה של החברה, שלה היו שייכים שדות הנפט בסיני, שחציה היתה בבעלות חברת הנפט הממלכתית המצרית וחציה בבעלות חברת אנ״י ה־איטלקית.

כיצד נמכר ציוד יקר זה לחברה הזרה? האם שילמה החברה של מוטי פרידמן עבור הציוד שנלקח משלל סיני?

על שאלות אלה יצטרכו להשיב החוק־רים, הבודקים את ערימות ההאשמות ההולכות ומצטברות נגד מוטי פרידמן.

אולם, פרשת הציוד המצרי היא רק חלק אחד של התמונה. מוטי פרידמן מכר את חברת הקידוח שלו לחברה הזרה, בשעה שהוא ניהל עסקים שונים עם אותה חברה, בתוקף היותו מנהל חברת נתיבי נפט. אפילו אם אין הוכחות שתמורת המחיר הגבוה ששולם לו עבור ציוד הקידוח שלו, העדיף מוטי את החברה הזרה על חברות אחרות, הרי עצם העובדה שמנהל חברה ממשלתית מנהל עסקים עם חברה פרטית בשני מישורים — כאיש פרטי וכאיש ציבור — היא תופעה חמורה ופסולה.

ב־1968, קדחה חברת קונטיננטאל, בבעלותו של מוטי פרידמן, עבור חברת נפטא, בקידוח גורים 1, כ־13 קילומטר מערד, בדרך לסדום. הקודח הראשי שם היה משה בן־מנחם.

באחד הימים, כאשר ארעה תקלה בבור הקידוח, הזעיק בן־מנחם את המהנדס שפר, מחברת נפטא, כדי להתגבר על

החוקר

עורך־דין משה בן־זאב, שהיה בשעתו היועץ המשפטי, התנמה ע״י שר־המשפטים כדי לחקור את ההאשמות נגד מנכ״ל נתיבי נפט.

התקלה. אולם לפני שהגיע המהנדס, הגיע למקום, לפי עדותו של בן־מנחם, אוריק מילנר, מי שהיה יד ימינו של מוטי פרידמן בחברת קונטיננטאל.

לדבריו של בן־מנחם, התעלם אוריק מאזהרותיו, החל להפעיל במשך כחצי שעה את מכשיר ההצלה בבור הקידוח בצורה חבלנית ובזדון. כתוצאה מכך, כאשר הגיע המהנדס שפר למקום, לא ניתן היה עוד להציל את הקידוח. היה צורך להתחיל בקידוח חדש, במרחק של כמה עשרות מטרים. התוצאה: הפסד של רבבות ל״י לחברת נפטא, וכמה מאות ימי קידוח נוספים עבור חברת קונטיננ־טאל של מוטי פרידמן.

★ אווירה של פחד וטירור

כאשר זעק בן־מנחם וטען כי אוריק חיבל במתכוון בבור הקידוח, הוא נק־רא אל מוטי פרידמן. נמסר לו כי עבודתו במקום מופסקת. שולמו לו 7000 ל״י פיצויים ומוטי העביר אותו לעבודה בחברה חדשה שבניהולו — חברת נתיבי נפט.

מדוע המשיך בן־מנחם לשתוק ולא סיפר על מעשי החבלה והשחיתות שהיה עד להם?

התשובה לכך טמונה אולי ביחסים המי־יוחדים שקושר מוטי פרידמן עם עובדיו. בחברת נתיבי נפט מועסקים כיום כ־600 עובדים. רובם ככולם עובדים לפי שכר יומי. הנימוק הרשמי לכך הוא שאי־אפשר להעסיקם כעובדים קבועים של החברה, כיון שאין לדעת מתי יהיה צורך להפסיק את עבודות השאיבה בסיני ולהחזיר את השדות למצרים.

באופן מעשי נותן מצב זה למוטי פרידמן ולגאמניו, אפשרות של שליטה על כל אחד מהעובדים. כל אחד יודע כי הוא צפוי לפיטורים בכל שעה, אם לא ימצא חן בעיני הממונים. אווירה של פחד וחששות אופפת את העובדים, שאיש מהם אינו רוצה להפסיד מקום עבודה, בו ניתן להרוויח ולחסוך הרבה.

גם את משה בן־מנחם הצליח מוטי לקשור אליו בצורה שתבטיח כי האיש לא ידבר. באחד הקידוחים בשנת 1967 נפצע בן־מנחם בשעת עבודה. ידו התר־רסקה והוא הפך לנכה. הוא עמד להגיש תביעה כספית נגד חברת הביטוח בה היתה החברה מבוטחת, כדי שיפוצה על הנזק שנגרם לו.

היה זה מוטי פרידמן ששיכנע אותו לבטל את התביעה. הוא העניק לבן־מנחם סכום של 25 אלף ל״י, הבטיח לו עבודה כקודח לכל ימי חייו לצידו. בן־מנחם התפתה להאמין. אבל לפני חודש פוטר מעבודתו בנתיבי נפט, יחד עם עובדים ותיקים אחרים של החברה. כתוצאה מכך החלו להחשף לראשונה פרשיות מזע־זעות של שחיתות וביזבוז תחת ניהולו של מוטי פרידמן.

★ „ביזבוז של 10 מיליון בשנה"

בין השנים 1969—1971 השקיעה מדינת ישראל במשק הנפט סכום של כ־330 מיליון ל״י. חלק ניכר מהשק־עות אלה היו בשדות הנפט היבשתיים והימיים בסיני.

רק לפני זמן קצר עמד צבי דינשטיין, הממונה על ענייני הדלק, וזעק: „לא

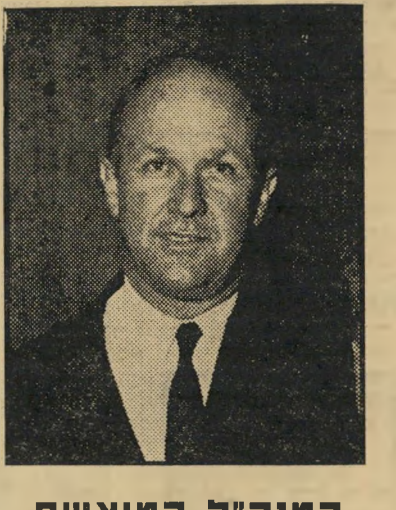

המנכ"ל המואשם

זהו מרדכי („מוטי") פרידמן, מנכ״ל חברת נתיבי נפט, המפיקה ומובילה את הנפט מסיני לישראל, שהואשם בהתעשרות והפקת רווחים פרטיים ממעמדו הממלכתי.

ייתכן שלא נעשה הכול כדי להבטיח שכל פרוטה שאנו חוסכים מתקציבים אחרים, חיוניים לא פחות, כדי להשקיעה בחיפוש נפט, תנוצל בצורה היעילה וה־חסכונית ביותר."

במציאות היו פני הדברים שונים. אחת העדויות המרשיעות נגד הביזבוזים וה־גניבות בסכומים של מיליונים בחברת נתיבי נפט, הועלתה בפיו של אברהם יעקב, הידוע יותר בכינויו „אברהם ה־הודי".

אברהם (53), יליד הודו, שלפני מלחמת העצמאות עבד בשדות הנפט של כווית, הוא אחד המומחים המעשיים הבודדים בארץ בכל הכרוך בעבודות קידוח ו־הפקה.

אברהם ההודי, שבמלחמת ששת הימים שרת כרס״ר בחיל התובלה, הורד לשדות הנפט של אבו־רודס, בהזמנתו של מוטי פרידמן, שלושה שבועות אחרי תום ה־מלחמה. היה זה הוא שחולל ניסים ב־שיפוץ המחנה, מיתקניו, בהפעלת המשא־בות מחדש, ובניצול הציוד שהותירו אחריהם המצרים.

כאשר הגיעו למקום מומחי הנפט ה־ישראלים, הם רצו להזמין ציוד חדש להפעלה תקינה של השדה בשווי של עשרות מיליוני ל״י. היה זה אברהם ההודי שמנע את ההזמנות הנמהרות, שיפץ והחזיר לכושר תפעולי מלא את כל הציוד שקולקל והושמד על־ידי המצרים. יחד עם שלושת בניו קיבל אברהם ההודי בקבלנות את כל עבודות התפעול של השדה היבשתי.

במשך ארבע השנים האחרונות התפטר אברהם מעבודתו מספר פעמים. סיפר הוא: „לא יכולתי להמשיך לעבוד בת־נאים האלה. ראיתי ביזבוז על כל צד והפעלה לא נכונה של השדה. לא הייתי

מנהל הביצוע

אריה שיצר, נגדו הועלו האשמות כבדות ביותר בפני בן־זאב. בין השאר הואשם שיצר בהצעת עיסקות בלתי חו־קיות שנועדו להפיק רווחים פרטיים.

מוכן לעבוד כך. רציתי לשמור על שמי הטוב. אמרתי למוטי לא פעם: ,כאן יש אינטרסים אישיים. אני שומר על ה־אינטרסים של השדה והמדינה. הרכוש הזה שייך לכל יהודי. חובתי למנוע שיבזבזו את כספי המדינה.'

„אמרתי למוטי: ,הולך ביזבוז נורא בשדה. אם אני רוצה להיות נאמן ל־מדינה, אסור לי לעבוד פה. הנכדים שלי יצטרכו עוד לשלם את מחיר הביזבוז הזה'. במשך ארבע השנים שעבדתי ב־אבו־רודס אני יודע על ביזבוזים של לפחות 10 מיליון ל״י בשנה."

★ אח אחד מנהל — שני קבלן

הנה חלק **משפע הדוגמאות** של ביזבוזים ומעשי השחיתות בשדות הנפט בסיני, שכל אחד מהם הוא פרשה ארוכה בפני עצמה:

● לצורך ההובלה הימית בשדה הנפט הימי נקנו ספינות מיושנות עבורן שולם סכום של 160 אלף ל״י. הספינות הגיעו במצב של גרוטאות. מדי פעם היה צורך לתקנן, לשפצן ולהחליף מנועים. בסכומים שהושקעו בתיקונים ניתן היה לרכוש ספינות חדשות. שלוש פעמים טבעו ספי־נות אלה בים ורק בנס לא היו אבידות בנפש. בכל פעם היה צורך למשות את הסירות. באף אחד ממקרים אלה לא הוקמה ועדת חקירה כדי לחקור את נסיבות הטביעה.

● אריה שיצר, מנהל הביצוע בחברת

עד התביעה

אברהם („ההודי") יעקב, מי שהיה סגן מנהל הביצוע של שדות הנפט באבו־רודס, העלה האשמות כבדות על ביזבוז מיליונים.

נתיבי נפט, הציע לאברהם ההודי לחבל בטרקטור של החברה ולהוציאו מכלל שי־מוש. באותו זמן היו שניהם צריכים, לפי הצעתו, לרכוש טרקטור פרטי ולהע־סיקו תמורת תשלום בשרות החברה. כאשר גילה אברהם ההודי את הצעת

(המשך בעמוד 18)

ח"כ לשעבר ברוך אזניה:
"אבא לא אוהב את אמא"

■ זה שראש־הממשלה **גולדה מאיר** בידידות אישית עם שר־השיכון **זאב שרף**, לא מנע מחברי אירגון הזוגות הצעירים לשלוח לה מכתב תלונה נגד השר, בו הם טענו כי הוא לא מטפל בהם כראוי וגורם לסחבת בטיפול בבעיית הדיור שלהם. תשובתה של גולדה למכתב: "אני לא נוהגת להתערב בסידורי עבודתם של השרים."

■ תוך כדי המשא־ומתן בין חברי ועד העובדים המנהליים של בתי־החולים הממשלתיים, לבין ראש הממשלה ושר־העבודה **יוסף אלמוגי**, קם אחד מחברי הוועד, פנה לאלמוגי, ואמר: "אתה הבטחת בזמנו שיהיה גם משא וגם מתן. אבל מה שהיה, הוא רק משא!"

■ בתוכנית חברים מספרים שהוקדשה **ליצחק טבנקין** ז"ל ושמודרה בגלי צה"ל, התגלו סתירות בהערכות שהביעו תלמידיו ויריביו של טבנקין. **בני מהרשק**, שהיה הפוליטרוק של הפלמ"ח ו**יוסף טבנקין**, בנו של המנוח, שהיה מח"ט חטיבת הראל במלחמת השיחרור, טענו כי טבנקין היה איש ארץ־ישראל השלמה מאז ומתמיד ולא רק מאז מלחמת־ששת־הימים. לעומתם טען ח"כ **מאיר יערי** כי עד 1948 פעל טבנקין יחד איתו במסגרת מפ"ם ותמך בתוכנית החלוקה ובראיון הדו־לאומיות כפתרון יחיד לבעיית ארץ־ישראל. "וגם אז," טען יערי, "היה זה רק בדרך ההידברות ולא בדרכי מאבק ומלחמה."

■ באותה תוכנית סיפר ח"כ לשעבר **ברוך אזניה** על שלישיית מנהיגי תנועת העבודה: **ברל כצנלסון**, יצחק טבנקין ו**דויד בן־גוריון**. לדברי אזניה היו השלושה שותפים בדרכם, אולם ביום בו נפרדו דרכיהם, החלו לנהל תחרות קשה על ליבם של הצעירים. עיקר הקושי היה של הצעירים עצמם, שנאלצו לבחור את דרכם בין האמיתות הרעיוניות השונות. "ואמר אז מי שאמר," ציין אזניה, "אנו רוצים גם את אבא וגם את אמא. אבל מה לעשות שאבא לא אוהב את אמא."

■ עורך־הדין **יוסף בן־מנשה** עומד לצאת לחופשה, בה כלל גם את מכסיקו. אמר הפרקליט הלוחם בכפייה הדתית: "אחרי שסידרתי כל־כך הרבה נישואין מכסיקאיים בארץ, הגיע הזמן שאראה פעם את מכסיקו." לפי החוק המכסיקאי אפשר להתחתן בדרך של התכתבות, ולפי החוק הישראלי תופסים נישואים שנערכו כחוק בחו"ל. בדרך זו סידר בן־מנשה מאות נישואים מכסיקאיים מבלי שהוא או בני הזוגות הגיעו אי־פעם לארץ הלטינית.

■ חווייה בלתי־רגילה עברה השבוע על הפרדסן הרחובותי **דני צירלין**. במכתב מלונדון לאשתו הרקדנית **ליאורה חכמי**, מתאר דני: "הוזמנתי לגולת הכותרת של כל מסעותי לאנגליה בעבר: מסיבת־גן בארמון בקינגהם. הכניסה המרגשת לארמון, המבט על הגן שהיה מסודר בטוב טעם, המבט על כל האורחים שיצאו כולם כאילו מתוך הסרט גבירתי הנאווה בקטע שמתאר את המירוץ באסקורט, והזכות לעמוד שני מטר מהמלכה, בעלה, בתה אן ועוד כל מיני אנשי פמליה שאת שמותיהם אינני מכיר, אך קרוב לוודאי שלאנגלים הם אומרים הרבה. הכיבוד היה בטוב טעם, טעים, מוגש בכלים יפים מזהב ומכסף, שתייה חמה, קרה, סנדביצ'ים עם קאוויאר, גלידות ועוד שאר מעדני מלכים. היה לי גם כרטיס כניסה למזנון הדיפלומאטים שהיה לייד מיזנון המלכה. כך שלהבא כשיטענו נגדי שאני שלימזל שאני שותה קפה, אענה שאם המלכה ובעלה לא אמרו לי זאת, אז אתם יכולים לנוח."

■ בתוכנית הבידור החדשה של הטלוויזיה, קונצרטינה שבבימויו של **יוסי צמח**, הופיעה המנחה **רבקה מיכאלי** במשקפיים ענקיות והסבירה לצופים כי סוף־סוף מצאה לעצמה מיסגרת. אך האמת שמאחורי המשקפיים: דלקת עיניים שקיבלה רבקה'לה לפני הסרטת התוכנית.

■ מה הבן־אדם צריך להיות בשביל להתקבל לאגודת הציירים? ראשית הוא צריך להיות צייר, ושנית מעל לגיל 24. זאת על כל פנים היתה התשובה שקיבלה **שרה אסף** כשביקשה להתקבל לאגודה. "לא רצו לקבל אותי," סיפרה שרה, "מפני שאני בת 23 וחודשיים. אמרו לי שאני צריכה להיות קודם כל בת 24. באגודה לא התחשבו בזה שכבר ערכתי שתי תערוכות ושאני מתפרנסת מציור. עכשיו אני צריכה לחכות עוד 10 חודשים."

■ מיקרה לא־נעים אירע בשבוע שעבר למנחה שהפך שחקן **מני פאר**, המשתתף בסרט חסמבה בתפקיד ירחמיאל הממושקף שהוא החכם שבחבורת חסמבה. מני הגיע במכוניתו למקום ההסרטה ליד רמלה, החליף שם את בגדיו לבגדים בהם הוא מופיע בסרט. תוך כדי צילומים, שנעשו במשך כל הלילה, נע הצוות ממקום למקום ובבוקר מצא מני את עצמו בשדות במרחק שלושה קילומטר מהמכונית, בה השאיר את בגדיו. כיאה לחכם בחבורה, מצא מני פיתרון: הוא הוריד את בגדי המשחק והתחיל ללכת בתחתוניו לכיוון מכוניתו. אך בדרך הוא ניתקל בקבוצת נערות חובבות־טבע שטיילו בסביבה, ניבהלו ממראהו של ההלך החצי־עירום, שגם הוא מצידו נבהל מהן, נס כל עוד נפשו בו.

■ בדיחה המיוחסת למנכ"ל אל־על **מרדכי בן־ארי**, קרוב לוודאי במקרה: שלושה ישראלים מתווכחים על הפרנסה שלהם. אחד אומר: לי יש כמה אוטובוסים. לא כמו אגד אומנם, אבל אני מסתדר לא רע." שני אומר: "לי יש כמה אוניות, לא כמו לצי"ם, אבל אפשר לחיות." שלישי אומר: "לי יש כמה בחורות שעובדות בשבילי. לא כל־כך הרבה כמו לאל־על, אבל אני חי מזה לא רע."

■ סיפור המיוחס **לדידי מנוסי**: "שואלים אחד: 'מה היית עושה אילו היית בא הביתה ומוצא את אשתך במיטה עם גבר זר?' 'הייתי הורג את הכלב ושובר את המקל,' משיב האיש. איזה מקל ואיזה כלב? 'רק עיוור היה נכנס למיטה עם אשתי,' מסביר הבן־אדם."

אבי טולידאנו
נשא השבוע לאשה את ידידתו מזה שנתיים וחצי, ליאורה. בין תאורחים בחתונה בני המשפחה ונציגי תבוהימה, כשבולטת ביניהם גילה אלמגור (יושבת). כשנשאלה גילה מה פתאום הוזמנה לחתונה, השיבה בבדיחות: "מה זאת אומרת? יצאתי איתו!"

מיכל אלמוג
נערת הגומי הישראלית יוצאת עתה בתוכנית חדשה של תרגילי אקרובטיקה וגמישות. בתמונה מדגימה מיכל עמידת ידיים לא שיגרתית.

ג'קלין אונאסיס
(41), אלמנתו, אוהבת התענוגות של ג'ון קנדי, השתעשעה לבדה באי הפרטי של בעלה בעל האוניות. אחרי שהשתכשכה במים לפני הצהריים, פשטה, לדברי השבועון האיטלקי המצוייר "ג'נטה", את חזייתה השחורה ועשתה התעמלות. אחר פשטה את מכנסי בגד הים, לטענת השבועון, כדי להשתזף, אולם משום־מה לא הצליחו הצלמים האיטלקיים להנציח מעמד זה.

„אם בתי תסרב לשרת בצה"ל - אני
אתגייס לשנתיים במקומה!" אומר האב בן ה־48

סיירת "טעמון" יוצאת למלחמה

דוב גל

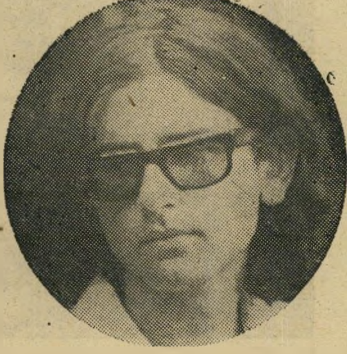

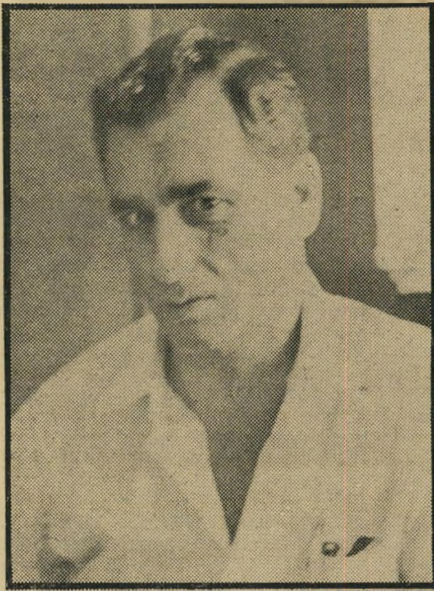

ראובן לסמן

גיורא נוימן

אשרת במקום בתי!

אומר דויד יעקבי (48), אביה של עירית, שהיה בזמנו בין מפוצצי מלון „המלך דויד" בירושלים. „אם היא תסרב להתגייס — אני אחתום קבע לשנתיים."

עירית יעקבי

לפני שנה הזדעזעה הארץ כולה ממכתב השמיניסטים המפורסם, כאשר קבוצת שמיניסטים שלחה, ערב גיוסה, מכתב לראש הממשלה. במכתבם, העלו החותמים את דאגתם נוכח מדיניות ה־ממשלה, והשפעתה השלילית עליהם, כ־חיילי צה"ל של מחר.

המכתב השאיר רושם עמוק בציבור הישראלי — עמוק עד כדי כך, שהשפיע במידה רבה על האירועים בצד הישראלי, שהובילו להפסקת האש — בעיקר בגלל הספונטאניות הכנה של הצעירים. לא היה ספק שאלה דברים היוצאים מן הלב, ושהמכתב נקי מכל השפעה או הסתה פוליטית שנועדה לנגח את הממשלה.

השבוע, שלחו ארבעה צעירים מכתב אחר. אלא שהתגובה על מכתב ז ה, בציבור, היתה שונה לגמרי. הוא עורר דחייה, התנגדות, וזעם. שכן הוא לא היה אלא פארודיה עלובה, נסיון מפוברק, לא כנה, לא ספונטאני. מקורות המכירים מקרוב את חוקי מצפן בישראל, הסכימו פה אחד כי הוא נוסח על־ידי אחד הפעילים המרכזיים של הקבוצה הזעירה, וכי אינו אלא צעד פתיחה במיתקפת תע־מולה חדשה של מצפן בארץ ובעולם.

חברי מצפן, שרובם לא התפעלו מעולם מהרעיון לשרת בצה"ל, החליטו לצאת לקרב נוסף — מסוג הקרבות שהם א י נ ם חוששים מפניהם. סיירת טעמון * החליטה לצאת למלחמה **.

★ לא רוצים להיות מודעות אבל

מכתב הארבעה היווה את הכרזת המלחמה.

המכתב היה חריף בהרבה ממכתב ה־שמיניסטים. השמיניסטים לא חלמו לרגע לא לשרת בצה"ל. הארבעה, לעומת זאת, כתבו:

„אנחנו, קבוצת צעירים בטרם גיוס... אין אנו מוכנים לשרת בכוחות הבטחון... אנשים צעירים מתים במדינה זו בקרבות למען מדיניות פנים (ראה מחקר ד"ר שלמה אהרונסון ודן הורוביץ שהתפרסם לאחרונה) ולא למען ערכים נעלים... על כל הרוג בתל־אביב בתעלה — אדם מתעשר בתל־אביב... אין אנו מוכנים לשרת בצבא כובש... לא נולדנו חופשים על־מנת להיות מדכאים... איננו מוכנים ליהפך למודעות אבל, איננו חפצים ש־יחברו עלינו ,שיח מתים'..."

מילים כדורבנות. אלא שבראיון חי עם ארבעת החתומים, נחשפת הפארודיה.

מי הם הארבעה?

גיורא נוימן. 18. בוגר תיכון אליאנס ברמת־אביב, מתגורר במעוז־אביב. אח־רי שסיים את בחינות הבגרות (מגמה הומנית) החל עובד כפועל בניין. נהנה מאוד לציין שהוא פועל. עומד להתגייס בנובמבר.

עירית יעקבי. 18. שחורת שיער, עיניים יוקדות. כאשר חויילה, ערב בחינות ה־בגרות שלה, הצהירה בלישכת־הגיוס כי אינה מוכנה להתגייס מסיבות מצפוניות. „מנהל הלישכה איים עלי שיגייסו אותי מיד. כלומר, תוך תקופת הבחינות," היא מספרת. כדי לא להפסיד את הבחינות, הסכימה להתפשר עם מצפונה, חתמה על הצהרה כי היא מסכימה להתגייס אחרי חצי שנה. עתה, חתמה על מכתב המצהיר בדיוק את ההיפך. לאחר פירסום המכתב, נאלצה לעזוב את הבית. „היחסים בבית הגיעו למצב שאי־אפשר היה לתקן אותם יותר."

★ עובד — לפעמים

דוב גל (גבריאלוביץ). 18 וחצי. עזב את התיכון לאחר שלדבריו התחילו המורים מתנכלים לציוניו. „בגלל כמה הפגנות שאירגנתי, ביניהן הפגנה למען זכות התלמידים לגדל שיער ארוך. ובכלל, גם בגלל כל הפעילות הפוליטית שלי." במבוכה מרתקת הוא מודה כי הוריו אנ־שים אמידים, אך ממהר להתנצל: „כבר שנה שאני לא לוקח כסף מהם. אני עובד. לפעמים."

ראובן לסמן. 18. בלורית מפוארת, משקפיים כהות, שרידי פצעי בגרות. מתנסח בזהירות, מבקש מדי פעם את עזרת חב־ריו בניסוח. בוגר תיכון בואייר בירושלים (מגמה ריאלית). אחרי הבחינות, עבד פה ושם, בצורה לא סדירה. היחידי שאינו צבר מבין הארבעה (יליד פולין). שהה זמן־מה בדרום־אמריקה, לשם נסעה ה־משפחה לרגל עבודתו של אביו, הגיאולוג.

אלה הארבעה. לעומת סיגנון ה־מכתב, הרי שבשיחה פנים־אל־פנים הם מתגלים כבעלי סיגנון שונה במיקצת.

סיגנון הומוריסטי ביותר, למען האמת. אם להאמין להם, הרי שמה שאירע הוא, שהם נפגשו באקראי בטעמון, כאשר מי־שהו פלט, באקראי, אנחה בקול גדול: „הוי, אני לא רוצה להתגייס לצה"ל."

„מה באמת?" השיבה בת־קול משולחן סמוך. „גם א נ י לא רוצה להתגייס לצה"ל." „גם אני לא," השיב שלישי משולחן נוסף. וכך, באופן נורא ספונ־טאני, נולד המכתב.

★ לא יודע, לא חשוב

רשות הדיבור לארבעה.

„איך הגעתם להחלטה לפנות במכתב לשר הבטחון?"

ראובן לסמן: „הייתי הרבה זמן נגד הגיוס. אבל על המכתב עצמו החלטנו לפני שבועות מספר."

„כמה שבועות?"

„מה זה חשוב? זה פרט טכני. נפגש־תי עם חברים בטעמון. כמה מהם היו צריכים להתגייס, ובעיני חלק מהם זה לא מצא־חן. התיישבנו לחשוב על דרכי פעולה בנידון."

לטעמון הגיע ראובן לפני שנתיים. „חבר, אני לא מוכן לנקוב בשמו, הכיר לי את החבר'ה." לפני חצי שנה, הצטרף למצפן.

על פעילותו במצפן הוא מסרב לדבר. לפני שהוא מוסר תשובה, הוא מתייעץ בחבריו: „אצלנו כל ההחלטות קולק־טיביות."

★ פרט טכני

„גיורא נוימן, אתה חבר מצפן?"

„כן."

„איך הגעתם לידי כתיבת המכתב?"

„מה זה חשוב? זה פרט טכני. זה לא חשוב."

„מתי החלטתם לכתוב את המכתב?"

„לא זוכר."

„כמה זמן אתה מכיר את השלושה ש־חתמו איתך על המכתב?"

„לא זוכר. זמן רב."

„כמה זמן אתה חבר מצפן?"

„אני לא מוכן לגלות. העניינים שלי עם מצפן הם סודיים."

„אתה חבר גם באירגונים אחרים?"

„לא מוכן לגלות."

„האם כתבת מכתב זה בהשפעת פעילי מצפן?"

„לא שאלתי עצות ממצפן."

כמו לאחרים, הופנתה אותה שאלה, בנפרד, גם לחותם הרביעי —— דב גל:

„כיצד הגעתם לכתיבת המכתב?"

„היססתי רבות בקשר לגיוס שלי, כבר מזמן. בתחילה חשבתי לפנות לבדי ללשכת הגיוס, להודיע על סירובי. אך כשבאתי לטעמון עם צו הגיוס, גיליתי שיש נוספים שלא מתלהבים ללכת לצה"ל."

(המשך בעמוד 26)

---

* קפה טעמון היה משמש מיפקדה, מזה שנים למצפן.

** האופי הפרובוקאטיבי של המכתב מתגלה גם בפרט שולי מעניין: המכתב הופנה לשר הביטחון, עם העתקים לשורה ארוכה של גופים רשמיים, כגון הרמטכ"ל, ראש הממשלה, ח"כים ואחרים. הנמען היחידי, ברשימת מקבלי ההעתקים, שאי־ננו גוף רשמי, הוא עורך־הדין אמנון זכרוני. שילוב שמו של זכרוני למכתב, במטרה ברורה לערבו בפרשה, הינו תמוה, שכן זכרוני לא קיבל על עצמו כלל לייצגם.

למד וקבל משכורת!

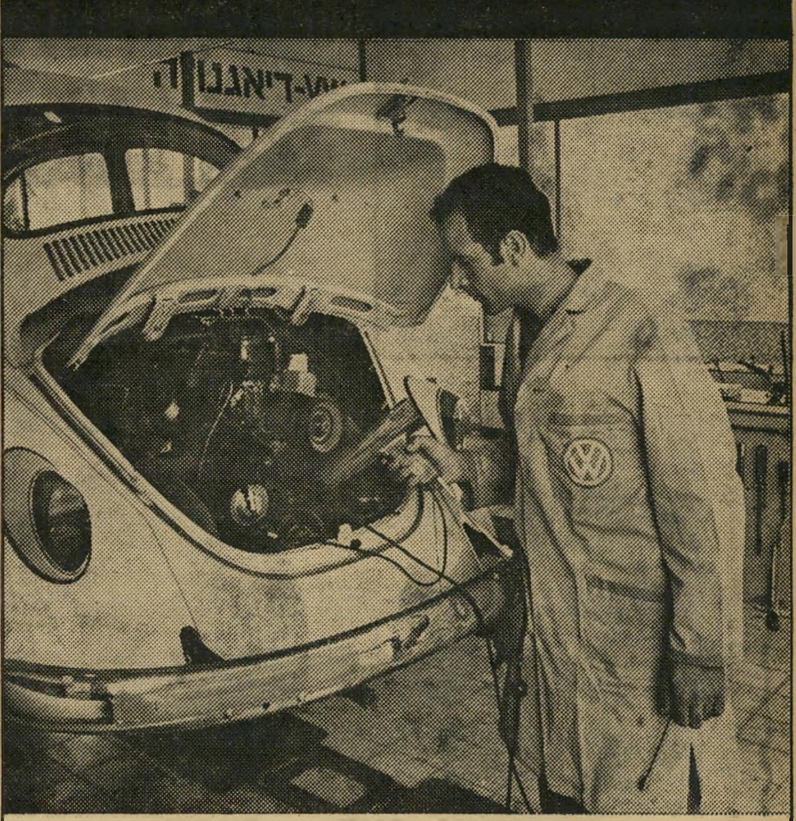

ברשת פולקסווגן בישראל דרושים עובדים במקצועות רכב: מכונאים, חשמלאים, פחחים, צבעים ועוד.

אחד ממקצועות אלה תוכל ללמד על חשבוננו. בתקופת הלימוד תשולם לך משכורת של החל מ־20 ל״י ליום, תלוי במצבך המשפחתי — ותעבור קורסים של פולקסווגן ושל משרד העבודה.

תוך שנים אחדות תוכל להגיע לתפקיד של ראש־קבוצה או יועץ שרות ולהשתכר עד 1500 ל״י לחודש.

העובדים ברשת פולקסווגן בישראל נהנים מתנאים סוציאליים, מנוחות רבה במקום העבודה ומאפשרות לעבור קורסים נוספים, בשעות העבודה, כדי להתקדם ולעלות בדרגה.

לפרטים נוספים נא לפנות בטלפון: תל־אביב — 785111, ירושלים — 522934, חיפה — 523278 רחובות — 951650 באר־שבע — 4474, ק. שמונה — 40311

צ׳מפיון מוטורס (ישראל) בע״מ
יבואנים כלליים של פולקסווגן ופורשה

אלייד, פרסום

סטודיו
למחול וג׳אז
בהדרכת שמעון לוי

קורסי קיץ החל מ־1 באוגוסט.
פרטים והרשמה: טלפון 247480

(המשך מעמוד 15)

העיסקה למוטי פרידמן, לא נקט פרידמן בשום צעדים נגד שיצר.

● הקבלנים אלי בן־עזיז ופלג, קיבלו עבודת בניה קבלנית לבניית מיכלים. הם היו צריכים לבצע את העבודה בסכום של קרוב למיליון ל״י. כאשר הסתיימה העבודה הסתבר כי שולם בעדה סכום של כשלושה וחצי מיליון ל״י.

כאשר היתה צריכה להימסר לקבלנים אלה עבודה נוספת של בניית מיתקן הפרדה של מלחים מהנפט, דרש אריה שיצר מהקבלנים סכום של 4000 ל״י כ„הלוואה״. כאשר נמסר על כך למוטי פרידמן, הוא לא נקט בשום צעדים.

● סגן מנהל הביצוע בנתיבי נפט הוא אוריק מילנר, מי שהיה יד ימינו של מוטי פרידמן בקונטיננטאל. בשעה ש־אוריק מילנר היה מנהל מחלקת מיתקני הים, קיבל אחיו, עמיק מילנר, חוזה של עבודה בקבלנות להספקת רתכים למיתקני השאיבה והקידוח בים. עבור כל רתך שסיפק קיבל עמיק מילנר סכום של 320 ל״י. באותו זמן פוטרו רתכים שעבדו בשרות החברה, תמורת שכר יומי, כדי שניתן יהיה להעסיק יותר רתכים של הקבלן עמיק מילנר.

● עמיק מילנר קיבל גם עבודות של רתכות צנרת תמורת סכום של 380 אלף ל״י, חלק ניכר מהעבודה בוצע על־ידי מחלקת הציוד המיכני הכבד של נתיבי נפט עצמם. כאשר התגלו דליפות בצנרת הם תוקנו על־ידי עובדי החברה. אבל עמיק מילנר קיבל את כל הסכומים עליהם הוסכם בחוזה.

(אגב. אותו עמיק מילנר נעצר בשבוע שעבר לחקירה, אחרי שחוקרי המכס חשדו בו כי הבריח לאבו־רודס מכונית שלא שולם עליה מכס, השתמש בה כחצי שנה. כן נחשד עמיק מילנר כמי שקשור ברשת הברחה של מכשירי חשמל, המוברחים דרך קבע דרך שדות הנפט באמצעות המיכליות המגיעות לשם).

● חברת נתיבי נפט חתמה על חוזה עם חברה זרה אחרת להנחת קו צינורות של 24 צול בים. חתימת החוזה נעשתה בצורה מוזרה, כשהיה כבר ידוע שהחברה לא תבצע את העבודה. כתוצאה מכך, בשעה שבוטל החוזה, שילמה נתיבי נפט לחברה הזרה פיצויים בסכום של 275 אלף דולר.

★ מבול של שערוריות

דוגמאות נוספות ממבול השערוריות של „נתיבי נפט״:

● אחד המחסנאים בחברה התלונן כי הציוד שהוא מקבל למחסנים אינו תואם את תעודות המשלוח המלוות אותו. לדבריו, נהגו רבים מספקי החברה לציין בתעודות המשלוח כמויות גדולות בהרבה מהציוד שסופק באמת. כאשר ניסה להסב את תשומת לב הממונים עליו לנוהג מוזר זה, הוא הוזמן לוועדת חקירה של מנהלי החברה, שהחליטו כי אינו יכול להשתלב עוד בעבודה בחברה. האיש פוטר מתפקידו.

● ציוד קידוח ושאיבה יוקר ביותר, שנמצא בשדות הנפט בסיני עם כיבושם, נשלח צפונה ליעדים בלתי ברורים. ציוד בשווי של מיליונים נשלח מראס סודאר, אבו רודס, אום בגומה, אבו זנימה ומקומות אחרים, ולא חזר יותר לרשות חברת נתיבי נפט. בכמה מקרים היה צורך להזמין ציוד חדש במקום הציוד שנשלח צפונה ושאיש אינו יודע מה עלה בגורלו.

● טרקטור מסוג D .8„ נשלח באחד הימים לצפון לכתובת בלתי ידועה. כאשר היה צורך בטרקטור כזה במחלקת הציוד המיכני הכבד, ניסו לאתרו. הסתבר שהטרקטור הועסק אצל קבלן פרטי בעבודות פרטיות במצפה רמון. לא ידוע מי קיבל את התמורה על כך. מוסך שתיקן את הטרקטור לפני החזרתו למפעל תבע דמי תיקונים בסך 44 אלף ל״י, למרות שכל חלקי החילוף נשלחו מהמפעל. אחרי ויכוחים הסכים המוסך לקבל רק 30 אלף ל״י עבור התיקון.

● הנהלת נתיבי נפט עמדה למסור עבודה של בניית מיתקן מחליף חום לקבלן פרטי בסכום של 200 אלף ל״י. אברהם ההודי הצליח לשכנע את המזמינים לעכב את ההזמנה. הוא הצליח לבנות אותו מיתקן עצמו בכוחות עובדי המיפעל תוך 20 שעות עבודה.

● מנוף מיכני הוזמן לעבודה ועמד בשדה ללא תעסוקה במשך חודש ימים. בעלי המנוף תבעו אחר־כך סכום של כ־30 אלף ל״י עבור הזמנתו.

● סכום של כ־100 אלף ל״י שולם לחברת אולטראסוניק כדי לבדוק ולאשר את ציוד הקידוחים באבו־רודס. לבסוף נזרק הציוד והונח כאבן שאין לה הופכין ותחתיו הושאל ציוד אחר מחברה זרה.

● כמויות של כימיקלים שנבדקו ונמצאו ראויים לשימוש נזרקו למזבלה. ציוד בשווי של עשרות מיליוני ל״י לא הוחזר למחסנים, נשאר זרוק בחול מבלי שאיש ידאג לאיסופו ומיונו. באותו זמן הוזמנו פריטי ציוד דומים מחו״ל בסכומים ניכרים.

● נתיבי נפט קנתה מאותה חברה שקנתה את החברה של מוטי פרידמן, מכונת קידוח מסוג ג׳וי בסכום של 70 אלף ל״י. המכונה הופעלה כמכונת שרות לבאר נפט, למרות שלא התאימה ליעוד זה. באותו זמן היתה ברשות חברת נתיבי נפט מכונת שרות מסוג קארדוויל משופצת, שהיא מכונה מיוחדת לשירותים, ולא השתמשו בו.

● מנהל החברה שקנתה את קונטיננטאל ממוטי פרידמן, שימש כיועץ בשכר לחברת נתיבי נפט שבניהולו של מוטי פרידמן.

● בניית תחנת שיגור חדשה שהיתה צריכה לעלות לפי הערכה 200 אלף ל״י, עלתה לבסוף בסכום של מיליון ו־200 אלף ל״י.

● בבניית המיכלים ליד רציף השיגור נעשתה טעות במדידה. כתוצאה מכך נבנו המיכלים בגובה שונה מהדרוש, דבר שמנע גראביטציה. תיקון הטעות צריך לעלות כ־2 מיליון דולר.

וזה רק מעט מזעיר מצרור ההאשמות. אמר אברהם ההודי: „אני בניתי את השדה הזה — אני לא אתן להרוס אותו! מוטי פרידמן ידע מכל הגניבות והשחיתויות האלה ולא עשה דבר. עכשיו צריך לעשות משהו כדי למנוע את המשך הביזבוז. זה לא יכול להימשך ככה. אם העדויות האלה לא יעזרו, אני החלטתי כבר מה אעשה — אני אעשה שביתת רעב מתחת לחלון של גולדה מאיר, כדי שכולם יידעו מה הולך באבו־רודס.״

גם משה בן־מנחם אינו מתכוון להסתפק בעדות בפני החוקר הממלכתי ולשתוק. האיש, שסגנו של מוטי פרידמן, מאיר חן, קבע כי נעשה לו עוול בפיטוריו, עומד להגיש תביעה משפטית פרטית נגד מוטי פרידמן לתבעו לדין על הפרת הסכם.

★ להקים ועדת חקירה

כל אלה הם גילויים ראשוניים בלבד, אפס קצהו של קרחון, שחלקו הארי עדיין מסתתר במים. בשלב זה קשה לאמוד עדיין את היקף השחיתויות, הגניבות והמעילות בנתיבי נפט. מה שברור הוא שהחברה מסריחה ולא דווקא מנפט.

הממשלה עשתה צעד חיובי ראשון בכך שמינתה את עורך־דין בן־זאב לחקור אם יש יסוד להאשמות שהועלו נגד החברה ומנהלה. אבל לבן־זאב לא ניתנו סמכויות של ועדת חקירה. אין הוא רשאי לגבות עדויות בדרך משפטית. הוא יכול להגיש לשר המשפטים ולשר האוצר רק המלצות בלתי מחייבות.

הדרך לטיהור האווירה העכורה של עסקי הנפט בישראל, ששימשו מקור להתעשרות קלה ומהירה לרבים, היא במינוי ועדת חקירה ממלכתית, בדומה לוועדת החקירה החוקרת את השחיתויות בספורט. רק ועדה כזו תוכל לגבות עדויות מאנשים החוששים עדיין לדבר מפחד פן יפסידו את מקור פרנסתם. רק ועדה כזו תוכל לחשוף את האמת בפומבי ולמנוע זעם אזרחי על שכספי המיסים של הציבור מבוזבזים בצורה כה נואלת.

סוף סוף, הנפט חיוני למדינת ישראל לא פחות מאשר משחק הכדורגל.

העם

חמש עובדות על המסך

זה יכול לקרות רק במדינת ישראל.

למעלה מחצי מיליון תושבים ישבו דבוקים למקלטי־הטלוויזיה בערב־שבת — ערב שבו אין שום בידור אחר, מלבד מישחקי־קלפים.

עובדה ישראלית מס׳ 1.

הם הסתכלו בסרט מסידרת חקירותיו של המפקח מיגרה, סרט בלשי בעל רמה גבוהה, פרי עטו של אחד מטובי הסופרים הצרפתיים, ג׳ורג׳ סימנון.

באמצע נפסק התרגום. הסרט המשיך לדבר בצרפתית — שפה שרובם המכריע של אזרחי ישראל אינם מבינים אותה. אולם התחנה לא הפסיקה את השידור, כדי לתקן את המעוות. השידור נמשך.

עובדה ישראלית מס׳ 2.

רק בסוף השידור הבינו כמה מן ה־צופים מה אירע — הסרט פשוט התבלבל. באמצע הסרט הבלשי הוקרן חלק שהיה שייך לסוף. הרוצח דיבר עם החוקר שיחה ארוכה (ובלתי־מתורגמת), לפני ש־החוקר בכלל נפגש עימו לראשונה. האח־ראי על התרגום חש שהתרגום חדל להתאים למה שהוקרן על המסך, והפסיקו.

זה יכול לקרות רק בתחנת־חובבים, שהיא גם התחנה הממלכתית היחידה.

עובדה ישראלית מס׳ 3.

בגמר השידור, התנצלה הקריינית ב־חיוך מתוק ובחצי פסוק על שאירעה תקלה קלה. היא לא הסבירה מה קרה, ולא התנצלה על שנגרם למאות אלפי אזרחים עוגמת־נפש, וביזבוז של ערב.

עובדה ישראלית מס׳ 4.

אפשר היה לחשוב שלמחרת היום תוצף העיתונות במאמרי־מחאה, ובאלפי מכתבים נזעמים למערכת מידי הצופים. אבל לא היתה שום תגובה.

עובדה ישראלית מס׳ 5.

זה קרה בטלוויזיה. זה קורה בפוליטי־קה. זה קורה בכלכלה.

כי לאזרחי ישראל אפשר לעשות את הכול. הם סבלניים.

ולכן יורקים להם בפרצוף.

הרב־סרן האדום במעצר בית: פתח לבאות?

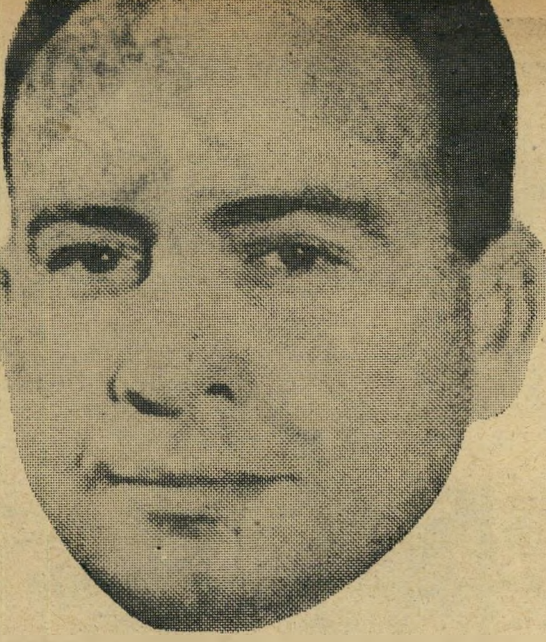

חאלד מוחיי־אל־דין
איש אמונה של מוסקבה

בכל מדינה יש סימנים חיצוניים אחרים לחילופי־גברי בצמרת.

במשטרים פשוטים, הדבר מתבטא בחילופי שרים בממ־שלה.

בברית־המועצות של ימי סטאלין, המתינו הכל בצפי־יה דרוכה ליום האחד במאי. אז הופיע סטאלין עם עוזריו על גג המאוזוליאום של לנין. לפי סידור האישים בשורה אפשר היה לדעת מה קרה. אם מולוטוב, למשל, עמד במקום השלישי משמאל למנהיג, ולא במקום השני מימינו, ידעו הכל שאירע רעש־אדמה פוליטי.

בסודאן ובעיראק קל לעקוב אחרי חילופי־גברי, מפני שהמפסידים מוצאים להורג.

במצריים המישחק הוא הומאני וגם מסובך יותר. אפשר לעקוב אחרי המתרחש בעזרת רשי־מת הדיירים בבית־הסוהר.

תעלומה ושמה חאלד

בימי גמאל עבד־אל־נאצר, נכנסו לבית־הסוהר גם האחים המוסלמים שמימין, וגם הקומוניסטים שמשמאל.

לקראת סוף חייו, יצאו הקומוניסטים מבית־הסוהר, ונכנסו לשם אנשי הימין המתון. הכל הבינו שזהו שינוי קו.

כאשר תפס אנוואר אל־סאדאת את מקומו של מורו המת, יצאו אנשי הימין מבית־הסוהר, וחזרו לשלטון. כעבור זמן קצר נכנסו לבית־הסוהר אנשי השמאל המתון — עלי צברי וחבריו, ראשי האגף הפרו־סובייטי בצמרת הנאצרית.

אולם איש אחד נשאר בגדר תעלומה: חאלד מוחיי־אל־דין, האיש השמאלי ביותר, ראש תנו־עת־השלום הפרו־סובייטית במצריים, מראשי מפ־לגת האיחוד הסוציאליסטי.

מדוע נכלאו אנשי השמאל המתון, ונשאר בחוץ ובשלטון איש השמאל היותר קיצוני? מיצרולוגים הסבירו זאת כך: חאלד מוחיי־אל־דין הוא איש־אמונה של מוסקבה בקאהיר. אמנם הקים אל־סאדאת מישטר ימני־מתון, אך הוא זקוק לעזרת הסובייטים. מוחיי־אל־דין השמאלי (הנקרא גם „הרב־סרן האדום", כדי להבדיל בינו ובין זכריה מוחיי־אל־דין, שהוא ימני ופרו־אמריקאי, ושאין לו קירבת־משפחה אליו) מסמל ברית זו.

לכן רעדו הסייסמוגראפים בכל בירות העו־לם, כאשר נמסר השבוע כי חאלד מוחיי־אל־דין הושם במעצר־בית, בעוד שידידו, ראש ה„מו־עצה הסוציאליסטית", איבראהים סד־אל־דין, נכ־לא בכלא טורה, 45 ק"מ מדרום לקאהיר.

המעשה שעורר את רוגזו של הנשיא: השניים פעלו לפירסום גילוי־דעת של האגודות המקצועיות המצריות נגד הוצאתם להורג של הקומוניסטים בסודאן.

אם חאלד לא נכלא, כמו חברו, בבית־הסוהר הידוע לשימ־צה, הרי זה לכל היותר מיחווה כלפי מוסקבה.

אורות אדומים

מעצרו של הרב־סרן האדום, קצין חיל־הפרשים לשעבר שהיה אחד מחברי הקבוצה המקורית שחוללה את ההפיכה נגד המלך פארוק, אינו מסמל רק חילופי־גברי פנימיים. הוא מבטא תהליך העשוי לשנות לחלוטין את המצב במרחב.

גרם לכך נסיון־הנפל לחולל מהפכה שמאלית בסודאן — הארץ הערבית היחידה שקיימת בה מפלגה קומוניסטית רצינית.

נסיון זה נכשל, אמנם, בגלל אופיו החובבני. אבל הוא הבהיר לפתע לכל שאר הממשלות הערביות, הקשורות בברית־המועצות, שעזרה סובייטית אינה שונה מכל עזרה אחרת: נותן העזרה עלול תמיד להשתמש בהשפעתו כדי לחולל מהפכה, שתשליט את חסידיו.

בכמה בירות ערביות נדלקו אורות־אזהרה אדומים. אם זה יכול היה לקרות בחרטום — מדוע אין זה יכול לקרות מחר באלג׳יר, בדמשק, בטריפולי — ובעיקר: בקאהיר?

למרות שהעזרה הסובייטית למצריים עולה לאין שיעור על זו שניתנה לכל מדינה לא־קומוניסטית אחרת בעולם, ואף על זו שניתנה למדינות קומוניסטיות רבות, שולט במצ־ריים מישטר ימני, המימין והולך. אנומליה זו אינה יכולה להימשך לנצח.

יתר על כן: מישטר זה קשר את גורלו למישטרים הקיי־מים בסודאן ולוב — שם שולטים שני שליטים צבאיים אנטי־קומוניסטיים, המגלים לאחרונה פנים אנטי־סובייטיות.

זוהי סתירה פנימית, שאפשר לטשטשה ב־משך זמן־מה. אך היא מוכרחה לפרוץ, באחד הימים, החוצה: אם בצורה של הפיכה פרו־סובייטית במצריים (ולדעת המומחים, אין השמאל המצרי די חזק לצורך זה), אם בדרך של פנייה פרו־אמריקאית מצד קאהיר.

מעצרו של מוחיי־אל־דין היה, בלי כל ספק, אתראה של אל־סאדאת למוסקבה, והיא גבלה בפרובוקציה.

הדאגה בירושלים

מבחינה ישראלית, יכול היה המצב החדש לפתוח הזדמנויות נוספות ליוזמה מדינית בשני כיוונים:

- **ניצול המצב לשם קשירת יחסים עם ברית־המועצות, שתוכל בדרך זו לבטא את מו־רת־רוחה מן הנעשה בקאהיר, ו/או —**
- **ניצול המצב לשם השגת שלום עם מצ־ריים באמצעות האמריקאים, שמעמדם מתחזק בקאהיר.**

קרוב לוודאי כי הזדמנות זו תבוזבז, כמו כל ההזדמנויות במרוצת השנים.

התגובה האמיתית של ממשלת ישראל תהיה דווקא הפוכה: דאגה גוברת (אם כי אילמת) שהתרחקות קאהיר—מוסקבה תביא להתקרבות קאהיר—וושינגטון, ושזו תביא ללחץ גובר על יש־ראל להסדר מהיר ולנסיגה, תוך עיכוב הנשק האמריקאי לישראל.

אישים

האיש שדיבר אשכנזית

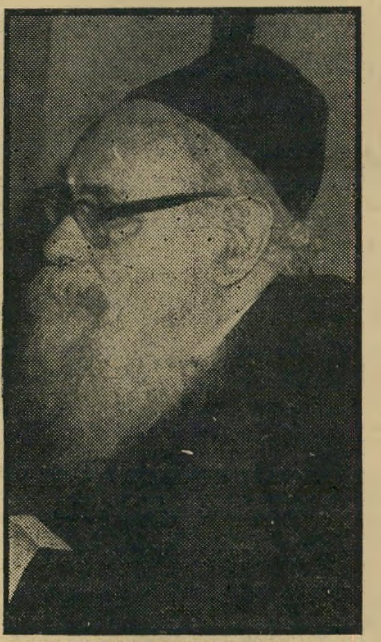

מנהיג לוין
אחרון מן האש

זקן חברי הכנסת השביעית היה ח"כ דויד בן־גוריון — שנבחר כמנהיג „הרשימה הממלכתית". לכן הוטל עליו לפתוח את הישיבה הראשונה של הכנסת, לנהלה עד לבחירת היו"ר החדש.

אולם בן־גוריון העקשן (יליד 1886) סירב. לכן הוטל התפקיד על הבא בתור: ח"כ יצחק מאיר לוין, מנהיג אגודת ישראל (יליד 1894). בן־גוריון סירב, כי לא רצה לפתוח את מושב הכנסת מבלי לשפוך את לבו — אך הוא לא רצה להפר את המעמד החגיגי על־ידי דברים כדורבנות. ח"כ לוין קיבל את התפקיד בגלל סיבה הפוכה: הוא רצה לשפוך את לבו, וזו נראתה לו כהזדמנות מצויינת.

ואכן, איצ׳ה־מאיר (כפי שהכול קראו לו) ניצל את המעמד לנאום־הטפה דתי קיצוני, למורת־רוחם של רבים מן ה־ח"כים החילוניים, שאחד מהם הגיב בק־ריאת־ביניים בלתי־חגיגית.

„האם יבוא תרגום?" אולם ב־דרך כלל לא הפריעו לנאומיו של איצ׳ה־מאיר בכנסת. וזאת בגלל סיבה כפולה: יראת־הכבוד אל הזקן, שכאילו היה שייך לעולם אחר, ואי־הבנת דבריו. כי איצ׳ה־מאיר דיבר עברית אשכנזית, אשר חברי־הכנסת לא הבינו אותה.

היתה זאת הלצה קבועה בכנסת — בשעת נאומיו היו ח"כים שואלים איש את רעהו: „האם יבוא תרגום לעברית?"

בכל זאת, מדי פעם, היה איצ׳ה־מאיר מצליח, למרות הקושי הלשוני, לעורר התרגשות בלב שומעיו. היו אלה המיק־רים בהם הפליג בתיאור העיירה היהו־דית, הבית החם בערב־שבת, עולם קסום של מסורת — עולם שהלך לעולמו מזמן, ושאולי לא היה קיים מעולם.

לחכות לימי המשיח. איצ׳ה־מאיר היה מן האחרונים שנמלטו מעולם זה, כשהוא כבר עלה באש. ב־1940 עלה בידו להימלט מעיר מולדתו הפולנית, גור, אחרי שהנאצים כבר כבשוה.

כמו חתנו, הרבי מגור, היה איצ׳ה־מאיר בפולין אנטי־ציוני מובהק, לכן הצ־טרף בנעוריו לתנועת אגודת־ישראל — תנועה שכל מטרתה היתה, מראשיתה, להילחם בציונות, אשר כל גדולי התורה התנגדו לה פה־אחד. הם האמינו כי שיבת־ציון, לפני בואו של המשיח, תעכב את הגאולה.

אולם לאיצ׳ה־מאיר ולמפלגתו קרה מה שקרה לגופים אחרים בארץ: הם נספגו על־ידי המימסד. עם מותו של מייסד אגודת־ישראל, משה בלוי, ב־1947, קיבל לידיו את המנהיגות. מאותו רגע הפכה אגודת־ישראל לציונית בפועל, השתלבה

(המשך בעמוד 22)

מי אשם ? מי אחראי ? מי ייזר

הפקנ
הלא

אפילו הוותיקים שבעובדי נמל־התעופה לוד אינם זוכרים יום שחור כמו הראשון לאוגוסט — והם ראו כבר בימיהם בנמל הרבה ימים שחורים: בין אם היתה זו שריפת הענק, שנגרמה בגלל היעדר ציוד־כיבוי אלמנטרי, ימים שחורים לא חסרו בלוד. שכן נמל־התעופה הבינלאומי היחיד של ישראל, בעידן סילוני הג׳אמבו, הוא בסך־הכול שדה קטן ועלוב, שניבנה בימי איכה לצרכיה של מושבה בריטית נידחת. בין כאשר פרצה המדינה, לא ניבנה מחדש —

„תסתלקי מכאן!" הודף סבל חמוד את ג׳ורג׳ין זילבר (גב למצלמה). דיילת של חברת נסיעות, שביקשה להוריד מעגלת־המיטען, שנועדה להישלח לאשקלון, מזוודת נוסע שרצה להגיע לירושלים.

כמו במחנה פליטים - עייפים, רצוצי

אם היתה זו התנגשות שני המטוסים על המסלול, כתוצאה משערוריית סידרי ה־עבודה במגדל הפיקוח, ובין אם היו אלה כמעט־התנגשויות בין מטוסים באוויר מעל השדה — מאותה סיבה עצמה.

אבוד בלוד מזוודות יתומות מחפשות בעל טוב־לב. מזוודות ובעליהן מגיעים לעיתים במטוסים שונים, מתקשים להיפגש במהומה. למטה: אולם הנוסעים היוצאים בלוד צפוף לא פחות משוק הכרמל ביום שישי.

מקבלי הפנים מוסיפים לע
לקבל את פנ
למהומה, כאשר הם פורצים בקריאות היו

ק מחר לכלבים?

־ ...ומי

ז זל מוטלא טלאים טלאים, כאשר כל טלאי מותקן
של כמה שנים.
ם בניגוד לכל האסונות ומצבי החירום, היה הראשון
ט הפעם הראשונה שנמל־האוויר פשט את הרגל —
לל סתם עומס.
וה עומס. 10,500 איש חלפו דרכו באותו יום.

מחנה פליטים: 6.21 בבוקר. תמונה זו איננה לקוחה מסרט על עקורים, בתום מלחמת העולם השנייה. כך נראה אולם הנוסעים היוצאים בנמל התעופה לוד. צעירים שהתייאשו מלהמתין עד בוש, התקפלו לתוך שקי־השינה שלהם והלכו לישון עד בוא הגאולה. איש אינו מחייך למראה השלט (ברקע) התלוי מעל המדרגות המובילות ליציאה למטוס, אשר בו כתוב: ,דרך צלחת', וכדי להגיע עליו צריך לעבור דרך כל שלבי הבלגאן של הנמל.

היום: התנגשות מטוסים מעל השדה — כמו שקרה עכשיו ביפאן."

שעיר־לעזאזל

המועמד הנוכחי להיזרק לכלבים, להיות מוקע כאשם בכל הבזיונות, הוא מנהל הנמל הנוכחי, יצחק ורדי.

ורדי הוא המנהל מספר 11. כל אחד מקודמיו התפטר — או התפוטר — לאחר לא יותר משנתיים בתפקיד. שכן תפקידו הראשון של מנהל נמל־התעופה לוד, מאז ומתמיד — היה לשמש כשעיר־לעזאזל.

הסיבה היחידה כמעט, לכל ביזיון כמעט, שאירע בנמל אי־פעם — הצטמצמה, בסופו של דבר, למחדל בהשקעות: משרד התחבורה לא טרח מעולם להשקיע בנמל את הדרוש. לא סוד היא דעתו של מומחה לא קטן בנושא — עזר וייצמן, שקבע בנידון: „תקציבי־הפיתוח של נמל לוד הם אידיוטיים."

דוגמה זעירה, אך אופיינית לצרות־המוחין של המשרד: אחד הפקקים בזרימת הנוסעים בנמל הם הסבלים. כאשר היה וייצמן שר־התחבורה, תיכנן לפתור את הבעייה על־ידי הקמת קואופרטיב של הסבלים, כדי להניעם לתפוקה מוגברת על־ידי השתתפות ברווחים. עזר הלך, והתוכנית לא יצאה לפועל.

מנהל הנמל הנוכחי, ורדי, ביקש לפתור את הבעייה על־ידי תוספת 40 סבלים. שלושה חודשים לא זכה לקבל את מבוקשו. רק ביום השחור של הראשון באוגוסט, כאשר שר־התחבורה הגיע בהול לנמל המתפוצץ, כדי להופיע שם בפני הטלוויזיה — זכה ורדי לאישור בקשתו.

(המשך בעמוד הבא)

אחת התעלפה ונוסעת אחרת משיבה את רוחה. זה אירע באולם הנוסעים המגיעים, ליד דוכני ביקורת הדרכונים. במקום 9 תחנות ביקורת, פועלות משום מה רק 4 או 5. התוצאה: תורים אינסופיים.

ומייואשים - ממתינים התיירים לגורלם

כלומר, רצו לחלוף דרכו, אך נתקעו.

להשוואה: ביום הקודם, עברו בנמל 5,500 איש. השיא של השנה שעברה — היה 7,500.

כישלון מוחלט

הראשון לאוגוסט הוא תחילת חופשת בתי־הספר בישראל, כאשר המורים יוצאים לחו"ל. באירופה, היה זה סוף־שבוע ארוך. התוצאה: הנמל נתגלה במלוא כישלונו, כפקק הלאומי של ישראל, נוכח העומס. האולמות הענקיים המו אדם עד אפס מקום. המזגנים עבדו לריק. אי־אפשר היה להשיג משקה קר, או להגיע לשירותים. נוסעים המתינו שעות ארוכות בתור. בכל התורים. להיכנס. לצאת. מכס. דרכונים. מזוודות. היתה זו יממה מפחידה, חלום־בלהות המתרחש כאשר אירגון מודרני מתפרק ומפסיק לפעול.

לא פחות מפחידה היתה תגובתם של בכירי העובדים: „זה היה אסון, אבל לא נורא. משרד התחבורה לא יתעורר מזה. הוא לא יתעורר משום דבר — עד שלא יקרה האסון שעליו אנחנו מתריעים זה שנים, ואשר רק בנס לא התרחש עד

ש המתוח מאות קרובים וידידים הבאים
ם של נוסעים מגיעים ארצה. הם מוסיפים גם
ות וצהלות שמחה, כאשר הם מזהים את קורבנם.

הפקק הלאומי

(המשך מעמוד 21)
כאילו אין די בזיונות בנמל בגלל הסיבות הקיימות, התווספה להן עתה עוד אחת: מלחמתו הפרטית של ועד העובדים לכיבוש עמדת כוח.

הרקע למאבק — הפוגע קשות בעבודה התקינה של הנמל האומלל:

ורדי (53) איש חיל־האוויר לשעבר, שהיה במשך 18 שנה המהנדס הראשי של חנמל, מונה לתפקיד מנהל הנמל על־ידי עזר וייצמן. חודשיים לאחר מינויו, התפטר עזר מהממשלה, ומתפקידו כשר־התחבורה. ורדי נשאר ללא גב.

וזה היה רע — לפחות לורדי. כי ועד עובדי הנמל לא שכח כי היה זה וייצמן, שהזמין אצל חברת החקירות מודיעין אזרחי חקירה על פעולות הוועד.*

אלא שבאופן רשמי, היתה טענת ה־וועד נגד ורדי שונה: „הוא לא מתאים לתפקידו. אין לו יחסי־אנוש. אי־אפשר לסבול אותו. הוא סומך רק על עצמו.” על שר התחבורה החדש החלו מופעלים לחצים, לספר את ורדי.

זינוק ★ לטרף

בראשון לאוגוסט השחור, שכב ורדי חולה בביתו, כאשר הוזעק ל־נמל המתפוצץ מעומס. הוא הגיע, סקר את הנעשה, ובצורה אופיינית לאיש „הסו־מך רק על עצמו,” תפס עגלה, החל עוזר לסבלים בהעמסת מזוודות.

יריביו החליטו שהראשון לאוגוסט הוא ההזדמנות, זינקו לפעולה. למחרת, תוך כדי כיסוי השערורייה, תקפו מספר עי־תונים את ורדי.

לעומת ועד העובדים, גיצב ועד הטכ־נאים והמהנדסים מאחורי חמנהל, יצא נגד מה שכינה „מזימה שפלה להדיחו.”

גם לקוחות שדה־התעופה — הלא חן חברות־התעופה — מרוצות מורדי. בישי־בה של חברות־התעופה הפועלות בלוד, שדנה בנושא ההתארגנות לקראת הכנסת הג׳אמבו לשירות, קבע ניסים שריג, נציג אל־על: „ורדי הצליח להשיג כל מה שהיה דרוש להפעלת ה־747, במאה אחוז.”

אך האיש הנכון במקום הנכון עלול בכל זאת ללכת. נוסף ללחצי הוועד, קיים לחץ נוסף: מפקד חיל־האוויר, מוטי הוד — בתמיכתו של עוזר שר הביטחון, רב־אלוף (מיל.) צבי צור — לוחצים להעביר את הנמל לשליטת חיל־האוויר.

בדרך כלל, אין שרים ששים לוותר על חלקים מממלכתם. הפעם, מכל מקום, דווקא מוכן שר־התחבורה, שמעון פרס, לוותר. לא יהיה אדם מאושר ממנו, לדעת מקורביו, אם פצצת הזמן הזו ששמה נמל לוד, העלולה להתפוצץ כל רגע, תרתי משמע — תוסר מאחריותו.

אם זה יקרה, לפחות דבר אחד בטוח: לפתע, יימצאו כל התקציבים הדרושים, ונמל־התעופה לוד יתחיל לדפוק כהלכה.

* בין היתר, נחקר גם מזכיר הוועדה, עזרא בלס. עד היום, לא פורסם דו״ח ה־חקירה.

הצעה מקורית: להכריז על „יום הממזר”

היוגוסלבים מהווים גזע מיוחד בין כל קבוצות־העולים. הם הביאו עימם, ממולדתם, כשרון מיוחד לחשוב בלי חוכמות.

כזה הוא הרמטכ״ל, חיים בר־לב, וסגנו דויד („דדו”) אלעזר. כזה הוא גם הפסיכולוג ג׳ורג׳ טמרין.

השבוע הוכיח ד״ר ג׳ורג׳ טמרין שוב שהוא מסוגל לחשוב בקו ישר. הוא פנה אל כל חוגי־הציבור המת־נגדים לכפייה הדתית, בהצעה מענ־יינת: להכריז על „יום הממזר”.

כתב טמרין בין השאר במכ־תב גלוי לעיתונים ולציבור:

מאמרים רבים, שנתפרסמו בעת ה־אחרונה דנים במצב המביש הקיים אצלנו עקב החוקים המקדשים מצב זה־הפרדה, קיום קבוצות „טמאים”, וכו׳. עם האו״ם, נגד ההפלייה הגזעית.

מעניין, שאיש לא הזכיר בקשר לכך, ששנה זו היא השנה הבינלאומית, מט־עם האו״ם, נגד ההפליית הגזעית.

אצלנו נחוגה שנה זו בסימן של פרשיות כגון זו של הממזרים או פרשת הפלשים (אודותם קוראים אנו, ששר־הפנים יאריך את שהותם בארץ כתיי־רים בלבד), ועוד תופעות של פגיעה בחופש המצפון, לתפארת הקואליציה.

ייאמר לזכות הקנאים האורתודוכ־סיים, שבגלוי שוללים הם את עצם זכויות האדם, המקובלות בעולם הנ־אור. אופייני לכך הוא מכתבו של י. לרנר (הארץ מיום 30.7.71), הכותב: „הן (זכויות האדם) לכל היותר גיבוש רעיונות נוכריים, הבא למלא חלל ה־נוצר על־ידי דחיית יסודות הדת. יהו־די המקבל על עצמו את המשמעת הח־זקה של עול תורה ומיצוות, אינו זקוק לזכויות האדם לשם קיומו.”

השקפה דומה באה לביטוי בפי אישים כפרופסור משה זילברג, בעבר ממלא־המקום של נשיא בית־המישפט העליון. גם הוא מחייב את ההפרדה של הממזרים, ורק מציע (כדי למנוע פגיעה ברגשותיהם) לכנותם „בני חיי־בי כרת”.

שלוש הצעות. אף על פי כן, היות וישנם, לדעתי, במדינה זו (ומחו־צה להן) יהודים המחייבים את זכויות

פסיכולוג טמרין
ליד הכותל המערבי

האדם ונזקקים להן, הנני מציע, לרגל השנה הבינלאומית לזכויות האדם:

(א) לערוך את „יום הממזר”, בו יבטא הציבור הדמוקרטי סולידריות עם האזרחים ה„טמאים”.

(ב) לקיים את העצרת הנ״ל ברחבת הכותל, שם נערכות בשנים האחרונות הפגנות למען יהודים מופלים, כדוגמת יהודי ברית־המועצות.

(ג) העצרת ברחבת הכותל תתנהל תחת חסותו של נציב ישראל בוועדת או״ם לזכויות האדם, השופט זאב צלטנר, שבה עומד הוא בתקיפות על זכויות האדם ושומע בקביעות, כי מעטות הן המדינות שקיימת בהן אפ־ליה דתית־גזעית מחפירה יותר.

הנואם הראשי יהיה שר הקליטה, שהרי בשביל עשרות ומאות אלפים של העולים־בכוח (שאמם התגרשה, למשל, בגירושים אזרחיים בטרם נישׂ־אה לאביהם, או שהם צאצאי כהן ו־גרושה, ועוד), העליה הנה בגדר סכ־נה, שכן בעטיה עלול מעמדם הממ־זרי או ספק־ממזרי (בלשון הפרופ׳ זילברג קיימת סכנת קראיזציה) להפ־כם בארץ לאזרחים ממדרגה שניה.

האם זה דיוקנו של הסוציאליזם ב־ימינו, בו דוגלת גולדה מאיר, או שמא זה גילגול חדש של הציונות שלא חזה אותו הרצל ולא ז׳בוטינסקי?

את העצרת רצוי לקיים באחד הימים הנוראים, עת שבה, לפי המסורת, מכה העם על חטאיו. אולי חלה מסורת זו גם על הפוליטיקאים?

במדינה

(המשך מעמוד 19)
בכל המוסדות המחלקים תקציבים, ומאז אין עוד להבדיל בינה לבין כל מפלגה ציונית אחרת המשתתפת בחלוקת השלל.

מלחמה על הירושה. השבוע מת איצ׳ה־מאיר באופן פתאומי מהתקף־לב. כמו מותו של יריבו, משה חיים שפירא מהמפד״ל, משאיר גם מותו חלל ריק.

כי אין לו יורש טבעי — ועם סתימת הגולל על קברו, התחילה המלחמה הגדו־לה על הירושה.

ארץ־ישראל

אין קומוניקציה

חיסול ארגוני הפידאיון בירדן, מבלי שאף אחת מארצות־ערב תחוש לעזרתם, היכה בהלם את הפלסטינים. בריחתם של מחבלים פלסטינים אל מעבר לירדן, בהעדיפם כניעה לצה״ל מאשר נפילה בידי חיילי חוסיין, היכתה בהלם את הישראלים.

הראשונים שהתאוששו מההלם היו ה־פלסטינים. בפעם הראשונה החלו להישמע זמירות חדשות בגדה המערבית. בערי הגדה הגדולות החלו עסקנים צעירים להחתים אזרחים על פטיציות, שתבעו בחירות חדשות לראשי־הערים בגדה.

באותו זמן עצמו, חרגו אפילו המנהיגים הוותיקים ממה שהרשו לעצמם להצהיר בפומבי בעבר. כך, למשל, הכריז ראש עיריית בית־ג׳אלה, חמיס ג׳ובראן, תוך כדי התנגדות לכנס ראשי הערים שנועד לדון רק בחרם הערבי על תוצרת הגדה: „חשוב יותר לדבר על שלום עם ישראל ולא על מסחר בלבד... יש לנתק את הגדה המערבית מירדן ולחתור לשלום בין הפלסטינים לבין ישראל.”

שפה לקויה. מול הקולות הגוברים והולכים בקרב הפלסטינים לכריתת ברית נפרדת עם ישראל, החליטה גם ישראל להשמיע את קולה. שוב, היתה זו תוצאה של התמוטטות ארגוני החבלה. צה״ל החל בהפצת כרוז בערבית ברחבי רצועת עזה, שקרא לחבלנים המקומיים להיכנע ול־הסגיר את עצמם, הבטיח להם יחס הוגן בתמורה.

הכרוז וכוונתו היו צעד מהפכני. אולם כעבור זמן קצר היה צורך לגנוז אותו. אחרי שהוחל בהפצתו הסתבר כי הוא היה מלא שגיאות סגנון וכתיב, שהפכו את תוכנו לנלעג.

היה זה רק סמלי, שכאשר החליטה ישראל לדבר אל הפלסטינים, היא עשתה זאת בשפה לקויה, שאיש לא הבינה ושהחטיאה את המטרה.

משפט

הסוד שמאחורי משפט המחבלות

לפתע, עלה המתח באולם.

הכל התכוננו לרגע הדרמאטי של הכ־רזת גזר־הדין. הקהל המעט, באולם בית־הדין הצבאי בלוד, ריכז מבט בשלושת השופטים הצבאיים, היושבים מתחת לדגלי המדינה וצה״ל. צלמי העתונות, הישרא־לים והזרים הכינו מצלמותיהם. מצלמות הטלוויזיה התמקדו על שלוש החתיכות היושבות בתא הנאשמים. לא היה צורך להיות צלם מקצועי, כדי לחזות את ההש־תלשלות הדרמאטית ברגעים הקרובים: כיצד פורצות שלוש הנאשמות — אוולין בארג׳ והאחיות נדיה ומרלין ברדלי, למשמע גזר־הדין — שללא ספק יהיה חמור — בבכי תמרורים, מתמוטטות על מושבן, פותחות בזעקות היסטריות.

יפהפיות קפואות. הרגע הגיע — ואת הדרמה שהתחוללה יכלו, בסוף ה־שבוע, לראות כל תושבי אזרחי ישראל שצפו בתוכנית אירועי השבוע בטלוויזיה:

אב בית־הדין, סגן־אלוף אברהם פריש, קרא את גזר־הדין של השלוש, שנמצאו אשמות, לאחר שהודו, בפעילות למען אירגון בלתי־חוקי ונשיאת חומרי־נפץ וחבלה. המתרגם קרא את דבריו לצרפ־תית: נדיה ברדלי — 12 שנות מאסר. אחותה מרלין — עשר שנים. אוולין בארג׳ — 14 שנה.

ואז — ההפתעה הגדולה: שלוש הצעי־רות היפהפיות, שזה עתה נידונו לבלות חלק גדול של מיטב שנותיהן מאחורי

(המשך בעמוד 24)

קצין משטרה בכיר ורשות שמורות הטבע

מה צריך לעשות אזרח כאשר הוא תופס עבריין העובר על החוק, ומסתבר לו כי העבריין איננו אלא קצין משטרה, המופקד על ביצוע החוק?

שתי אפשרויות עומדות בפניו: לנהוג כלפי השוטר כאילו היה עבריין רגיל ולהגיש נגדו קובלנה; או לעצום את עיניו, לבקש סליחה ולשכוח מחר מכל העניין, מתוך ידיעה שהוא עלול להסתבך בפרשה שקשה יחיה לו להיחלץ ממנה.

איתן ברודצקי, 30, נשוי ואב לשלושה ילדים ממושב צור הדסה שבהרי ירושלים, ליד מבואות בית״ר, בחר באפשרות הר־ראשונה. הוא הכניס את עצמו בצרה, הצריכה לשמש לקח לכל מי שאינו מבין שאנשי החוק עומדים מעל ומעבר לחוק.

הפרשה, שבמשך כחודשיים הצליחו להעלימה, אירעה ערב חג השבועות. איתן ברודצקי, צנחן לשעבר וכיום פקח של רשות שמורות־הטבע, האחראי על איזור שומרון ויהודה, יצא בשעות הערב בג׳יפ שברשותו לחבל עדולם, דרומה מבית־שמש, במשימה של לחימה בארנבות ש־הזיקו לשדות באותה סביבה.

בהיותו בדרך, לא רחוק מקיבוץ נתיב הל״ה, הבחין איתן בג׳יפ החונה לצד ה־דרך, שמישהו מנוסעיו אותת בזרקור שלו. ביודעו כי סינוור בזרקור הוא אחד השיטות הנהוגות בציד בלילות, וכי שי־טה זו אסורה לפי החוק להגנת חיות בר, התקרב איתן אל הג׳יפ כדי לבדוק אם נוסעיו אינם עוסקים בציד האסור על פי החוק.

ואמנם הסתבר לאיתן כי יושבי הג׳יפ, שלושה במספר, הם ציידים. בידיהם היו רובי ציד. על הג׳יפ הבחין איתן במספר דורבנים שנצודו. כמו כן הבחין על הג׳יפ בגופות של חיות ציד אחרות, שהיו מכו־סות בשמיכות או בברזנט, בצורה שלא יכול היה לזהותן. הוא חשד שמתחת לשמיכות הוסתרו צבאים — חיות בר מוגנות האסורות בציד. איתן, שהחוק מקנה לו סמכויות של שוטר לצורך הגנה על בעלי־חיים מוגנים, התרשם כי הציי־דים בג׳יפ עסקו בציד אסור על פי ה־חוק.

גם אם צדו דורבנים בלבד, שהן חיות ציד שבעלי רשיונות־צייד רשאים לצוד אותם בכל ימות השנה, התרשם איתן כי הם לא נצודו בתנאים שקובע החוק. ה־רובים שבידי הציידים לא היו מצויידים בפנסים — דבר שהוא תנאי לצייד בלי־לה. בהיעדר פנסים יכלו הציידים לירות בחיות הציד רק לאור זרקורי הג׳יפ — שיטה האסורה על פי החוק.

תיגרה ★ עם צייד

כאשר ירד איתן מהג׳יפ שלו וניגש לג׳יפ הציידים כדי לבדוק מה קורה שם, זינק אחד הציידים וחסם את דרכו. איתן שלף את תעודת הפקח שלו מטעם רשות שמורות הטבע והציג את עצמו. אבל האיש שחסם את דרכו ומנע ממנו להתקרב אל הג׳יפ ולבדוק מה הוס־תר בו, תפס את תעודתו והשליכה על הארץ. כאשר ניסה איתן לדחוף אותו ולראות מה יש בג׳יפ, פרצה בין השניים תיגרה. תוך כדי תיגרה, נפגע הצייד ב־רגלו.

ברגע זה זינקו שני הציידים האחרים שנותרו בג׳יפ, לפי הוראות חברם, והס־תלקו מהמקום. אז הציג האיש שנותר ב־מקום את עצמו בפני איתן ברודצקי. הוא הזדהה כניצב־מישנה עזרא גולדברג, מפקד מרחב המרכז של משטרת ישראל, אחד הקצינים הבכירים ביותר במשטרה. יחד עם זיהוי עצמו, הוא הודיע לאיתן: „אתה עצור!”

„מה פתאום? באיזו אשמה?” נדהם איתן.

„אני עוצר אותך באשמת גרימת תאו־נת־דרכים!” הודיע לו ניצב־מישנה גולד־ברג, דרש ממנו לנסוע עמו לתחנת ה־משטרה הקרובה בבית־שמש. הפקח וקצין המשטרה הגיעו לתחנת בית־שמש ברכב של איתן. שם פקד קצין המשטרה על השוטרים לעצור את איתן, אך סירב

פגרים מתחת לשמיכה

ניצב־מישנה גולדברג

נתפס בצייד בלתי־חוקי

השתתפה בקנוניה להסתרת הפרשה

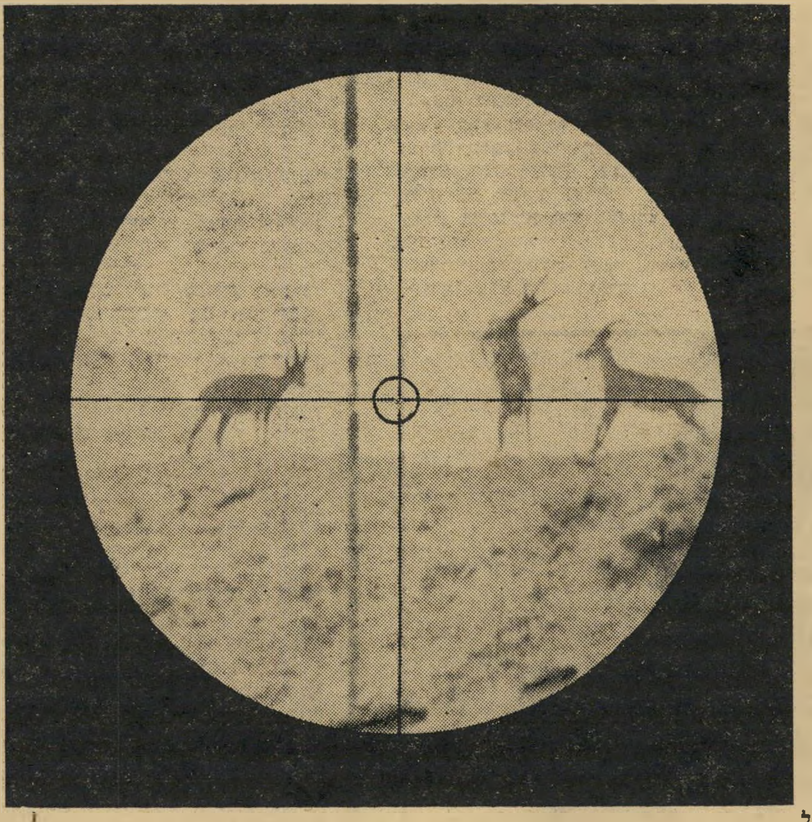

לחתום על תעודת־המעצר, שכן הוא הו־פיע כמתלונן. ניצב־מישנה עזרא גולדברג הגיש תלונה נגד איתן ברודצקי, האשים אותו בנהיגה רשלנית, בסיגוור, ובגרימת תאונה. השוטרים במקום פתחו מייד תיק תאונה נגד איתן. הם הוסיפו להחזיק בו ולחקרו גם אחרי שניצב־מישנה גולדברג עזב את המקום.

איתן, בחור נאיבי ונלהב, שכמו כל פקחי רשות שמורות הטבע הוא אידיא־ליסט האוהב את עבודתו, רצה למסור בעדותו את כל מה שאירע. אבל השוט־רים רצו לשמוע ממנו רק כיצד פצע ב־נהיגה רשלנית את קצין המשטרה. בתום חקירה של שלוש שעות שוחרר איתן והוחזר לביתו, כשרשיון הנהיגה שלו נשאר בידי המשטרה.

למחרת הוא התייצב בפני הממונים עליו, מסר להם דו״ח מלא על התקרית שאירעה בלילה הקודם, האשים בדו״ח שלו בפירוש את קצין המשטרה גולדברג בציד בלתי חוקי, כשהוא מציין כי ראה במו עיניו דורבנים על הג׳יפ וכי חיות בר אחרות, שנראו לו כצבאים, היו מכו־סות על הג׳יפ.

★ הרשות מבקשת סליחה

בפני רשות שמורות־הטבע, ו־מנהלה האלוף (מיל.) אברהם יפה, עמדה הברירה: להאמין לדברי הפקח שלו, לקבל את הדו״ח שלו ולהגיש תביעת פלילית נגד קצין המשטרה עזרא גולדברג, תוך ידיעה שבמעשה זה יוצאת רשות שמורות־הטבע למלחמה נגד המש־טרה כולה; או לטשטש את הפרשה, להע־לימה, להסתירה מעיני הציבור ולא להגיש כל תביעה נגד קצין המשטרה.

בדיונים שהתקיימו בין אנשי רשות שמורות־הטבע, שבחלקם השתתף גם אברהם יפה, הוחלט להתעלם מהדו״ח של איתן ברודצקי, לא להגיש כל תלונה נגד קצין המשטרה. הנימוקים שגרמו להחלטה זו היו, בין השאר:

● הסתבר כי אחד משני האנשים ה־אחרים שהיו בג׳יפ הציידים, היה אף הוא שוטר. כל שופט, הניחו אנשי הרשות, יאמין לעדות שני אנשי משטרה, נגד עדותו של פקח הרשות.

● איתן, שהוא בחור ישר לדעת ה־ממונים עליו, הוא בעל אופי חלש ועלול להישבר במהלך המאבק נגד גולדברג.

● עדותו של איתן לוקה בחסר בכך שסטה מן הנוהג המקובל ברשות, לפיו יוצאים פקחיה בצמדים לביקורת על ציד.

כתוצאה מכך, ולאור לחצים שהופעלו על ידי משרד החקלאות, לא הוגשה כל תלונה או תביעה נגד ניצב־מישנה עזרא גולדברג. הרשות לא הסתפקה בכך, היא דרשה מאיתן לכתוב מכתב התנצלות ל־גולדברג, לבקש ממנו סליחה ומחילה על התנהגותו; אסרה על איתן לדבר עם עתו־נאים ולספר לאיש על מה שאירע. לאיתן הוסבר שהוא חייב לעשות זאת, אם הוא רוצה לשמור על מקור פרנסתן של 4 הנפשות שבמשפחתו. נאמר לו שאחרת הוא עלול לאבד את רשיון הנהיגה שלו ואז אין לו מה לעשות ברשות שמורות־הטבע.

איתן קיבל עליו את הדין. הוא כתב לגולדברג מכתב התנצלות אישי, בו התנצל על שנהג בו שלא בנימוס, אך לא חזר בו אף מאחת ההאשמות שהעלה נג־דו בדו״ח שהגיש לממונים עליו.

כתוצאה מכך, הורה ניצב־מישנה עזרא גולדברג לבטל ולסגור את התיק שנפתח נגד איתן ברודצקי באשמת נהיגה רשל־נית וגרימת תאונה.

כאשר ביקש כתב העולם הזה מאורי צאן, מזכיר רשות שמורות־הטבע, להגיב על הפרשה, אמר צאן: „אני מוכן לומר על זה רק שלושה מש־פטים. באותה תקופה היינו כולנו במתח, מאחר שהגיעו אלינו ידיעות על ציד פרוע הנערך בלילות בדרום. היו לנו גם כמה תפיסות. בדקנו את תלונתו של אי־תן ברודצקי והסתבר לנו שהוא טעה. הוא רק חשב שראה משהו על הג׳יפ של גולדברג. גולדברג לא התעניין בכלל ב־ציד. הוא היה במקום למטרה אחרת. לאי־תן היה רק נדמה שהוא ראה משהו. בעניינים האלה אנחנו יותר אדוקים מה־אפיפיור. אם היינו תופסים קצין משטרה בציד בלתי חוקי, לא היינו מהססים לת־בוע אותו לדין. הנה, רק עכשיו תפסנו שני סגני־אלופים בצה״ל עם הצבי שצדו ביד, ואנו נעמיד אותם לדין. אבל במקרה של גולדברג לא היה ציד בכלל. הפקח הזה, איתן ברודצקי הוא טמבל, וזה שיש לנו פקח טמבל זה אינו מעניינו של אף אחד!״

★ מישהו שיקר ביודעין!

לרוע המזל, אין דבריו של אורי צאן מתיישבים עם הדעה הרשמית של מש־טרת־ישראל, שפירסמה לפני שבוע גירסה קצרה משלה על הפרשה, בה נאמר: „ב־תאריך 25.5.71 יצא ניצב־מישנה גולדברג בחברת שני ידידים לציד באיזור עדולם, כשברשותו כל הרשיונות הדרושים לכך. בשעה 20.00 לערך, בהיותם נוסעים ב־דרך, ובטרם צדו דבר כלשהו, עצרם מפ־קח ציד איתן ברודצקי ושאלם למעשיהם. התעורר ויכוח בין ניצב־מישנה גולדברג והפקח, אשר בעקבותיו העליב ברודצקי את מר גולדברג, שניצב ליד הג׳יפ של ברודצקי, ואף פגע בגלגל הרכב ברגלו. ברודצקי הוזמן למשטרת בית־שמש ונפ־תח נגדו תיק על גרימת תאונה.

„כאמור, לא היה כל ציד בתוך הג׳יפ של מר גולדברג ומלוויו. מר גולדברג התלונן על ברודצקי בפני הממונים עליו והם אף מצאו לנכון להתנצל בכתב בפני מר גולדברג, אחרי שנזפו בברודצקי.״

אם משווים את הודעת המשטרה לדב־ריו של מזכיר רשות שמורות־הטבע ברור דבר אחד: אחת ההודעות היא הודעת שקר. אם אמנם „לא התעניין גולדברג בציד״ כדברי אורי צאן ו„היה באיזור למטרות אחרות,״ מדוע מודה המשטרה כי גולדברג יצא אמנם לציד בחברת ידידים, אך נעצר לפני שהספיק לצוד דבר?

מאחר שהודעת המשטרה זהה בנקודות מסויימות עם הדו״ח שהגיש איתן ברודצ־קי לרשות, נשאר רק לקבוע כי אורי צאן שיקר ביודעין מתוך מטרה להסתיר ול־העלים את האמת.

הוא צדק, אולי, רק בקביעה אחת — שאיתן ברודצקי הוא טמבל. איתן ברודצ־קי הוא אולי כזה, אם האמין שהוא יוכל להביא להעמדה לדין של קצין משטרה בכיר שעבר עבירה על החוק.

★ סתירות בהודעת המשטרה

מאחר שלא ניתן להשיג את עדו־תו של איתן ברודצקי, שהממונים עליו אסרו עליו לדבר, ומכיוון שלא ניתן להשיג את הדו״ח המקורי שהגיש נגד גולדברג, נותר רק לנתח את הודעת המש־טרה על הפרשה, כדי למצוא את הסתירות הפנימיות שבה, המעידות על נסיון טש־טוש האמת.

● הודעת המשטרה מציינת כי אחרי שאיתן ברודצקי עצר את הג׳יפ בו נסע גולדברג, ושאל את נוסעי הג׳יפ למעשי־הם, „התעורר ויכוח בין גולדברג לברודצ־קי.״ אם אמנם לא היה בג׳יפ של גולד־ברג כל ציד, על מה היה צריך להיות ויכוח? איזו סיבה היתה לברודצקי לא להאמין לתשובה שניתנה לו על שאלתו למעשי השלושה במקום? ויכוח יכול היה לפרוץ רק אם ראה איתן דברים שעמדו בניגוד לתשובות שניתנו לו.

● הודעת המשטרה מספרת כי איתן „העליב את גולדברג שניצב ליד הג׳יפ של ברודצקי.״ לשם מה היה ניצב־מישנה במשטרת ישראל צריך להטריח את עצמו, לרדת מהג׳יפ שלו ולגשת לג׳יפ של ה־פקח, שעוד העליב אותו? תשובה על כך אפשר למצוא רק בעדותו של איתן, לפיה ניסה גולדברג למנוע ממנו את הגישה אל ג׳יפ הציידים.

● הודעת המשטרה מספרת כי בשעה שגולדברג עמד ליד הג׳יפ של איתן ניסה איתן לדרוס אותו, פגע בו בגלגליו ועל כך אף נלקח למשטרת בית־שמש, שם נפתח נגדו תיק על גרימת תאונה.

זוהי גירסה מוזרה ביותר. מדוע, בשעה שנשאל ע״י איתן לזהותו לא הציג גולד־ברג את עצמו כקצין משטרה בכיר? אילו היה עושה זאת, ספק אם היה נכנס אפילו בוויכוח עם איתן. נשארת רק האפשרות שהוא לא עשה זאת משום שרצה להסתיר את זהותו תחילה.

מדוע היה איתן צריך להתחיל לנסוע, ולפגוע תוך כדי כך בגולדברג בגלגלי מכוניתו?

ניתן להסביר זאת רק לפי עדותו של איתן בדו״ח שהגיש בשעתו לממונים עליו. שני האנשים, שנותרו בג׳יפ שבו היה הציד, ניסו להתחמק מהמקום. איתן ניסה למנוע מהם זאת, תוך כדי כך פגע אולי בגולדברג, שניסה למנוע ממנו לגשת אל הג׳יפ.

● והשאלה האחרונה היא: אם אמנם פגע איתן ברודצקי בגולדברג בגלל נהי־גה רשלנית ופצע אותו, לפי הודעת המש־טרה; אם אמנם נפתח נגדו תיק על גרי־מת תאונה — מדוע ביטלה המשטרה את התיק? איזה סמכות יש לקצין משטרה לבטל תביעה נגד נהג פזיז הגורם תאו־נות, והיכול לסכן בעתיד לא רק את שלומם של קציני משטרה בכירים?

אין ספק שהודעת המשטרה והתנהגותה, יחד עם נסיון הטשטוש של רשות שמו־רות־הטבע, מצביעים על נסיון ברור להס־תיר את האמת, ועל קנוניה שנעשתה להפוך עבריין, שהוא במקרה זה קצין־משטרה, לקורבן.

קל להבין את התנהגותו של קצין מש־טרה בכיר כעזרא גולדברג בפרשה זו, שכן תפיסתו בעבירה על החוק היתה עלולה לסכן את הקאריירה שלו במשטרה. מה שאי־אפשר להבין זוהי התנהגותה של רשות שמורות־הטבע, שנתנה יד לקנוניה מכוערת, שנועדה ליצור את הרושם כי כולם שווים בפני החוק — חוץ מאלה ה־מופקדים על ביצוע החוק.

(המשך מעמוד 11)

תבו לשרת במילים „אחי שרת".

● העניין פוצץ על־ידי ממשלת ישראל, בגלל עסק־הביש האווילי ותוצאותיו.

● בעיקבות פיצוץ זה, ערכה ממשלת ישראל, מתוך נקמנות רגשנית בלתי־מרוסנת, את פעולת־עזה הרת־השואה, בה נהרגו 38 מצרים ונפצעו 35, ושגרמה בכייה לדור (אם לא לדורות).

● **כל אותו זמן שיקרה ממשלת ישראל לציבור הישראלי, העלימה את העסק הביש, תיארה את הוצאתם להורג של שני גיבורי קאהיר כמעשה של רצחנות צמאת־דם ללא כל סיבה, ציירה את עבד־אל־נאצר כמיפלצת, וחזרה מבוקר עד ערב על הטענה ששום ערבי אינו מוכן לדבר עם ישראל, אלא כולם כאחד זוממים להשמידה.**

● נאצר עצמו הסיק (ולא חשוב אם בצדק או לאו) מאותם מגעים, כי ממשלת ישראל רימתה אותו, והשתמשה במגעים כדי להרדימו ולהסוות את הכנותיה התוקפניות.

נשק במקום שלום

אולם נחזור־נא למהלך השיחות עם אנדרסון. אלה נמשכו, אחרי שהוא חזר ממצריים. כזכור, רמז עבד־אל־נאצר שפגישה עם מנהיגי ישראל באה בחשבון — אולם לא מייד, לא אחרי שישראל תיצור אווירה חדשה, שתאפשר למנהיג ערבי להתייצב בפני עמו לדבר בגלוי על שלום עימה. הוא גם אמר למה הוא מתכוון: מיחווה ישראלית בעניין הפליטים (הכרה בעיקרון זכותם לחזור, תוך הסתפקות במיספר מסיים של חוזרים) ויצירת קשר יבשתי בין שני חלקי העולם הערבי.

בן־גוריון ושרת, לעומת זאת, דחו מכל וכל כל אפשרות של תזוזה, ולוא גם הקטנה ביותר, בשני נושאים מרכזיים אלה. הם דרשו פגישה מיידית עם עבד־אל־נאצר, מבלי לתת שום דבר בתמורה. הם הציעו אפילו שהפגישה תתקיים בקהיר — הצעה אווילית מאין כמוה, שהרי גילוי פגישה כזאת, באווירת הימים ההם, ללא ויתור ישראלי כלשהו, היה שם קץ לחייו הפוליטיים (ואולי גם הגופניים) של המנהיג המצרי.

כאשר נסתבר כי עבד־אל־נאצר אינו מסכים לפגישה כזאת (אפילו שרותי־הביטחון המצריים לא ידעו, לדבריו, על שיחותיו עם אנדרסון, ולא כל שכן על מגע עם ישראל) איבדו בן־גוריון ושרת כל עניין ביוזמות־שלום. מאותו רגע והלאה נותר להם עניין אחד ויחידי — להשיג נשק מהאמריקאים.

הדרישה לנשק חוזרת כל כמה שורות בפרוטוקול של השיחות. היא מתחילה בסיגנון של הסברה, עוברת לסיגנון של דרישה, ובסוף לובשת צורה של סחטנות גלוייה.

די לצטט כמה מן הפסוקים, כלשונם:

31.1.56 : בן־גוריון: „נשק... זהו הדבר העיקרי. בלעדיו אין אנו יכולים לעשות מה שמוטל עלינו לעשות למען השלום." **וכן:** „אם יימצא בידינו הנשק — נוכל לשמור על הסוד (של שליחות אנדרסון)." (!!!) **וכן:** „אם במשך ארבעה או שישה שבועות לא נשיג מינימום של מטוסים וטנקים — לא יהא בכוחנו לעשות הדברים הדרושים להסדר."

כלומר: איום מפורש של ראש־הממשלה, שאם לא יספקו האמריקאים נשק, תגלה ממשלת ישראל ברבים את שליחות־השלום הסודית של אנדרסון, וכן תסרב לעשות דבר למען שלום והסדר.

בהמשך אותה שיחה, 31.1.56 : בן־גוריון: „ערבות חשובה רק לאחר הימצאות הנשק. (המדובר בערובות אמריקאיות לקיום השלום, שהציע שר־החוץ דאלס.)

באותה שיחה דרש אנדרסון שישראל לא תטה באופן חד־צדדי את מימי הירדן, בלי שיושג תחילה הסכם על חלוקת המים. האמריקאים הצליחו להשיג הסכם כזה, שרק הסורים סירבו באותה שעה לקבלו. על כך ענה בן־גוריון, בצורה חד־משמעית: „אם נשיג נשק — אתה יכול לבוא אלי גם בעניין זה."

אחרי שאנדרסון נסע שוב למצריים והביא משם גם הפעם הצעות מצריות פשרניות ברוח הצעותיו הקודמות של עבד־אל־נאצר, נערכה השיחה האחרונה.

9.3.56 : בן־גוריון: „להביא לידי שלום — כמעט שאין כל אפשרות... הדרך היחידה למנוע מלחמה היא שלישראל יהיה נשק מגן... לעת עתה, הדרך היחידה היא לתת לנו נשק." **והאיום הסופי:** „אם לא — אך תשים אותנו ללעג. אם תוך שבועות אחדים תתנו לנו נשק — תוכל להמשיך במאמציך לשיפור המצב."

במילים אחרות: אם האמריקאים לא יספקו נשק, תפוצץ ישראל את שליחות־השלום.

משה שרת: „נסה לבדוק את סיכויי השלום אחרי שיהיה לנו נשק."

באותו יום הפסיקה ממשלת ישראל את השיחות, וכך מתה השליחות של אנדרסון.

הדברים דומים עד אימה למה שקרה בשיחות סיסקו בשבוע האחרון.

כיום, כמו ב־1956, הדרישה הלגיטימית לנשק־מגן סולפה ועוותה עד טירוף. הצורך בנשק הפך אמתלה לפיצוץ יוזמות שלום — אותו שלום שנועד למנוע את הצורך בנשק.

יש עוד מכנה משותף לשני המצבים. היום, כמו אז, ישראל היא המעצמה הצבאית הדומיננטית במרחב. משלוחי־הנשק המגיעים לידי מצריים אין בהם כדי לשנות באופן מהותי את העליונות המכרעת של צה"ל על הצבא המצרי — עליונות שהוכחה במיבחן מלחמת־סיני, פחות משמונה חודשים אחרי שיחות אנדרסון, והוכחה שוב בששת־הימים.

יש רק הבדל אחד בין שני המצבים. ב־1956 כבר ידע בן־גוריון שהוא עומד לקבל משלוחי־נשק גדולים מצרפת, ואלה אמנם הגיעו כעבור שבועות מעטים. על כך רמז באוזני השליח האמריקאי רק פעם אחת: כשאמר לו, בסיגנון של איום, שאם אייזנהואר לא יספק נשק, הצרפתים יספקו אותו.

לכן נראית ההיסטריה המפוברקת לנשק, שריחפה על השיחות, מוזרה עוד יותר. היא נראית כתירוץ לפיצוץ יוזמת־השלום.

אז והיום

עמדת ממשלת ישראל, כפי שבאה לידי גילוי בשיחות אלה, ברורה לגמרי. היא לא היתה מעוניינת ביוזמות־שלום, לא חלמה להציע תוכנית־שלום ישראלית, והשתמשה בשליחות אנדרסון כאמצעי לסחוט נשק מהאמריקאים.

התוצאות ידועות: אמריקה הטילה אמבארגו על נשק לישראל, ולמחרת מיבצע־סיני הכריח אייזנהואר את ישראל לסגת מכל השטחים שכבשה, ללא תמורה כלשהי.

פחות ברורה עמדת עבד־אל־נאצר. מותר לשאול: האם היה כן? האמנם היה מוכן אז להסדר־שלום, בתנאים שרמז עליהם? אחרי שהתקפת־עזה הכשילה את יוזמת־השלום של סוף 1954, האם היה מוכן למגעי־שלום רציניים בראשית 1956?

על כך יש שתי תשובות ב„מיסמכי בן־גוריון" עצמם — נוסף על העדויות הזרות, שכבר הזכרתי אחדות מהן. בשיחה של ה־25.1.56 גילה משה שרת לשליח האמריקאי ידיעה מודיעינית חשובה ביותר.

נודע לשרותים הישראליים שעבד־אל־נאצר בא במגע עם אישיים ערביים בישראל „כדי לבדוק אם, לדעתם, רצוננו לשלום הוא אמיתי."

האמריקאי הגיב על סוד זה בידיעה מודיעינית משלו, **באותה שיחה:** „אני יודע — עבד־אל־נאצר לא אמר לי זאת, ואני מספר לכם זאת בסוד — כי הוא אמר לערבי אחד, שהוא עושה משהו שהוא חשוב מכל מה שעשה בחייו, והוא מקווה לתוצאות חיוביות."

ברור, איפוא, שהמנהיג המצרי ראה בשליחות אנדרסון מיפנה בעל חשיבות היסטורית, והיה מוכן לכך. טענתו של בן־גוריון, כאילו עבד־אל־נאצר חיבל ביוזמת־השלום „מפני שפחד מכדור, כמו עבדאללה" היא אגדה, והיא מעידה במיקרה הטוב ביותר על אי־הבנתו המוחלטת את המציאות הערבית — אי־הבנה הנמשכת עד היום בממשלה, שאין בה אף גוף רציני אחד המסוגל למסור הערכות מוסמכות על הנעשה בעולם הערבי.

ממשלת בן־גוריון לא היתה מוכנה לשלום בתנאים שבהם ניתן היה להשיגו — בדיוק כשם שממשלת גולדה אינה מוכנה לכך היום.

(המשך מעמוד 22)

סורגים — נשארו כשהיו. כאילו לא שמעו. לא בכי. לא התפרצות. לא הבעת שמחה, לא הבעת צער. כלום.

האחיות ברדלי נשאו עיניהן אל אימם הבלונדית, היושבת בקהל. אוולין בארג' המשיכה להסתכל ניכחה, סירבה, כמו ב־מהלך המשפט, לשלוח מבט לעבר הוריה שבאולם.

אחר, הציתו הנאשמות סיגריה, קמו והתחבקו בשקט.

הבטחה שקטה. רבבות צופי הטלוויזיה בארץ, וברחבי העולם, לא יכלו שלא להשתאות נוכח תגובה הרואית זו. גברים לא היו מצליחים להתנהג באומץ־לב רב יותר.

לא רק הנאשמות גילו התנהגות מפליאה. אם האחיות, צרפתיה אופיינית, בלונדית שרמאנטית, דקת גיזרה ועירנית, שבכתה כמעט בכל ישיבות בית הדין — נראתה עתה רגועה ושלווה. כמוה גם הוריה של אוולין בארג'.

אלא שהתגובה ההרואית לא היתה הרואית כלל. במהלך המשפט, התגלו שלוש הנאשמות כגיבורות קטנות מאוד. הוריהן — ודאי שלא היו גיבורים.

המסקנה, מהסצינה הדרמאטית של חוסר הדראמה, היתה חד־משמעית: **הנאשמות,** וכן הוריהן, היו משוכנעים שלא ייאלצו לבלות את שנותיהן היפות ביותר בכלא ישראלי. לא היה ספק בכך, כי מישהו — מישהו מוסמך — הבטיח להן כי כעבור תקופה קצרה ישוחררו ויגורשו לצרפת.

תשובה בומבאסטית. ואכן, ההגיון הפשוט הצביע על כך שלישראל לא היה כל עניין להחזיק את הנאשמות שנים ארוכות בכלא. לאחר שנשרפו, לא יכלו השלוש להביא יותר נזק כמחבלות.

סימן נוסף: הימנעותו של משרד־החוץ הצרפתי מכל תגובה על גזר־הדין.

חיזוק לדעה זו יכלו צופי סרט הטלוויזיה לראות גם בראיון עם אמן של האחיות ברדלי.

הראיון התחיל בנימה קומית, שנגרמה על־ידי סניגורן של האחיות, עוה"ד גדעון מרגלית בתשובה לשאלת המראיין, השיב מרגלית — הידוע בקשריו המצויינים בחוגי המשטרה — כי „גזר־הדין מוכיח את הגינות וצידקת המשפט הישראלי. על עבירות כאלה נהוג לפסוק מוות או מאסר עולם."

אלא שתשובתו הבומבאסטית היתה רק הקדמה להמשך. בהמשך, הכריז מרגלית*, בעומדו לצד אם האחיות, כי האמא מסרבת להגיב. מייד לאחר כך, פנו הכתבים לאם — וזו החלה להגיב בשטף מלל צרפתי אינסופי. תגובתה העירנית והופעתה הכללית לא עשו כלל רושם של אשה שבורה, ששמעה זה עתה על אסון נורא שפקד את שתי בנותיה. אדרבא.

שיחרור מהיר. על רקע זה, מתבהר המיסתורין של התנהגותן של שתי הנאשמות, בעת המשפט, כלפי הסניגורית השנייה שלהן, עורכת־הדין פליציה לנגר.

אין כל ספק שהאשמות, וכן אימן, ידעו בבירור כי לנגר היא קומוניסטית ידועה ומוצהרת, כאשר שכרו אותה בתור סניגורית. משום כך, ברור ששתי האחיות שיקרו, כאשר קמו בדרמאטיות באמצע ישיבת בית־הדין והכריזו כי הן מפטרות את לנגר, בגלל שלא ידעו כי היא קומוניסטית, ותסתפקנה בהגנתו של הסניגור השני, מרגלית.

קשה היה שלא להבין, כי אותו מישהו שהבטיח לנאשמות ולאמן שיחרור מהיר מהכלא — היתנה זאת גם בהוקעתה ה־פומבית של לנגר הקומוניסטית, שהפכה לסניגוריתם הקבועה כמעט של המחבלים הנשפטים בישראל.

הסצינה המדהימה היפנתה את תשומת־לב הציבור לגיבורת הפרשה. באחת, זינקה פליציה לנגר לכותרות, יצאה לאחר שנים רבות מאלמוניותה.

אדוקה. פליציה („פולה" *) לנגר

פרקליטה לנגר
„אני חשפנית"

היא אשה נאה, בשנות השלושים שלה. פנים עדינות לבנות, עיניים כחולות, תספורת קצרה ולעניין. מדברת מהר, במרץ, ותוך מתח מתמיד. קומוניסטית אדוקה, פעילת רק"ח, היא מאמינה באמונה שלמה בקומוניזם, מסוגלת להשמיע את הסיסמאות הקומוניסטיות ברצינות מוחלטת, כאותו סיני הקורא כתבי היושב־ראש, להבדיל אלף הבדלות.

פולה עלתה לארץ מפולין ב־1950. ב־1965 פתחה משרד עריכת־דין בתל־אביב, 3 שנים אח"כ, סניף בירושלים. בעלה, סוכן יבוא־יצוא דווקא — ובנה בן ה־17, מאמינים אדוקים לא פחות באמת הגדולה.

„אני חשפנית," מחייכת פולה. „מעולם לא עשיתי סוד מהשקפותי. כולם יודעים שאני קומוניסטית, ואף בית־משפט ישראלי עוד לא היפלה נאשם לרעה בגלל זה. משום כך, מה שאירע במשפט הפעם, היה מאוד קשה. לאחר שעבדתי כל־כך הרבה על התיק שלהן, העליבו אותי ה־בנות** בצורה כזו. כאילו הן לא ידעו עוד בצרפת שאני קומוניסטית.

„אלא מה? כל העניין היה מבושל מ־ראש. במו עיני ראיתי כיצד מישהו מסויים עושה לבנות סימן, ברגע מסויים. באותו רגע הן קמו ממושבן, והכניסו לי את המכה, הכריזו שלא ידעו שאני קומוניסטית, וכי אני מנצלת אותן למען קידום הדעות הפוליטיות שלי.

„אין לי ספק מלאכתו של מי היתה זו."

* שנתגלה, כעבור דקות מספר, כאשר נכנס למכוניתו והסיר את גלימת עורך־הדין שלו, כי הוא לבוש מדים, נמצא בשירות מילואים פעיל.

* מתחזר עם עפולה.

** לאחר שפוטרה על־ידי שתי האחיות ברדלי, נשארה לנגר עדיין הסניגורית — היחידה — של הנאשמת ה־שלישית, אוולין בארג'.

מלכת המים 1971

מטעם

העולם הזה

בחסות שעוני

TISSOT

השעון הנמכר ביותר בישראל

המועמדות הסופיות 9 יוספה בלום

ההרשמה לתחרות מלכת המים נמשכת. אם אתה רו־צה להציג את מועמדותה של החברה שלך, הדודה שלך, או בתו של הבוס — אם את רוצה להציג את מו־עמדתך שלך — עדיין לא מאוחר מדי. נועז.

בת הצפון: יש משהו, בהבעת פניה והתנהגותה השקטה, הכל־כך־לא־שוויצרית, של הישראלית שהיתה קנ־דית כל שנות נערותה, המזכיר את קרירות מרחבי הצפון המרגיעה. האיפור — מעשה ידיה של חברת התמרוקים „הלנה רובינשטיין".

בקנדה, לשם ירדו אבא ואמא בלום מקריית־אונו, לפני עשר שנים — כשהיא היתה פספוסית בת תשע — קר־או לה ג'וזפין. אבל מאז שהיא עלתה בחזרה, לפני חודש — בדיוק ביום הולדתה ה־19 — היא מוכנה לענות רק לשם יוספה. חלק מתהליך השיבה ליש־ראל, אתם מבינים.

החיים בקנדה לא היו טובים — הם היו נפלאים. העיר ונקובר, שם התי־יישבה המשפחה, היתה חלומית. הילדה בת התשע גדלה לעלמת חמודות. בין ידידיה היו גם יהודים, אך הרבה יותר נוצרים. „הקהילה היהודית מריחה קצת מסנוביות," היא אומרת. „מי שלא יכול לחתום על איזה צ'ק של מיליון דולר בלי לחשוב פעמיים — לא נחשב במיוחד בעיניהם. „החבר'ה הנוצרים היו פחות מגובשים, כגוף הרמטי, ונו־חים יותר להתיידדות.

היא סיירה אלפי קילומטרים ברחבי הארץ הענקית והמקסימה, ובין טיול לטיול עסקה בצורה נמרצת כמעט בכל סוגי הספורט האפשריים, משחייה ועד סקי ועד אתלטיקה קלה.

בניגוד לשם, יש כמה דברים שהיא לא יכולה להחליף. המועמדת מיספר 9 לתחרות מלכת־המים. כמו את השיער הבלונדי. את העיניים הכחולות כמו של שיקסה. או את 52 הקילו המחו־לקים, בצורה קלאסית ב־168 הס"מ.

לא שהיא רוצה להחליף את אלה. הם לא הפריעו לה שם, והם ודאי לא יפריעו לה כאן. לא לעיסוקים שהיא מתכננת: „אם ילך לי, אעסוק בדוגמ־נות," היא מספרת בעברית גזעית, אך במיבטא אנגלו־סאקסי מאוד סקסי. „אם לא — אלך כנראה למכון וינגייט. דבר אחד בכל אופן בטוח — בישראל אני נשארת קבע."

היורדת העולה

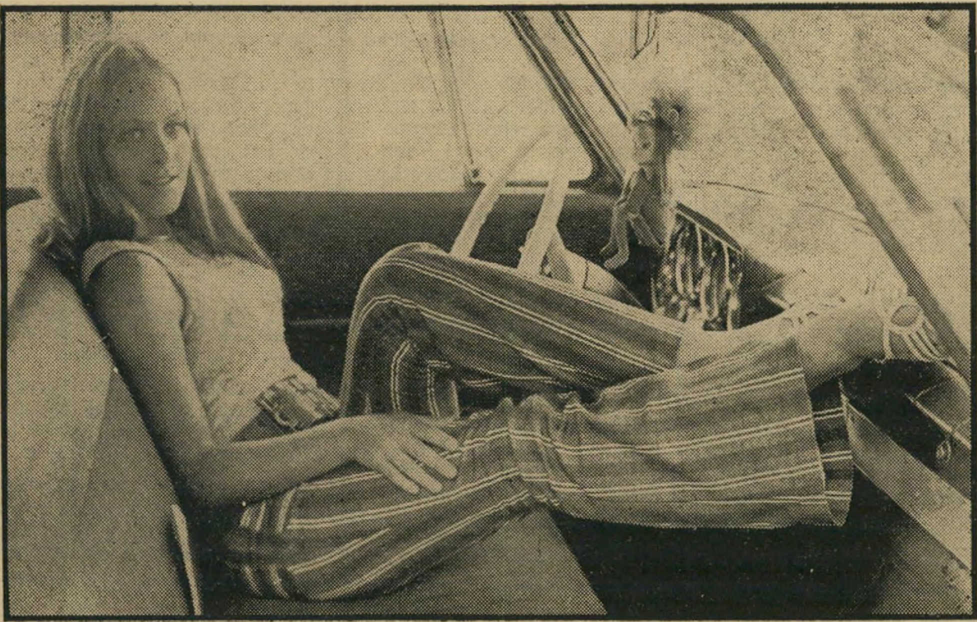

קץ המסע: בגיל 19, חזרה יוספה לחיות בישראל. בתחרות, תופיע המועמדת מספר תשע, יוספה בלום, בבגד־ים תוצרת בית־חרושת „גוטקס".

מקנדה באהבה: עשר שנותיה בקנדה של יוספה בלום היו יפות מאוד, נעימות מאוד, וחביבות מאוד — אבל את ההמשך היא העדיפה בישראל. בשערה הבלונדי הגולש היא מטפלת בתכשירי השיער של „וולה".

WELLA

סיירת „טעמון"

(המשך מעמוד 17)

„מתי זה קרה ?"

„בערך לפני ארבעה שבועות. ישבנו בטעמון ודיברנו על הבעייה. סיפרתי שאני רוצה לסרב להתגייס. אני הייתי אחד מחותמי מכתב השמיניות לפני שנה. מאז, הטרידה אותי הבעייה, ועכשיו הגעתי להחלטה שלא להתגייס בכלל. מישהו ששמע אותי, הציע שנפעל יחד."

„מי היה המציע ?"

„לא זוכר."

„אתה חבר מצפן ?"

דב, ללא חיוך : „לא. אין בכלל שום קשר בין צעדי זה לבין מצפן."

„אתה היית חבר בשי"ח ?

„כן, אבל אני לא מוכן לדבר על כך."

„מי אירגן את כתיבת המכתב ?"

„אף אחד. אנחנו בעצמנו. זו היתה החלטה אישית של כל אחד מאיתנו, בלי התערבות של אף אחד מבחוץ."

„עירית יעקבי, איך הגעת לכתיבת המכתב עם השלושה ?"

„אני מכירה אותם לא מהיום. באופן רשמי אני לא חברה בשום גוף, אבל אני אוהדת את כל חוגי השמאל בארץ, ומסתובבת בין כולם. מצפן, רק"ח, שי"ח. לפני שנה הביא אותי חבר לטעמון. הוקסמתי מהאווירה ומהמקום."

„כן. ואיך בכל זאת הגעתם לידי המכתב ?"

„זה היה לפני כשלושה שבועות, בנצרת. מכרנו שם את העיתון של מצפן. היינו ראובן, גיורא, ואני. ניגשנו לבעל קיוסק, ערבי זקן. הוא לא רצה לקנות, וגירש אותנו. אחר כך יצא אחרינו, ונתן לי כסף. רציתי לתת לו עיתונים בתמורה, אבל הוא סירב לקבל. ‚אני מוכרח להיות איתם, בשביל לחיות,' אמר, ‚אבל הלב שלי איתכם, עם מצפן.' אז ראיתי מה פירוש הדבר להיות בן עם מדוכא.

„שלושתנו התרשמנו מהשיחה עם הערבי. מישהו מאיתנו, לא חשוב מי, זרק את הרעיון לסרב להתגייס. לאחר כמה ימים, בתל־אביב, נפגשנו שוב. היה איתנו עוד בחור, שאינני מוכנה לנקוב בשמו, שעזר לנו. גם הוא בזמנו סירב להתגייס, ובאמת לא גוייס. היום הוא לומד באוניברסיטה. סיגננו יחד את המכתב, וזהו."

מקורבים לחוגי מצפן, המכירים מקרוב את הפעילים שם ואת צורת פעילותם, מסכימים פה אחד שאכן באמת זהו.. שגירסתה של עירית — לפיה נעזרו הארבעה על־ידי אדם מבחוץ — היא הנכונה.

גרוע ממוות

מסכנים ביותר מכל הפרשה הם כמובן הוריהם של הארבעה.

אביו של ראובן לסמן, סירב להגיב. אביו של דב, עימנואל גבריאלוביץ, מלונאי, סירב גם הוא לשוחח בנושא. הוא מכאיב לו מדי. לפני כשנה ניספו שתי בנותיו — אחיותיו של דב — בתאונת דרכים. האבא רואה בצעדו של דב אסון גדול לא פחות.

אביה של עירית, דויד יעקבי, מזכיר בסניף קופת־חולים, רועד מהתרגשות כשהוא מדבר על צעדה של בתו :

„אני מתבייש לעבור ברחוב. מכרים מצלצלים אלי ומביעים את השתתפותם בצערי. אני לא יודע איך לכפר על הצעד שלה. אני חושב ללכת לשנתיים קבע במקומה. לוא היו מודיעים לי היום שבתי נהרגה, לא הייתי בוכה בלבי כמו שאני בוכה עכשיו."

יעקבי, מפעילי ההגנה בעירק, טרם עלותו ארצה, וממפוצצי מלון המלך דויד, לאחר עלותו ארצה, אינו יכול להבין איפה חל השיבוש : „חינכתי את עירית לאהבת הארץ. היא התקלקלה, אני חושב, אחרי שהיא עזבה את בית־הספר החקלאי כפר סילבר, וניסתה לעשות בחינות בגרות בלימודים אקסטרניים. הבטחתי לה הכל, העיקר שתלמד. אבל היא לא רצתה."

מסיים האב : „אינני חסר תקווה. הם צעירים, הארבעה האלה. אני בטוח שאין להם כוונה להזיק. יש אנשים מאחורי גבם שמשפיעים עליהם. אני בטוח שהיא עוד תסכים להתגייס.

„אבל אם לא — לא אעמוד לצידה. אם יהיה משפט, לא אעמיד לה עורך־דין. שיהיה ברור : אינני יכול להסכים לצעדה זה."

אמנות

אורחים

אמי הגנרלית היתה מדיאה

מי היה מאמין שמדיאה תשחק את אמי הגנרלית ושאמי הגנרלית תהיה מדיאה ?

במציאות הישראלית זה כמעט בלתי־אפשרית, אבל בגרמניה, מסתבר, ישנם אנשים יסודיים. הקומדיאנטים, שבאו לארץ להפקת אמי הגנרלית בגרמנית, הם, לא במיקרה, גם שחקנים.

וכך קורה שהגברת הנלורה שרוט, שבאה לארץ כדי להתמזג עם תפקידה של גאולה נוני, מילאה במינכן בעונת התיאטרון הקודמת את התפקיד הראשי בביקור הגברת הזקנה, ואחרי קפיצות קלות בתפקיד הקומי, תעבור, בלי להרגיש איי־נוחות כלשהי, כנראה, לתפקיד מדיאה.

זו אינה ההפתעה היחידה המסתתרת מאחורי הצוות האורח, הלומד את בעיותיו האישיות של חייל בצה"ל מפי הבמאי יואל זילברג, כדי להעלות חיוכים על פני צופי התיאטרון במינכן.

מי שתירגם את אמי הגנרלית לגרמנית, אינו אלא קרוב משפחה של זמרת ישראלית, חותנה של הלנה הנדל, אביו של הגיטריסט הידוע אנטול רנייה, ושחקן דגול בעצמו — שארל רנייה, שנראה בארץ על בדי הקולנוע בסרטים נישואיו של מר מיסיסיפי ולולו.

שניים אחרים שאינם אלמוניים, וודאי מוכרים לחובבי הסרטים הגרמניים בארץ : האנס הס, שחקן קולנוע וזמר, ומנפרד שמיט, קומיקאי וכוכב תוכנית טלוויזיה פופולרית.

שחקנית שרוט
מדיאה היתה גנרלית

ואם כל אלה באו על־מנת להשתתף בהצגה, שאמרגניה הישראליים הצהירו בפירוש שנועדה לקהל הרחב ולא למבקרים — אין זה אלא סימן אזהרה למבקרים.

כדאי היה להם, ולוא לשם ריענון הכושר בלבד, להתחפש פעם לקהל.

נשמה

במקום עיניים

היו לו כל הנתונים להיות פנתר ממורמר : פורטוריקני, בן למישפחה מרובת־ילדים. עיוור מלידה.

לפי עדותו, רק העקשנות וההתמדה עזרו לו להתגבר על כל המיכשולים, ובמקום להתייצב בתור ללישכת הסעד, לעסוק בכל ענפי הספורט כפליי־בוי אמיתי לכל דבר, ולאלף המונים בני כל הצבעים והשכבות לעמוד בתור, דעות אחרות מראש, כדי לחזות בחוויה אנדירה : רסיטל של חוזה פליסיאנו.

בניגוד לכל חוקי עסקי־השעשועים בכלל, ושוק־הפיזמונים ההפכפך והמטורף של ישראל בפרט, כבר אפשר להתנבא :

פליסיאנו יעמיד בתור להופעותיו גם את הישראלים. ולא את בני הטיפש־עשרה בלבד. ובעולם הפיזמונים של היום, הנחלק בפירוש להורים, ילדים ובני גיל־ביניים, הוא הוא תופעה חד־פעמית,

זמר פליסיאנו
„אסור לך לנוח"

המזכירה רק לעתים נדירות שישנם אנשים עם מתת־אלוהים שקוראים לה כישרון. אולי הטבע, בדרכו המוזרה, שלל מהם דבר בתמורה : במקרה של פליסיאנו — את מאור־עיניו.

חשד מסויים. בגיל תשע ערך את הופעת־הבכורה שלו בברונקס, עם הגיטרה הראשונה שלו. התקבל בהתלהבות, אבל עדיין בחשד מסויים : הרבה צעירים מוכשרים מסובבים עם גיטרות באמריקה, אבל איש אינו מבטיח שישמרו על ייחודם ויעמדו בתחרות ובמיבחני האופנה שאין מטורפים ומגוונים מהם באמריקה של היום : פופ, פולק־רוק, סואל, רית'ם־אנד־בלוז, מוסיקת מחתרת, קלסיקה מעובדת לכל נפש.

על כל אלו יש לפליסיאנו תשובה. בקולו המיוחד, הדומה לכלי נגינה פרימיטיבי בעל צלילים גבוהים וצרודים, בחוש קצב עילאי, בשליטה מפליאה במיתרי הגיטרה, ומעל לכול : אינטואיציה ונשמה של מי שמריח וקורא בעיני מאזיניו את כל מאווייהם — בלי להביט בעיניהם.

14 אלבומים, 29 תקליטי זהב, תואר „האמן הטוב ביותר" לשנת 69', האוסקר לשיר טחנות הרוח בראשך, הופעות, תוכניות טלוויזיה, כסף, כבוד ויוקרה : כל מה שיכול להרים את אפו של כוכב לעננים. ובכל זאת : „אתה צריך לעבוד קשה כדי להישאר בצמרת. כשאתה נהייה כוכב, אסור לך לנוח. לעולם אינך פורע את חובך לקהל שהעלה אותך. ולעולם אתה חייב להמשיך ולהוכיח את עצמך".

שתי יפהפיות זוהרות עמדו ביחד ליד החתן - אך אחת מהן היתה החותנת

על הפה מנשק חנן גולד־בלט, איש שלישיית התאומים, את כלתו רונית רוזנשטיין.

על הלחי מנשקת רונית ה־כלה היפה — את אמה, אשת החברה, מלכה רוזנשטיין.

החתן והכלה מחייכים בצהלה בסיומו המוצלח של רומן ממושך. רונית היא בתה של מלכה רוזנשטיין, וחנן הוא בוגר להקת הנח"ל, שהתחיל את דרכו האזרחית ב„תרנגולים" והמשיך אותה בהצלחה — כמצחיקן מיקצועי ב„שלישיית התאומים", ב„הדירה", וברביעיית מועדון התיאטרון.

החתן והחותנת — מלכה'לה רוזנשטיין, בתור חותנת, מוחצת לנצח את התדמית הבלתי סימפטית של אחד המוסדות החברתיים המושמצים ביותר. את כל הבדיחות, ההשמצות, והעימותים חותנת—חתן, אפשר להשאיר בבית, במיקרה של הופעתה הזוהרת בחתונת בתה.

על כולנו חותנת כזאת!

מייק והרוזנת, הגיעו בין האחרונים, בכל הדר רוזנותה וזוהרו. הרוזנת כריסטינה פאולוצי בתילבושת פשוטה יח־סית, ובלי להתאמץ הרבה, הצליחה מיד למשוך אליה את תשומת־הלב. מלווה היה נער השעשועים מייק סטולוביצקי, שנראה פרולטרי מאוד ליד הדם הכחול שלידו.

הצמד אילן ואילנית הצליח לב־לוט אפילו על הרקע ה־בלונדיני מחלק גדול מהחתיכות בחתונה.

השלישיה חנן גולדבלט בלי פופיק, אבל לעו־מת זאת עם עירית, אשתו של אושיק.

אפשר היה בהחלט להבין, ביום ה־ראשון השבוע, את חנן גולדבלט, כשהוא נראה קצת מבולבל. החתונה ש־התקיימה באולמי בזל בתל־אביב, עם איזה אלף איש לפחות שבאו לראות אותה, היתה קצת מבלבלת. כלומר, לא כל כך החתונה עצמה, כמו החותנת. היא פשוט לא דמתה לחותנת.

נכון שהיה שם המון מה לראות. מצד החתן, אפשר היה להבחין בשערות הב־לונדיות והחיוך הטלוויזיוני של אילנית, בפיאה הנוכרית והחיוך כנ"ל של ששי קשת, בגילה אלמגור ושות', באושיק לוי ואשתו, וכמובן בגדעון זינגר.

מצד הכלה אפשר היה לראות את הכלה, רונית, בשימלת חופה כחולה־לבנה והינו־מה כחולה. וגם את האמא של הכלה. מה שנקרא החותנת בלשון העם.

כזאת חותנת — הלוואי על כל עם ישראל, נאנח אחד הקרובים מצד החתן. שכן החותנת היתה מלכה רוזנשטיין, אשת החברה הזוהרת בעלת הגוף המקסים, השיער הבלונדי, והאף הסולד. החותנת נראתה חתיכה זוהרת בצורה שפשוט אי־נה הולמת חותנת. היא לבשה שימלת מקסי פשוטת גיזרה בצבע תכלת, הרימה את האף הסולד שלה לעבר המצלמות, ו־חייכה באושר כמו כל אמא טובה, המשיאה את ילדתה הקטנה.

מלבד החותנת הזוהרת באופן בלתי טבעי, והחתן־כלה הזוהרים נידחקו מס־ביב למיזנון עוד כמה נקודות זוהר. כמו למשל הרוזנת כריסטינה פאולוצי, שהגיעה לחתונה בחברת נער־הזוהר מייק סטולו־ביצקי, היתה נוצצת מאוד בשימלת מקסי ושיער בלונדי מפוזר. בכל אשר פנו המ־סובים, הם נתקלו בחתיכות מפוארות. שיער בלונדי, והמון המון אנשים יפים, שכה שמחו להתבלבל למראה החותנת ה־חתיכה.

ואם לא היה מספיק בילבול גם ככה, בא איזה שובב, ולחש באוזנו של החתן: „תגיד את האמת, איך אתה מסתדר עם החותנת ?"

קולנוע

כוכבים
החדשה של פליני

פליני עובד על סרט חדש. שמו רומא־פליני, שם שהיה הולם חלק גדול מסרטיו הקודמים (סטיריקון — רומא לפני 2000 שנה; החיים המתוקים — רומא בסוף שנות ה־50, וכו׳).

לסרט זה, כלכל סרטיו הקודמים, תהיה נימה אוטוביוגרפית חזקה מאד, ויופיעו בו, בתפקידים גדולים וקטנים, רבים מן הכוכבים המקובלים על פליני.

מתי יוצג הסרט — זאת כמובן אי־אפשר לדעת, כי פליני לא עבד מעולם לפי לוח־זמנים, אולם דבר אחד כבר מעורר במיוחד את סקרנותם של ה־„פאפארצי" האיטלקיים.

הכוונה לצעירה כמעט אלמונית בשם פיונה פלורנס, אשר זכתה לאחד התפקידים הראשיים בסרט, אף כי נסיונה הקולנועי הוא זעום ביותר. פיונה תגלם את דמותה של צעירה שופעת אברים (וכי כיצד זה יכול להיות אחרת אצל פליני?) אשר היתה ידידתו של הבמאי

כוכבת פיונה
זה לא לוקש, זה ספאגטי

בשנים הרזות הראשונות שלו ברומא. תאוותה הגדולה של פיונה בסרט, מחוץ לפליני כמובן, היא אכילת ספאגטי.

לידיעת המעוניינות: ספאגטי אינה רק סגולה לקבלת תפקידים בחייו ובסרטיו של פליני. סופיה לורן, שנשאלה באחד הראיונות האחרונים שלה איך השיגה את גיזרתה המשגעת, השיבה: „אכילת ספאגטי".

אנתוני — נגד קאסיוס

כתבי הספורט, אשר ציינו בזמנו ב־כותרות עבות כי מוחמד עלי, הלא הוא קאסיוס קליי, הובס לראשונה בזירת ה־איגרוף על־ידי ג׳ו פרזייר, טעו טעות גמורה. כך מוכן לפחות להעיד הבמאי ראלף (חייל בכחול) נלסון, הטוען כי המנצח הקודם של המתאגרף רב־העלילות היה לא אחר מאשר — אנתוני קווין.

כל זה קרה בסרט בשם רקוויאם למת־אגרף, לפני עשר שנים. היה זה סרטו הראשון של נלסון, מבוסס על תוכנית טלוויזיה שביים קודם, על מתאגרף מזדקן — שגורל הקרבות שלו אינו נקבע אך ורק באגרופים שלופים. גיבור אותו סרט היה קווין, ואילו קאסיוס קליי הצעיר הופיע בתפקיד קטן, כאחד מיריביו של קווין, המובס על ידו בנוק־אאוט.

דרך אגב, לא היה זה נסיונו היחידי של קאסיוס קליי בעולם הבידור. לפני מיספר שנים, לאחר שפרש, שלא מרצונו, מן האיגרוף, ניסה כוחו בהצגה בברודווי, בתוצאות מחפירות, ועתה, לאחר שהוא חוזר לתהילה (אחרי הנצחון על ג׳ים אליס), הוצע לו להופיע כמארח בתוכנית טל־וויזיה, שתשודר בכל רחבי אמריקה.

המהפכה היא לא רומנטית

לוחם החירות (אלנבי, תל־אביב, אנגליה) — החירות, ב־מיקרה זה, היא חירותה של אירלנד הצפונית, והלוחם הוא שון רוגן, איש מחתרת רב מעללים, אשר נמלט מן הכלא הבריטי לאחר שמונה שנות מאסר. הוא שב לאירלנד ורוצה למצוא לעצמו מעט מנוחה ושלווה בעיר מולדתו, אבל חברי אירגונו, ובראשם „אוהב המולדת", כפי שמכונה מנהיגם, דורשים ממנו שימשיך וייאבק בבריטים ובכל מה שמייצג אותם, עד אשר יעזבו אלה כליל את האי הירוק.

מכאן מתפתחים, כמובן, קונפליקטים על מהות המהפ־כנות, על הטעם שיש לשימוש באלימות כגורם משכנע בי־מינו, ועל ההבדל המהותי שבין המהפכנות הרומנטית, המתוארת בספרים, לבין חבלה ופיצוץ, וסיכון חיי־אדם במציאות. הנטייה הברורה של עושי הסרט היא להראות, כי מהפכנים רבים שוכחים כי יש להם מטרה כלשהי, והופכים את עצם מעשה המהפיכה למטרה קדושה לעצמה.

יש בסרט מרכיבים מעניינים, אלא שהבמאי דון שארפ, איש המוכר כמומחה לסרטי "ב" בריטיים מקצועיים, מודע כנראה יתר על המידה לבעיות הקופה, ומשום כך הוא משלב בתוך הסרט שביבים של רעיונות, קמצוצי מתח ופי־רורי אלימות, מבלי להניח אף לאחד מן הגורמים הללו להתפתח עד הסוף.

ההתחלה, למשל, מבטיחה פעולון עשוי כהלכה. בהמ־שך, מתחיל הוויכוח האידיאולוגי לתפוס מקום חשוב במ־יוחד, כדי שלקראת הסוף ידמה כל העניין לפשעון בינוני, לכל היותר. וכאשר כל זה מתערבב יחד, מתקבלות תוצ־אות משונות במיקצת — לא ברור תמיד מדוע עושים אנשים את אשר הם עושים, או מה מונע מהם להתנהג בקצת יותר תבונה.

טום בל (רוגן), אד בגלי („אוהב המולדת") וסוזן המפ־שייר (כנערה המאוהבת באגדת המהפיכה), ממלאים את הצפוי מהם במקצועיותם הרגילה, והסרט, בסופו של דבר, מתקבל כסיפור פעלתני עם אינטרמצו רעיוני מסורבל.

בגלי והמפשייר: מאוהבים במהפכה

המקצוע: משכיב בנות

מיספר חזק (תל־אביב, תל־אביב, ארה״ב) — עוד גירסה ב־סידרת הסרטים הדנים ב„אמת על הנוער האמריקאי". אלא שלהבדיל מן הגירסות הקוד־מות, לא מדובר כאן בצעירים ארוכי־שיער, בבגדים מרו־פטים, המפגינים נגד ויאט־נאם, מתקיפים את המימסד, שונאים את ההורים ומאזינים למוסיקת מחתרת ולסיטאר של ראווי שנקר. במיקרה זה, אורך השערות והבטחון העצ־מי התקדמו אמנם בצעדי־ענק, אבל הכוח המניע את בני ה־17 של אמריקה כפוף עדיין לחוקיו של דוקטור פרויד, כש„מין" פופולארי הרבה יותר מ„זן בודהיזם". התחליף היחיד שצריך לחשוש מפניו הוא הכסף, שעתיד לתפוס את מקומו של המין אצל זקנים בני עשרים ומעלה.

גיבור הסרט, פיל פולר הצעיר, מגדיר את עצמו בגלוי כ„משכיב בחורות", להבדיל מחברים אחרים, הכותבים בעיתוני־מחתרת או מוכרים סמים — גם זאת, כפי שרומז הסרט, כדי להגיע אל אותה מטרה, הבחורות. וכל זמן שהבמאי ג׳ון ארמן מתאר את ההווי של בני השבע־עשרה, הסרט הוא בהחלט משעשע. למשל — פיל פוגש את אמה של אחת מידידותיו, המעשנת טבק וחושבת שזה חשיש, ומפגינה את כל התגובות המתאימות לאשה מסוממת, כולל פיתוי קטינים. דוגמה אחרת: פיל מתעלס עם אשת־המורה להתעמלות, והשניים מפשיטים זה את זה בקדחתנות רבה, משום שהיא „מבינה את הקשיים הנפשיים של בני 17".

פחות מוצלח בסרט הוא דווקא אותו חלק שצריך לתאר את פער הדורות. כך, למשל, מקדישים כמה סצינות להו־כחה שבן הטיפש־עשרה מלפני עשרים שנה, כפי שתואר בספרי סלינג׳ר, הוא היום מוצג היסטורי, אבל הדבר נעשה בצורה שטחית למדי. ואילו השימוש בדפוסים ישנים, כמו יחסים בין תלמיד מוכשר ובין מורה מבין, או בין בן מבין ובין אם מתוסבכת, אינם זוכים כאן לשום מימד חדש.

בקיצור, סרט קליל ודי משעשע, אשר כדאי לשכחו מיד עם היציאה מן הקולנוע. ככל שמהרהרים בו יותר, מוצ־אים בו פחות.

פיל ואשת המורה להתעמלות

סרטים
האופנה: הרצח הפוליטי

הפוליטיקה הולכת ומתחבבת יותר ויו־תר על הקולנוע המודרני, ונראה כי נבואותיו של ז׳אן לוק גודאר, אשר טען בזמנו כי „כל סרט הוא ביטוי פוליטי המעיד על דעות יוצריו," מתגשמות עתה.

ונראה שלא רק צעירים עוסקים בפו־ליטיקה, אלא גם מבוגרים יותר, אולם מאחר ואלה עדיין קשורים במושגים של דראמה וסיפור שאינם מטרידים עוד את חסידי גודאר, הם מעדיפים דווקא את הפרקים הדראמתיים יותר של הפולי־טיקה — הרצח.

כך, למשל, מבשרים על סרט חדש של ג׳וזף לוסי, חתן הפרס הגדול של פסטיבל קאן, השנה, רצח טרוצקי. בשני התפ־קידים הראשיים בסרט: אלן דלון ורומי שניידר.

סרט פוליטי אחר בשם יום התנים יתאר את אחד הנסיונות הרבים שנעשו לרצוח את הגנרל דה־גול, ואילו רוברט ווהן, המפורסם יותר כ„נפוליאון סולו — ג׳יימס בונד של הטלוויזיה", מתכונן להפיק בכוחות עצמו סרט על נסיון לרצוח את סטאלין.

אילו היתה ישראל מדינה ההולכת ברוח הזמן, בוודאי כבר היו מסריטים את רצח ארלוזורוב, או לפחות את פרשת אלטלינה. אבל כאן עדיין מחפשים את המלכה על הכביש.

תדריך

תל־אביב

★★★★ **התפשטות** (פאר, ארצות־הברית) — פער הדורות באמריקה, ב־קומדיה מלאת אהבת־אנוש של הבמאי הצ׳כי מילוש (אהבותיה של בלונדינית) פורמן. כדאי מאוד לראות.

★★★ **לילה בקזבלנקה** (גת, ארצות־הברית) — קומדיה מטורפת של האחים מארקס. אין זה אחד הסרטים הטובים שלהם, אבל גם כך, זה שופע הברקות ובדיחות שלא היו דוגמתן מאז הפסיקו האחים להופיע.

★★ **השוטר אזולאי** (הוד, ישראל) — הרפתקותיו המצחיקות־עצובות של ה־שוטר השלומיאל, שבעשרים שנות שירות הצליח להגיע רק לדרגת רב־שוטר. שי אופיר באחד משיאיו.

★★ **כל ממזר מלך** (סטודיו, ישראל) — טיפוסים ואווירה בישראל, לפני מלח־מת ששת הימים. יהורם גאון עולה על שחקני הייבוא.

ירושלים

★★★ **אהבת החיים** (ארנון, צרפת) — סרט תעודי של פרנסואה רייכנבך מבליט את אישיותו המקסימה ומלאת ה־מרץ של הפסנתרן ארתור רובינשטיין.

חיפה

★★★★ **רסיסי חיים** (פאר, ארצות־הברית) — משכיל צעיר אינו מוצא את מקומו בחברה, לא בין בני מינו ולא בין פשוטי העם. סרט מעניין עם מישחק משכנע של ג׳ק ניקולסון.

★★★★ **חייל בכחול** (אמפיתיאטרון, ארצות־הברית) — הצבא האמריקאי משמיד בשיטתיות שבט אינדיאני, בסרט מזעזע, שהשלכותיו האקטואליות ברורות מאוד.

מצריים

כל שיעור — מתחיל במין

„חלק גדול מהמרצים באוניברסיטה, מקדישים התחלת כל שעה להטפת מוסר נגדנו, הסטודנטיות. הם מבקרים את ה־איפור שלנו, את הבגדים שלנו, ולא שו־כחים גם להזהיר אותנו מפני האהבה וק־שרים עם בני המין השני, ושאר השטו־יות, שהם לא ידעו מהם בכלל בימים הטובים, כשהם היו צעירים.”

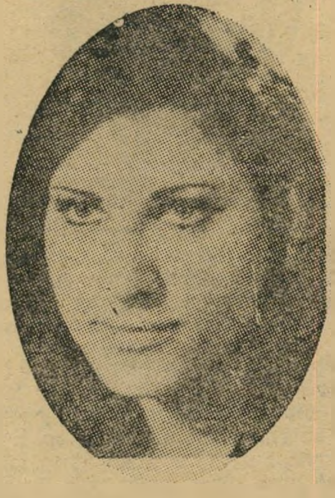

סטודנטית אחמד
נגד האיפור

בדיחה? כלל לא. מציאות עצובה מאוד — הקיימת באוניברסיטאות מצריות עד היום. את התלונה דלעיל השמיעה ג׳יהאן אחמד איסוע, סטודנטית להנדסה באוני־ברסיטאות מצריים.

חינוך בנות — שגיאה. פרטים נו־ספים שהעלה המישאל, פנטסטיים לא פחות מהראשון:

● מרצה באוניברסיטת אסיוט, מנהל זה זמן רב מלחמת־קודש נגד מכנסי ה־צינור והחגורות הרחבות של הסטודנטים, קורא בכל הזדמנות לסגור את הקפטריה של האוניברסיטה — כדי שלא לאפשר לבני שני המינים לשהות שם בצוותא.

● מרצה אחרת, ד״ר ג׳וזפין קאמל, קבעה: „זוהי שגיאה חמורה, להרשות קשר בין בנים לבנות באוניברסיטה. על התלמידים לעקור דבר זה ממחשבותיהם, כי זה מפריע למהלך הלימודים שלהם. שלא לדבר על כך שקשר כזה יביא ב־סופו של דבר להתמוטטות מוסרית אופ־יינית. מדוע אין הבחורות בימינו יכולות להיות כמו הסבתות שלהן, שהיו רצות להתחבא כאשר נשמעה דפיקה בדלת?”

קץ להשתוללות. „מפני שהסבתות שלנו לא למדו באוניברסיטה”, השיבה לזאת מגדה עאמר.

היא לא היתה היחידה שפתחה את פיה, נוכח התקפת הפרופיסורים. כל הסטודנ־טים, פה אחד, תקפו את התערבות המר־צים בחייהם הפרטיים — שלא לדבר על טענות קלאסיות כמו התנכרות המרצה ל־תלמידיו והתנשאותו עליהם („לא פלא. המרצים לא מרשים לנו להתווכח איתם אפילו, כי אין להם זמן וראש בשבילנו. הם עסוקים יותר מדי בעסקים פרטיים ובעבודות מחוץ לאוניברסיטה.”).

סיכמה הסטודנטים אביה פתחי, מאוני־ברסיטת קאהיר: „כך בונים חברה חד־שה וחופשיה? האם אלה הם האינטלקטו־אלים של מצריים החדשה? אנו תובעים ממשרד החינוך לשים קץ להשתוללות זו — אפילו אם ייאלץ לשלוח לפנסיה כמה פרופיסורים נכבדים שזמנם עבר.”

להרוג, לא לרפא

עם תחילת החופש הגדול, הפעילה ממ־שלת מצריים מחנות אימונים לתלמידי הגימנסיות והאוניברסיטאות.

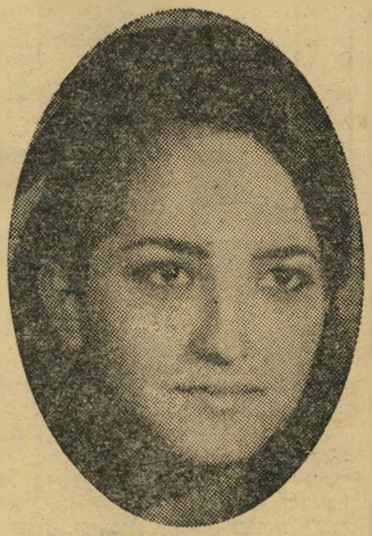

סטודנטית עאמר
נגד המין

תלמידי תיכון מתנדבים יצאו לכפרים ברחבי הארץ, לחפור מקלטים ולבצר עמ־דות. סטודנטים באוניברסיטאות יצאו ל־שירות מילואים. וסטודנטיות נשלחו למח־נה אימונים מיוחד, שם יועדו לעבור קור־סי עזרה־ראשונה.

רוצות נשק. כאן אירעה ההפתעה. בערב הראשון שלהן במחנה, התייצבה משלחת מטעם המתנדבות בפני הנהלת המחנה, כשבפיה הדרישה: רוצות לעבור גם אימונים צבאיים, בעיקר בנשק.

מפקדת המחנה התייעצה בדחיפות עם קאהיר, קיבלה את האישור המתאים, וה־סטודנטיות המאושרות זכו למשאת־נפשן.

סטודנטיות באימוני נשק
בעד המלחמה

במחיר הזדמנותי

ספר התנ״ך והברית החדשה בכל השפות

במחיר 2 לירות (כולל דמי משלוח)

שלח את הסכום אל:
ת. ד. 7089 ירושלים
הספר יישלח מיד!!

„העולם הזה”, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש” בע״מ, ת״א, רח׳ בן־אביגדור • הפצה: גד בע״מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע״מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו״ל: העולם הזה בע״מ.

תמרורים

נחוג • יום־הולדתו ה־65 של מזכיר הסתדרות העובדים **יצחק בן־אהרון**, שנולד בבוקובינה בשם יצחק ניסנבוים, עלה לארץ ב־1928 והצטרף לקיבוץ גבעת־חיים, היה מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, התגייס לצבא הבריטי והגיע בו לדרגת סגן, נפל בשבי הגרמנים, היה מפעילי אחדות

בן־אהרון

העבודה, ממייסדי מפ"ם, חבר־כנסת, ב־שנים 1959—1962, שר־התחבורה, מאמרו „עוז לתמורה בטרם פורענות" נחשב לאחד הגורמים החשובים שהביאו להקמת מפ־לגת העבודה.

זכה • בתואר נהג מצטיין, זו השנה ה־22 ברציפות, נהג דן **בני מאירי**, שנהג עד כה למעלה משלושה מיליון ק"מ בלי דו"ח על עבירה כלשהי, ושהתפרסם כ־נהגם ושומר ראשם של שחקנים מהוליווד שביקרו בארץ וכמציע הצעות רבות למני־עת תאונות־דרכים.

נתמנה • לרכז מערכת החדשות בטלוויזיה, **שמעון טסלר**, עורך אחראי ומגיש במחלקת החדשות בעברית בטל־וויזיה, שהיה מועמד יחיד שניגש למיכרז הפנימי למישרה, שבמיסגרתה ישמש גם כסגן מנהל המחלקה וממלא מקומו ב־היעדרו.

עומדים להינשא • הבמאי הצרפתי, חובב הבלונדיות שגילה את בריי־ג'יט בארדו, קאתרין דנאב וג'יין פונדה — **רוז'ה ואדים**, והבלונדית הדומה לכל קודמותיה, **לי סלגרן** (25).

מונה • למנהל הכללי של איגוד חב־רות הביטוח במקומו של פרץ גורדון — **יעקב כהן**, מי שהיה מנהל שי־רות האינפורמציה (ש. א.) של מס ה־הכנסה וראש המו־עצה המקומית קר־יית־אונו לשעבר.

כהן

נפטר • ב־ירושלים, בגיל 61, פרופסור להיסטורי־יה של עם ישראל במזרח אירופה, **ישראל היילפ־רין**, שנולד בביא־ליסטוק, למד ב־ברלין, עלה לארץ ב־1934 וב־1946 קיבל תואר „מוסמך", ב־1951 מונה למרצה בכיר באוניברסיטה העברית. עמד בראש מוסד משותף לאוניברסיטה וליד ושם ומונה ב־1963 לראש המכון ליהדות של האו־ניברסיטה העברית.

נפטר • במוסקבה, בגיל 57, מדען החלל הסובייטי **גיאורגי באבאקין**, ש־היה מראשי המתכננים של רכב החלל ה־סובייטי לונחוד.

נפטר • בביתו, מהתקף־לב, בגיל 64, **זאב לנדוי**, עורך מדור השחמט של יומון הצופה (תחת הפסבדונים ז. ארצי), מייסד והרוח החייה בהקמתם של מועדו־ני רשבסקי בארץ. כיהן משך שנתיים בהנהלת האיגוד הישראלי.

נפטר • בבית־החולים הדסה ב־ירושלים, בגיל 73, מדלקת ריאות שקי־בל לאחר שעבר ניתוח בו הוחזר לו מאור עיניו אחרי עיוורון של 40 שנה, שייך **מינהל מנצור**, מראשי הדת הדרוזית שלמד את תורת הדת הדרוזית באוני־ברסיטה הדתית אלביארה ושהיה במשך שנים דובר העדה לענייני דת.

תשבץ העולם הזה 1771

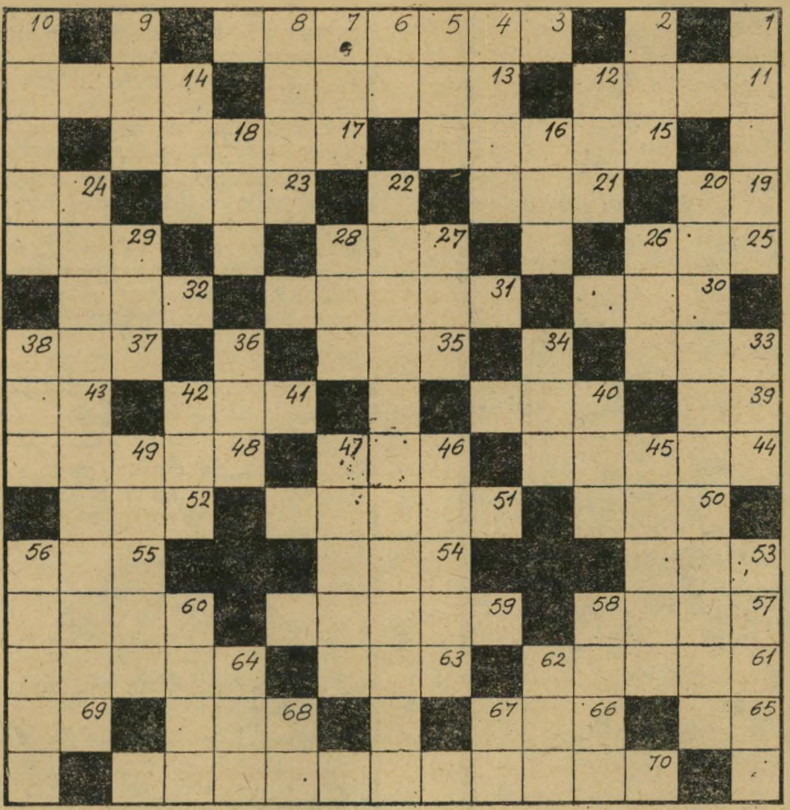

את פיתרון התשבץ יש לשלוח לת. ד. 136, תל־אביב, ולציין על גבי המעטפה: „תשבץ 1771". בין הפותרים יוגרלו פרסי ספרים.

מאוזן:

3) משחק ילדים. 11) שעשוע. 13) צו־רה גיאומטרית. 14) הליקופטר. 15) הג־שם האחרון. 17) חברת תעופה ישראלית. 19) סוף. 21) כלי לבישול. 23) כינוי ליוון העתיקה. 24) צד מערב. 25) דמות ממגילת אסתר. 27) שאינו בשל. 29) אם כל חי. 30) הצדיק היחידי בסדום. 31) גיבורת ספר ילדים מאת לואיס קרול. 32) מחצית היממה. 33) אבר בפנים. 35) המשהו המיוחד שיש לצרפתיות. 37) ה־חלק החד של הסכין. 39) כך הלאה ר"ת. 40. השיכור נותן בה עינו. 41) חבל ארץ בדרום הארץ. 43) בתוכו. 44) ראש ממשלת תורכיה לשעבר, שהוצא להורג. 46) צבע עליז. 48) כלב גדול, דומה לבולדוג. 50) אלה יוונית, אשת זאוס. 51) מחיילות צה"ל. 52) לדעת ניטשה — אין לשכוח אותו בלכתך אל האשה. 53) כל־בה מפורסמת. 54) קונצרן תעשייתי ב־ארץ. 55) נער הודי, גיבור ספר מאת קיפלינג. 57) משורר ישראלי, אבי ה־„כנענים". 59) במאי סרטים ישראלי, ביים את „הגלולה". 60) אל כנעני, לו הק־ריבו קרבנות אדם. 61) גואל. 63) מידת לח. 64) שרמנטי, מלא חן. 65) קידומת שם הולנדי. 66) חיה טפילית זעירה. 68) מדינה ערבית. 69) מקום נישא. 70) סופר אנגלי, מחבר „ההגדה לבית פורסייט".

מאונך:

1) טייס יפני מתאבד. 2) אבן קשה מאד. 4) עליו ירכב המשיח. 5) סופר ישראלי. 6) קולב. 7) שם פרטי של שר בממשלה, המצטיין בעיקר בצחות לשו־נו. 8) חלת דבש. 9) קרע, ביתר. 10) מחלת עור, פריחה. 12) בוז, לעג. 14) עלמה בלע"ז. 16) הרג את אחיו. 18) עיר בגרמניה. 20) כוכב קולנוע, כיכב ב„בן־חור". 22) ספר מאת אליסטר מקלין על אניה אנגלית במלחמת העולם השניה. 24) החג הלאומי הצרפתי. 26) תבלין. 27) מקצועו של הרקולה פוארו. 28) שחק, כתש. 29) עוף אגדי. 33) הרואה את הנו־לד. 34) מעביד 36) חמסין. 38) עם הארץ 40) סעודה. 42) קריקטוריסט יש־ראלי. 45) מלך פרסי. 46) מרכבה. 47) בעל מנת מישכל נמוכה מאד. 49) אגוז טרופי, משמש למאכל ולתעשיית שמן. 53) לדרוך על, להשפיל. 56) חוף רח־צה ליד חדרה. 58) שיכור בלי סוף. 60) גיבור טרגדיה שקספירית. 62) עב. 64) בושם עתיק. 67. עיר בהולנד. 68) מספר הצדיקים.

חשבץ 1771

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור, חיסור, וכפל, יש למצוא איזו סיפרה מייצג כל סמל של ריבוע.

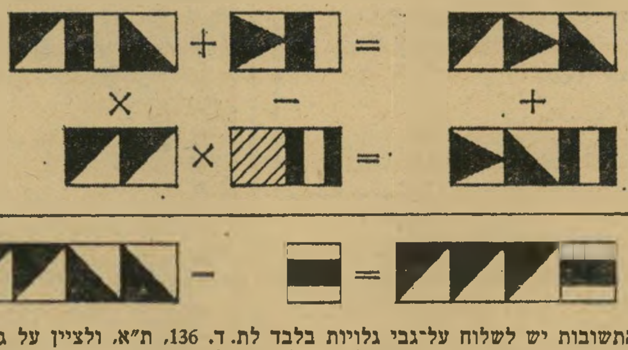

את התשובות יש לשלוח על־גבי גלויות בלבד לת. ד. 136, ת"א, ולציין על גבי הגלוייה: „חשבץ 1771". הפיתרון צריך להכיל את כל התרגיל במיספרים. המועד האחרון למישלוח הפיתרון — 17.8.1971.

בין הפותרים נכונה יוגרלו שלושה פרסי ספרים.

מי את, בעצם?

מה שאת חושבת. מה שאת עושה. מה שידידיך חושבים עליך. כל אלה תורמים להיותך מה שהנך.

היינו רוצים להציע לך משהו פעוט שיעזור לך עוד יותר להיות מה שאת. טמפוני טמפקס. נשמע טפשי? לגמרי לא. טמפוני טמפקס לשימוש פנימי מבטלים קשיי אותם ימים קשים מדי חודש. אותם ימים בהם קשה לך להיות מה שאת יכולה להיות.

כי טמפוני־טמפקס יאפשרו לך ללבוש את הבגדים אותם את באמת רוצה ללבוש בכל יום. הם יאפשרו לך לשחות, לרכב, לרוץ, להשתעשע, בכל יום ויום. לא כמו הסיכות, התחבושות והחגורות המפרי־עות — טמפוני טמפקס אינם נראים, אינם גורמים לחיכוך, או לאי־נוחות. שפופרת־ההח־דרה חלקה כמשי, מבטיחה החדרה היגיינית ונשטפת בקלות עם מי האסלה.

אלה טמפוני טמפקס הנו־חים. עצה קטנה, שתעזור לך להיות חפשיה תמיד, עצמך תמיד, בכל יום ויום מימי החודש.

טמפונים
TAMPAX

חגנה סניטרית לשימוש פנימי

להשיג בבתי מרקחת ובתמרוקיות מובחרות. המעונינות בקבלת דוגמאות וחומר הסברתי ישלחו 54 אג' בבולי דואר אל היבואנים אינזווסט־אימפקס בע"מ, תל־אביב, רחוב ירמיהו 38

יחסי עבודה

מסע־צלב

נגד אחות רחמניה

לפני כשנה וחצי, ביקשה האחות ה־רחמניה טובה מנע, העובדת בסניף תל־גיבורים של קופת־חולים הכללית למנותה כאחות אחראית במקום. היו לה כל הסי־בות לדרישתה זו: אחות מוסמכת, בעלת 32 שנות ותק, עבדה טובה בסניף זה כבר חמש שנים.

אולם הדרישה עוררה התנגדות בלתי רגילה בהנהלת מחוז־דן של קופת־חולים, ובמיוחד אצל מנהל המחוז, חיים חצובי. נפתח נגדה מסע־צלב, שהגיע לשיא, כמו בברית־המועצות, בנסיון להטיל ספק בשפיות דעתה.

אחות רחמניה מנע
שיטות קומוניסטיות, למען הידידה

סיבות סודיות. במאי 1970, זמן מה לאחר הבקשה, יצאה טובה מנע לסמינר אחיות באהלו. כאשר חזרה, הופתעה למצוא מכתב מהנהלת קופת־חולים, המו־רה לה להתחיל לעבוד, החל מהחודש הקרוב, בסניף של דרום גבעתיים. טובה סירבה. בישיבת בירור שנערכה, התברר שהמכתב נשלח בלא ידיעת ועד־העובדים, והוחלט לבטלו.

כאשר ביקש שמואל בן־נון, יו״ר הוועד, לדעת מדוע רוצה הנהלת קופת־חולים להעביר את האחות מנע לסניף אחר, לא־חר חמש שנות עבודה, ענה לו ד״ר מוס־קוביץ, כי אין הוא מוכן לפרט את הסי־בות בפני האחות עצמה, אולם הוא מוכן לפרט להסביר זאת לשניים מהנוכחים, לא בפומבי.

התעלפה. במהלך הישיבה התעלפה טובה, ורופא נתן לה חופשת מחלה לשלו־שה ימים. כאשר חזרה לעבודתה, גילתה שאין רוצים לתת לה חלוק במשרד. היא החלה לעבוד למרות זאת. בצהריים, איימו עליה שאם לא תעזוב את הסניף, יפטרו אותה. טובה ביקשה לקבל את ההוראה בכתב. את המכתב מצאה, כשהגיעה הבי־תה.

בינתיים נודעה הפרשה בין תושבי ה־סביבה. ועד של חברי קופת־חולים, ב־ראשותה של ויקטוריה שמש, הכין עצומה, עליה חתמו מאות משפחות שתבעו לא לסלק את האחות „שלהם". תשובת מרכז קופת־חולים: אין זה מעניינו של ציבור החברים להתערב בסדרי העבודה.

חומר מסתורי. מסע־הצלב לבש גם צורות אחרות.

באחת ההזדמנויות, שניות ספורות לפני שהזריקה טובה זריקה לילד חולה, הבחינה במפתיע כי בקבוק החומר שממנו היתה צריכה להזריק, הוחלף בחומר אחר. רק זהירות־יתר מצידה מנעה אסון. טובה טוענת שהתלוננה על כך, אך לא נערכה כל חקירה בעניין.

נגד טובה הופעלה הסתה מאורגנת בין עובדי הסניף. רכילות שמקורה היה ברור, ידעה לספר סיפורים המעידים על מחלת־רוח אצלה.

מנע התלוננה בפני הוועד הארצי של עובדי קופת־חולים. מסקנות הוועד: „לא ייתכן שלאחר חמש שנות עבודה יודיעו לפתע לעובדת שאין מרוצים מעבודתה ועליה לעבור. היכן היתה ההנהלה במשך חמש שנים?"

ועדיין לא נכנעו עורכי מסע־הצלב. בבירור שנערך בין ועד העובדים להנהלה, דרשה ההנהלה שטובה תעבור בדיקה רפואית. הוועדה החליטה שתיתן את תשו־בתה לאחר שטובה תעבור בדיקה פסיכיא־טרית.

הבדיקה הפסיכיאטרית לא סיפקה את הוועדה. היא דרשה להפנות את טובה לבדיקה נוספת, לפרופסור פנחס בריל. תשובת הפרופסור: „מנקודת־ראות רפו־אית פסיכיאטרית, היא מסוגלת לעבודה בתור אחות."

סיבה מיסתורית. לאחר בדיקה נוספת זו, לא היתה להנהלה ברירה אלא להחזיר את טובה מנע לעבודתה — בתום תשעה חודשי בירורים ועינויים, בהם עשתה ההנהלה שמיניות באוויר, בנסיון להיפטר מהאחות הרחמניה. מה היתה הסיבה למאמצים נואשים אלה?

התשובה, לדברי יודעי דבר: הרצון למסור את תפקיד האחות האחראית, במ־קום לטובה מנע, לאחות אחרת — אשר במקרה היו לה קשרים ידידותיים עם אחד ממנהלי מסע־הצלב נגד טובה.

אורחים

ח״כ

מאיר לנסקי

מיליוני מלים ומאות כתבות נכתבו כבר בעתונות הישראלית והעולמית על האורח מאיר לנסקי. אחת הכתבות האחרונות היא של מרדכי צאנין, עורך הלעצטע נייס, היומון הישראלי באידיש. קטע ממנה:

מאיר לנסקי היה גנגסטר? לא הייתי נוכח כשביצע פעולות גנגסטריות. לעומת זאת ידוע לי על כמה גנגסטרים אחרים, התופשים אצלנו בארץ עמדות מפתח — ואפילו מגישים לממשלה אולטימאטום ב־עניין חינוך ילדינו.

אחד מהגנגסטרים הללו הבריח בשעתו לארץ 50 אלף דולאר, כאשר אליעזר קפ־לן היה עוד שר האוצר. המדינה היתה אז ענייה ואביונה, והברחת דולארים היתה אז באמת בחזקת גנגסטריזם. אולם איש־יות חשובה התערבה לטובת הגנגסטר, ואליעזר קפלן אמר אז: „מילא, שתעלה לנו הקואליציה עוד 50 אלף דולאר."

זהב בבגדים. גנגסטר שני — איננו פחות חשוב בעמדתו הציבו־רית. הוא הצליח להבריח לארץ, לפני שהשתקע בה, כמויות של זהב ודו־לארים, אשר גיסו באמריקה, חייט במק־צועו, השכיל לתפור לתוך בגדיו במומ־חיות מרובה. הגנגסטר הזה התעשר מן ההברחה, התיישב בארץ, והפך כאן לאי־שיות חשובה. כמעט שלא עובר יום בו אין שמו נזכר בעתונות. אדם זה אוהב מאוד לדרוש במפגיע את קיום המוסר והמידות הטובות ולהטיף לאחרים.

בתנאים שלנו בארץ, עשוי מאיר לנסקי להיות לאזרח חשוב. הריני מוכן להתנבא, שכאשר יקבל אזרחות ישראלית, תציע לו מפלגה כלשהי להיות מועמד שלה לכנסת.

משפט

צרות של

קיבוץ גלויות

המחזה שניגלה לעיניהן של שתי ה־שוטרות, שחלפו על פני הבית שבפינת הסימטה הנשקפת אל מול שער שכם, היה משעשע למדי: השעה היתה שעת בוקר מוקדמת. במעמקי החצר, כשהם כמעט ו־אינם נראים מבעד לגדר השיחים, עמדו זה מול זה גבר ואשה.

ואיך עמדו: העלמה, צעירה שחורת שי־ער, עסקה, באותו רגע קריטי, בתליית תחתוניה, בעלי הצבעים הפסיכודיליים, על ענף סמוך. הגבר, קשיש, נמוך־קומה, ביכר להניח את מכנסיו שלו על אבן סמוכה, עמד ממתין.

משותק מהפתעה. לשוא המתין. צמד השוטרות לא חיכה להמשך ההתפת־חויות המסעירות, חדר בזריזות מבעד ל־

(המשך בעמוד 32)

מוצרי שיזוף סקול
מותאמים לבל עור

לעור שמן ורגיל — סקול נוזלי במיכל ספריי, בקבוק, או קרם בשפופרת.

לעור יבש — קצף סקול במיכל ספריי.

לעור רגיש — סקול נוזלי בבקבוק פלסטי.

השתזפי הקיץ בעזרת מוצרי סקול המעולים.

הסוכן בישראל: בלמון בע״מ.
המפיצים — חב' נורית בע״מ.

חוגים ל„באטיק"
פרטים והרשמה בימים
א', ד' אחה״צ
ברוב הירקון 148 תל־אביב
(מרתף בחצר)

במדינה

(המשך מעמוד 31)
פתח בגדר. הגבר, משותק מהפתעה, נש־אר על עומדו, ללא התנגדות. עלמת החן, לעומת זאת, החליטה, כאותה לטאה המו־כנה לוותר על זנבה, תמורת חייה — לוו־תר על התחתונים הססגוניים, נשאה רג־ליה במנוסה לכיוון השני. אחת השוטרות פתחה ברדיפה אחריה. היתה זו רדיפה קצרה. חסרת התחתונים נתקלה, בחופזתה, באבן, מעדה ונקעה את קרסולה.

רק צרכים. בבית־משפט השלום, שם הואשמה הצעירה, מרים מען, במעשה שי־

נאשמת מען
ללא תחתונים

דול, התבססה התביעה על עדותו של חסר המכנסים. בעברית מגומגמת, בעלת מיב־טא רוסי מודגש, סיפר העד, כי הוא עו־לה חדש, וכי בכל אשמה העברית החלשה שלו. בעוברו ברחוב, לאחר סיור בעיר העתיקה, פנה למרים, שעמדה בפתח ה־בית כשהיא תומכת את הקיר, וביקש ממנה להדריך אותו לפינה צנועה, בה יוכל לעשות את צרכיו. על־מנת להבהיר את עצמו, נאלץ להיעזר גם בשפת הסי־מנים. הצעירה הנידה בראשה כאילו הבי־נה מה העניין, והדריכה אותו לתוך הח־צר. למרבית הפתעתו, באה אחריו — ואז הופיעו השוטרות.

גיחוכים וציחקוקים. כבוד השופט הצליח לשמור על הבעה קפואה במשך העדות. הוא הצליח אפילו לנזוף בקהל, שמעברו הושמעו גיחוכים וציחקוקים לש־מע הסיפור. אולם דבר אחד לא הצליח כבוד השופט: הוא לא הצליח להימנע מלהשליך מבט סקרן לעבר פינת האולם, שם ישבה בתוך הקהל אשה מבוגרת, שלא השתתפה בציחקוק הכללי.

היתה זו אשתו של העד. ואם לשפוט לפי הבעת פניה, הרי שבבית־המשפט ה־פרטי שהמתין לו בבית, כדאי מאוד היה לעד להמציא סיפור טוב יותר — ומהר.

דרכי אדם

אם אין אני לי

מי לי

גיורא אלימלך (34) פגש את סימונה נעים (18) * במקרה, על המדרכה בסמוך לשער נמל חיפה. הוא שלח בצעירה ה־בלונדית היפהפייה מבט אחד — והלך לאיבוד. מסוחרר, שכח את עיסוקיו, את הימאים הממתינים לו בפינה, ועקב מהופ־נט אחרי הצעירה. הוא עלה אחריה לקו־מה השנייה בבניין המשרדים שברחוב ה־סמוך, גילה את מקום עבודתה.

רק לאחר שווידא שחלום חייו לא יאבד לו, חזר לעבודתו, כקונה סחורות שמבי־אים איתם המלחים ומוכרם הלאה, לבעלי הדוכנים ברחבי הארץ.

הגב לבלונדית. למחרת, לבוש בח־ליפתו ההדורה ביותר, הופיע במשרד. פקידת הקבלה שענתה לו, היתה לא אח־רת מאשר הבלונדית מאתמול. גיורא בי־קש לדבר עם מר מרקוביץ, תמה לשמוע מפיה שאין להם שום מרקוביץ. איך זה ייתכן, גיורא תהה? בפירוש נאמר לו, שעליו להיפגש כאן עם מרקוביץ. בפי־רוש. עדיין תמה מאוד, ביקש סליחה, התנדף.

למחרת, באחת בצהרים, המתין גיורא בסבלנות בפינת הרחוב. ואכן, הבלונדית שלו הופיע, בדרכה להפסקת צהרים. אלי־

*) השם מוסווה.

CRASH DIET
...eating plenty

Watch how you lose inches off your waist, hips, and thighs!

Lose Up to 1 lb a day

Learn the secret of the fantastic new film star diet.

Eat plenty and lose 10 lb., 20 lb or more until every ounce of unsightly fat has vanished. No vill power, no frustration — never feel hungry!
We offer you the one Diet Plan, tried and tested by hundreds of thousands, that takes off pounds fast, until you are down to your correct weight, no matter how many times you have failed in the past. No pills, no exercises, no hunger pangs.

OUR GUARANTEE
Lose 6 lbs. in 10 days or your money back. Send IL 10 for the complete Diet Plan to:
TIVOLI LTD.,
P.O.B. 332, Herzliya "B"

החופש תם!
שוב אנו בבית. זכרונותינו מימי ה־חופש מונצחים בעזרת גלויות (9/13) מצוינות, ש"פוטו־ברנר" בצע עבורנו ב־35 אגורות בלבד!!
מקרני שקופיות, מכשירי בזק, מצל־מות. צלומי־פספורט בן־רגע.

הנהלת חשבונות בירושלים:
פקידות כללית — 4 חודשים!
NATIONAL, כתיבה במכונה — חודש! ביה"ס „הפקיד",
י. פורמן, בצלאל 18.

תנאי אשראי נוחים!
DAF 2600
עם מנוע של 250 כ"ס
יכול למשוך
נגרר של 12 מ'
בהתאם לחוק

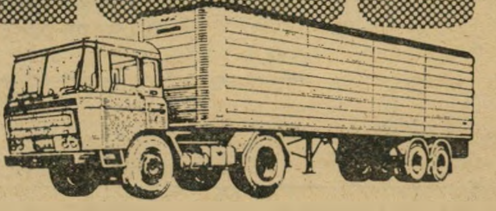

קבינה עם נוחות ולוקסוס של "פרייבט"
בנוסף לדגם 2600 קיים מבחר מגוון של דגמים בגדלים שונים מ־8 עד־35 טון
בני משה קרסו בע"מ ת־א, רח' ריבל 26 טל. 33241

מלך עקב אחריה, נכנס בעקבותיה למס־עדה, התיישב ליד השולחן סמוך לה, כש־גבו אליה.

מבט נבוך. הוא חיכה בסבלנות עד המרק, לפני שהסתובב כלאחר־יד לאחור, בחן את שכנתו במבט תמה מופגן. סי־מונה מצידה, השיבה לו מבט נבוך. היא זכרה שהיא זוכרת את הגבר הזה מאין שהוא, אולם לא זכרה מאין. גם גיורא עשה את עצמו מתאמץ להיזכר, — וראו זה פלא, הצליח, כעבור שניות מספר: „את הרי הפקידה שם בחברת זה וזה,” התפעל. „את זוכרת, הייתי אצלכם את־מול, חיפשתי אחד מרקוביץ שבכלל לא עובד אצלכם. מסתבר שהיטעו אותי.”

ההכנות הממושכות הצדיקו את עצמן. סימונה הסכימה להצעתו של גיורא לסיים את ארוחתם בספל קפה משותף, ובתום הארוחה סיכמה לעצמה, שהגבר המושך הוא די סימפאטי. הם קבעו ארוחת משו־תפת למחרת בצהרים, אותו מקום, אותו זמן.

גרוש + שניים. לאחר שבועות מספר של היכרות, פגה התלהבותה של סימונה. גיורא אלימלך נשאר עדיין אותו גבר מק־סים כבפגישתם הראשונה, אולם עברו היה מקסים פחות. בגילוי־לב, הנובע מאהבה אמיתית, גילה לה גיורא, כי הוא בעל עבר פלילי. לא משהו חמור, סתם, גני־בות, פריצות, סחר ברכוש גנוב — אולם נשבע כי חזר למוטב. ההוכחה: כיום הוא עוסק במסחר בחפצי ימאים, לא בגניבות.

סימונה, צעירה בעלת השקפת עולם כלל לא מודרנית, לא השתכנעה. היא נעשתה קרירה אף יותר, כאשר גילתה פרט נו־סף — כי אלימלך גרוש ואב לשני ילדים. היא נעשתה קרירה לגמרי כאשר ביקש גיורא את ידה. זה — לא. לכל היותר,

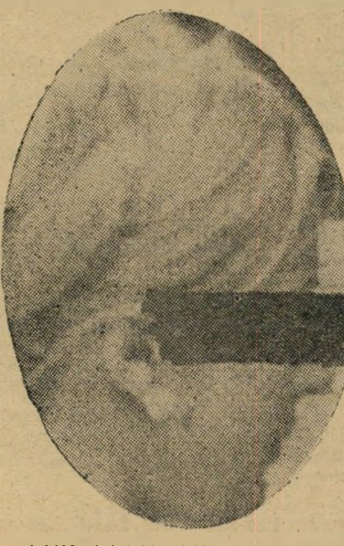

נשיאה־בעל־כורחה נעים

חתונה על הכביש

הסכימה ליהנות מחברתו במסגרת בילויים ידידותיים. אך זה הכל.

חתונת הפתעה. תשובתה השלילית התקיפה הורידה את אלימלך מענני־החלו־מות שבהם ריחף. נוכח התנגדותה של אהובת־ליבו, החליט להגיע לכלל נישואין בשירות עצמי.

באחת השבתות, לאחר שקבע איתה, הגיע במכוניתו לקחת את סימונה לטיול לכינרת. במכונית היו גם שני חברים שלו, שסימונה הכירה מפגישות קודמות.

באמצע הדרך, סמוך לצומת גולני, נעצ־רה המכונית, והחבורה יצאה, להצעת גיורא, לחלץ קצת את רגליה. הם שוט־טו בניחותא לצד הכביש, כשגיורא אוחז קלות בידה של חברתו.

לפתע, הרים גיורא את ידה, שם, במ־הירות הבזק, טבעת נישואין על אצבעה. „הרי את מקודשת לי כדת משה וישר־אל,” הכריז. „אמן”, הכריזו שני הלצים מאחור בדבקות.

לא נישואין, כן גט. לכינרת כבר לא הגיעה החבורה. גיורא היפנה את ה־מכונית לאחור, חזר לחיפה. בבית, סיפרה סימונה הזועמת להוריה על הפרשה, וכל המשפחה מיהרה להתייעץ עם עורך־דין.

תוצאות ההתייעצות היו כפי שחששו: הנישואים אמנם אינם נישואים, אך למ־רות זאת, חייבת סימונה להתיר אותם על־ידי גירושין. לא הגיוני אולי, אבל ככה זה.

אלא שגיורא, כפי שהיה צפוי, לא חלם כלל להעניק את הגט. הוא רצה את סי־מונה — ורק את סימונה. היה נכון, השבוע, אף ללכת לבית־הסוהר — ולא לתת את הגט.

התנחג בחביבות לחבר לעבודה, אחרת הוא יג־רום לשילוקך ממקום העבודה. התחנף אליו! שבוע לא־נורמאלי לבי־לויים וטיולים בחיק הטבע. השבוע לא כדאי לתת את הדעת לבעיות כספיות. הם בין כה וכה לא ייפת־רו ואם תחשבי עליהן רק תגרמי לעצמך עוגמת־נפש רבה והבעיות על מקומם יישארו. ערב ניפ־לא יביא לביקורו של רופא. אל תסכימו להיכנס לבית־חולים. בנוגע לבעייה ה־מטרידה אתכם, אל דאגה, היא תיפתר.

* * *

השבוע הוא שלך, בת־שור: אהבה, אהבה ועוד פעם אהבה. מרי־בה קטנה עם בן־זוגך, תסתיים בטוב. ההתפיי־סות תבוא במהרה ו־חייכם ימשיכו להתנהל על מי־מנוחות. לך, בן־שור, מצפה שבוע מפ־רך, אבל בסופו תקצור אתה את התוצאות הב־רוכות. השתמש במוחך ולא בכוחך, במי־שור הרומאנטי צפויות לך השבוע הפ־תעות, אך זה תלוי אך ורק בך אם הן תיפולנה כפרי בשל לתוך זרועותיך.

* * *

גילוי חשוב שלך עלול לקדם אותך בקאריירה המיקצועית. נסה ל־וותר על כמה מן האנ־שים המספקים לך אינפורמציה, יש ביני־הם כאלה המנסים ל־הטעות אותך. נסי לק־בל את ההיתר לו את מצפה, השבוע סיכוייך רבים. אתה עומד בפ־ני אתגר רציני שיתגלה לך ביום א׳, השתדל לעמוד בו — ולא תצטער על כך עד סוף ימיך. השינויים שעשית במראך החיצוני, יוסיפו לך מעריצים.

* * *

המחלה בה לקית מק־שה עליך ניהול אורח חיים סדיר. אל תת־ייאש, זה לא כרוני. ידידים חדשים, עימם התקשרת בזמן האחרון, יעזרו לך להתגבר על קשייך. בחורה אותה היכרת בשבוע שעבר תיכנס למיסגרת חייך ותשנה אותם מקצה אל קצה. נסי לחפש את אושרך לא בסביבה בה נהגת לחפשו עד כה. כל הסיכויים למצוא את מטרת חיפושיך בסוף השבוע, פקחי עיניים. את אינך חולה, רק עייפה.

* * *

סכנה! אל תלך לחת־רחץ בים בימים א׳ או ב׳, ואל תצא לשייט. בת־אריה: קחי קצת חופש, תנוחי, ואל תת־ני לעייפות הכרונית שלך ליהפך למחלה ממש. מבחינה בידו־רית, זהו שבוע מצויין ואף משעשע: הפליר־טים חזקים מן האה־בות הכאובות, והבילויים של שישי־שבת מרתקים מן הלימודים. השתדל לא להזניח לימודים או בחינות: מב־חינה לימודית זהו שבוע מכריע.

* * *

למרות העובדה שאסור לך לסמוך על אלה ה־מציעים לך הצעות מפ־תות, השבוע יתחיל תהליך שיקום כלכלי, לאלה מכם שהיו שקו־עים בצרות כספיות רציניות. בייחוד, טוב סוף השבוע ובמיוחד יום ו׳. יום ג׳ אינו מת־אים לרומאנטיקה: יש בו יותר מדי השפעות עוינות. אך תוכל להמר על מוצאי־שבת, בשטח האהבה.

השבוע מתחילות משאלותיך להתגשם. הדי־רה החדשה, אליה עברת תגרום לך לשיפור ה־יחסים עם בן או בת־זוגך. לך בן טלה, מצ־פה השבוע הפתעה מ־צד בן מזל עקרב, ממנו לא ציפית לשום פעולה חיובית. אם אתה אוהב להמר, כדאי לך השבוע לשים־לב לצבע האדום.

* * *

אל תתן להישג האחרון שלך לעלות לך לראש: זכור שיש הר־בה מאוד אנשים המו־כנים לדכא אותך, אם תרים יותר מדי ראש. בת־עקרב פגישה מקרית ליד המים תביא למרי־בה עם חברה, לריקמת יחסים מופלאה ובל־תי־מובנת עם גבר אותו חשבת לבלתי־מושג ל־חלוטין. היכוני למסע ארוך מאוד ולשינוי ניכר במעמדך.

* * *

אתה עלול השבוע להיתקל בקשיים טכניים, ולשגות באי־אילו נקו־דות מישניות בחשיבו־תך, אך אם תחליט סוף סוף לקחת את העניי־נים לידיים, לא יעמדו כל אלה בדרכך אל ה־הצלחה. את הפירות ה־ראשונים תוכל לקצור כבר בסוף שבוע זה. בת קשת — את כל כך מפחדת להסתבך, שאת מחמיצה הזדמנות פז.

אם תוכניותיך כוללות נסיעה למרחקים, עכשיו הזמן לממשן. רומן שאתה חושב ש־הוא מסתמן באופק, מפיח בך רוח חדשה. אל תתלה תקוות, ה־זמן יעשה את שלו. ידי־דות שנרקמה זה מכבר בינך לבין בת טלה, עו־זרת לך רבות בימים אלה, הינך ניזון ממנה, אל תזלזל בה. הר־בה בימים הקרובים לעסוק בכתיבה.

* * *

כוח־האיתנים בו היית חדור לאחרונה שוב גואה בך. אבל היזהר! הפעם לא תצליח בשום דבר, אם לא תשקול היטב את צעדיך. בת־דלי: קחי את עצמך ב־ידיים, נסי להראות לו שאינך גאה מדי, שאין את בזה לו כלל. אולי הוא סתם ביישן או נבוך? זה קורה גם אצל הגברים. עיסקה בלתי־כדאית מסבכת אותך בצרות.

* * *

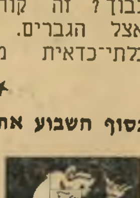

בסוף השבוע אתה עשוי להיווכח שחלים בהדרגה שינויים רבי משמעות בהשקפותיך על החיים בכלל ועל ייעודך בחיים בפרט. זו תחילת מחזור אסט־רולוגי קצר, שבו אתה עשוי לגלות בעצמך כשרונות שמעולם לא חשדת בקיומם. תן ל־דחפים הפנימיים לס־חוף אותך בשטח זה, וזה יגרום להצלחה.

הכר את עצמך!
תן לעזור לך

ניתוח אופי מעמיק ומיוחד יעזור לך לפתור את בעיותיך בתחום המשפחתי, חיי נישו־אין, נוער, תסביכים, מתח־עצבים, על-ידי הפסיכולוגית „איתמר” בתל-אביב.

לקביעת פגישות — טלפון 983352.

טלוויזיה

תוכניות

מחפשים שמנת

מי אומר שהטלוויזיה מאובנת וקופאת על שמריה? לא אנשי הטלוויזיה: הם, מבטיחים להציף אותנו בעתיד הקרוב במבול של תוכניות חדשות.

במיסגרת תוכניות החורף, מכינים עתה תוכנית יוקרה מיוחדת, שתשודר אחת לשבוע בליל שבת. התוכנית תימשך כ־40 דקות, תשקף את השבוע שעבר — לא בדרך של מתן אינפורמציה דוגמת יומן אירועים, אלא באמצעות תגובות סאטיריות, משחק ושירה, תוך שילוב קטעי סרטים.

צוות משתתפי התוכנית טרם נקבע, אבל כבר עכשיו מזכירים את תיקי דיין כאחת המשתתפות. הצוות עצמו יהיה קבוע בכל תוכנית. מפיקי התוכ־נית יהיו מוטי קירשנבאום, נקדימון רוגל, יוסי גודארד וצבי דורמר.

ריבוי המפיקים מקשה כנראה על קבי־עת שם לתוכנית. הצעות תתקבלנה ב־רצון.

חופשת עבודה. תוכנית אחרת מת־בשלת עתה במטבחו של המפיק יעקב בן־הרצל. בן־הרצל יצא כביכול לחופשה של שלושה שבועות, אבל האמת היא כי אין זו חופשת בטלה סתם, אלא חופשת עבודה, שבמיסגרתה הוא מכין דו־שבועון לנושאי אמנות ותרבות, ב־אורך של כ־50 דקות.

מישדר חדש זה יקיף נושאי קולנוע, תיאטרון, ספרות ואמנות פלאסטית. תוכ־ניתו החדשה של בן־הרצל תבוא במקום שתי תוכניות קודמות שהתבטלו: מסך, שעסקה בנושאי קולנוע וספרות, וקלעים, שסיקרה הצגות תיאטרון ותערוכות.

בגלל אופייה רב־ההיקף של תוכנית זו, ישותף בה צוות גדול של כתבים ומפיקים־במאים, כשבן־הרצל מנצח על כולם כעורך ראשי, ואחראי לקול.

גם לתוכנית חדשה זו מחפשים שם.

יעקב בן־הרצל
אחת, במקום שתיים

מאחורי הקלעים

סיפורים טריים יותר

בשבועות הקרובים יוחל לראשונה בשי־דורים ישירים מאולפן הטלוויזיה התל־אביבי, וזאת הודות למצלמה אלקטרונית אשר הותקנה באולפן. מצלמה זו תאפ־שר למחלקת החדשות בטלוויזיה ליצור שידורי רשת בעת מהדורת החדשות כך שניתן יהיה לראיין בשידור ישיר ב־מערכת החדשות בתל־אביב. בימים אלה הותקנה המצלמה וכל הציוד המתלווה אליה, כמו מערכת־תאורה ומיזוג־אוויר.

השידורים יועברו באמצעות אנטנת־שידור שהותקנה על גגו של האולפן ו־אנטנה נוספת שהותקנה על גגו של מגדל־שלום, משם מועברים השידורים לתחנת איתנים בירושלים. בעזרת מיתקן זה תוכל מחלקת החדשות לשפר את האינפורמציה המוגשת לצופים, להבטיח שאירועים המתרחשים בתל־אביב זמן קצר לפני השידור יוכלו להיראות על המסך בעת הקרנת החדשות. עד עתה היו במערכת התל־אביבית מצלמות פילם בל־בד, והחומר המצולם היה נשלח לירו־שלים לשם פיתוח ועריכה, דבר שהא־ריך את הזמן שבין האירוע לבין שידורו.

חיים יבין — לארצות־הברית

אחת הסיבות לכך שהוועד המנהל של רשות השידור אישר את בקשתו של חיים יבין לשמש ככתב הרשות בארה״ב: הטלוויזיה לא רצתה להרגיש עצמה כ־בת חורגת לרדיו, רצתה שיהיה לה נציג משלה — בנפרד מיגאל לוסין שנשלח מטעם הרדיו והשוהה כבר מזה שנתיים בניו־יורק.

בפועל יגישו לוסין ויבין כתבות משו־תפות, הן לרדיו והן לטלוויזיה.

אין בגדים לקרייניות

בעיית הלבוש ממשיכה להטריד את קרייניות הטלוויזיה. עד עתה היה להן סידור עם בוטיק ירושלמי שהשאיל להן את התלבושות, בתקווה כי אפשר יהיה לתת פירסום לשמו. משנתבדתה תקוו־תם זו, עשו חשבון פשוט שאין הדבר משתלם והפסיקו בנוהג השאלת השמלות. הבעייה החמירה עתה, כשנתווספו הקריינית כרמית גיא והמנחה רבקה מיכאלי.

תדריך

תעודה (יום ג׳ 10/8, 20.20) — ה־נושא שקספיר, סרט טלוויזיה על המחז־אי, בכיכובו של סר מייקל רדגרייב עם קריינות של סר ראלף ריצ׳רדסון. בסרט קטעים ממחזותיו של שקספיר, ריצ׳ארד השני, הלילה השנים־עשר, נשי וינדזור העליזות, הנרי השישי, הנרי השמיני, המלט, מקבת ועוד.

סידרת „המלאך" (יום ג׳ 10.8, 21.50) — מלאכת מחשבת עם רוג׳ר מור בתפקיד סיימון טמפלר.

סרט השבוע (יום ד׳ 11/8, 20.50) — ג׳והני גיטר, סירטו של ניקולאס ריי עם ג׳ואן הראפורד, סטרלינג היידן ו־סקוט ברידי.

מישחקצב (יום ו׳ 13/8, 15.30) — משדר שבועי לילדים.

ערב טוב (יום ו׳ 13/8, 20.30) — עם רמה סמסונוב ויוסי ידין. במאי: אילן אלדד. מפיק יצחק קול.

ידין

מקבת (יום ו׳ 13/8, 21.30) — גירסתו הפילמאית של אורסון וולס לטרגדיה השקספי־רית. בהשתתפות אורסון וולס (מק־בת), ג׳אנט נולאן (ליידי מקבת) ו־רודי מקדואל.

איירונסייד (שבת 14/8, 20.35) — ברברה מי עם ריימונד באר, דון מיטשל דון גאלווי וברברה אנדרסון.

השעה השלישית (יום ב׳ 16/8, 20.20) — עם ישעיהו בן־פורת. בחלקו ה־ראשון של המישדר יוקרן הסרט הדוקו־מנטארי סין. אחרי הסרט יתקיים דיון על סין, עמה, קורותיה והמישטר בה. במהלך הדיון יוקרן ראיון מיוחד עם דוד הכהן, שהיה יו״ר ועדת החוץ והבטחון של הכנ־סת, כיהן בעבר כשגריר ישראל בבורמה ונפגש עם אישים סינים בכירים. מפיק, דב שנער; במאי — אילון גוייטין.

בן־פורת

הכהן

כך פוצצה שערוריית המיקלטים

מצבם של המיקלטים במדינה הגיע בשבועות האחרונים לכותרות העתו־נים, וועדת הפנים של הכנסת דנה בנושא זה גם בימי הפגרה. כל זאת — הודות לעקשנות עיתונאית ול־עוצמתו של שידור בטלוויזיה.

עכשיו כבר מותר לספר איך נול־דה כתבתו של דן רביב על בעיית מחדלי המיקלטים בפתח־תקווה.

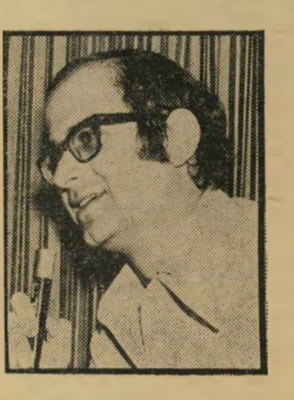

דן רביב
עקשנות פוריה

היה זה בליל הקאטיושות במלבס. בשעות הקטנות של הלילה סיירו ב־שכונות הסמוכות למקום הפיצוץ דן רביב וציוותו. בשכונת יאנוש קור־צ׳ק נגלה לעיניהם מראה מדהים: עשרות מתושבי השכונה ניסו להגיע למיקלט השכונתי, המוקף במחפורת עמוקה. ילדים ונשים נפלו למחפורת, עד שנמצא פיתרון בדמותו של סולם ארוך, שהוטל לרוחב המחפורת, ועל פניו פסעו התושבים המבוהלים ב־דרכם למיקלט. את לילם בילו ה־תושבים במיקלט המעופש, שריצפתו מוצפת במים.

צוות הטלוויזיה חזר למקום גם ב־יום המחרת, יום שישי, כדי להכין כתבה מקיפה ליומן השבוע. הוברר שמיקלט בית־החולים, אשר אמור היה לשמש את החולים המסוגלים ללכת ואת תושבי הסביבה — פיתחו חסום באביזרים ובערימות גרוטאות. דלת הברזל של מיקלט בית הספר — נעולה, וכמעט בלתי אפשרי היה לה־גיע אל מיקלט שכונת יאנוש קורצ׳ק בגלל אותה מחפורת עמוקה שסביבו.

* * *

הכתבה המזעזעת הוכנה, אלא ש־הצנזורה החליטה לקצץ את חלקה. ב־מהדורה הראשונה של **יומן השבוע** שודר רק הקטע שעסק במיקלט בית־החולים. בשבת בבוקר החליט רביב לערער על החלטת הצנזורה שאין בשידור המחדלים משום פגיעה בבטחון, אלא להיפך. הצנזור קיבל את הטענה של הטלוויזיה, וצוות טלוויזיה הוזעק פעם נוספת, בצהרי שבת, כדי להיווכח שממול למיקלט השכונתי שוכן בית־הכנסת, וכי תושבי השכונה שומרי שבת ולא יסכימו להתראיין בשבת.

היה רק פיתרון אחד: רב השכונה הובא למקום, ובאוזניו העלו אנשי הטלוויזיה את הטיעון כי **פיקוח נפש דוחה שבת.** הרב השתכנע, נתן הו־ראה והתושבים הסכימו להתראיין שנית ולספר על תלאות ליל הפי־צוצים.

התגובה לשידור המלא היתה מיי־דית: ראש הג״א הוזמן להעיד בפני ועדת הפנים.

עירית עדן

שמעון עדן, זמן ממושך מלך חי
הלילה של ברלין, (ארבעה מועדונ
לילה, תיאטרון אחד), ומי שזכה בכבו
להיות ראשון — לפני 15 שנה — בסידר
יצוא־הזוהר הישראלי — עשה זאת שוב
הוא הצליח לתפוס את כל העמודים האח
ריים של עתוני גרמניה בשערוריית ענק

המעשה, שהגיע אפילו לעתונות העב
רית, מורכב — כרגיל — מהוא והיא
הוא — שמעון (41) — שחינך כבר דורו
רבים של יפהפיות למצוות ולמעשים ט
בים. כמעט כל חברותיו של שמעון, בעש
רים השנים האחרונות היו לוליטות בנו
16, בעלות שיער בלונדי ועיניים תמ
מות־חצופות. היא — סוזן אולן, כוכבני
בת 16, בתם של כוכבי הקולנוע הגרמניי
גיזלה אולן וולפגנג קייליגג.

הבת נעלמ
מן הביו

הפרשה התפוצצה ביום החמישי ל
ני שבועיים: סוזן החליטה ללכת בע
בות גורלה עד הסוף, נעלמה מהבית. בא
יום עזב גם שמעון את ביתו, נסע לפ
ריס. אמה המודאגת והכועסת של ס
הודיעה למשטרת ברלין עה היעלמה
הקטינה מבית הוריה, צילצלה גם לשמ
והיתרתה בו שיעזוב את בתה לנפש
יחזיר אותה לבית הוריה. שמעון מי
להסיר כל אחריות מעצמו, הודיע ל
הזעמת בלשון שאינה משתמעת לש

בתו של נער השעשועים הבינלאומי שמעון עדן:

„הקטינה לא ברחה עם אבי!"

פנים, כי הוא לא הבטיח לסוזן שום דבר רציני.

הכל פנטזיה

★

טוענת עירית עדן (21), בתו של שמעון מנישואיו הראשונים, המתגוררת במטולה עם אימה:

„כל הסיפור מצוץ מהאצבע של כמה עתונאים רודפי סנסציות!" מגיבה עירית השמנמונת בלהט. „לאבי לא היו שום עסקים רומנטיים עם סוזן. סוזן, קטנה ממני בחמש שנים, ואבי מתייחס אליה בסך־הכל בת של ידידי משפחה. אמה ואביה של סוזן הם ידידים ותיקים של אבי. אני עצמי מכירה אותם מילדות, ונפגשתי אתם בגרמניה, כאשר באתי לבקר את אבא. בכלל, לאבי יש חברה קבועה כבר הרבה זמן, וכל הסיפור הוא דמיוני."

החברה הקבועה של שמעון עדן — ברברה קפל (21) נמצאת עתה גם היא — לגמרי במקרה — בארץ. ברברה, בלונדית בעלת מבט תמים־חצוף, והופעה סקסית־ילדותית של לוליטה ממוצעת הנראית כמו ,נערת־שמעון' טיפוסית, הגיעה לישראל ביום השלישי שעבר, כדי לערוך את החזרות על הגירסה הגרמנית של קומדיית השנה הישראלית אמי הגנרלית.

את עירית, בת גילה, מכירה ברברה עוד מן השנה שעברה, כאשר ביקרה יחד עם שמעון בארץ, והיא מאשרת בפה מלא את גירסתה: „מאז שנפגשתי עם שמעון — לפני שנתיים וחצי — לא נפרדנו. כל הסיפור על רומן כביכול שהיה לו עם סוזי הוא פשוט לא נכון. מה שקרה באמת עם סוזי, היה דבר לגמרי שונה.

„סוזי — כמו הרבה נערות בגילה, כותבת יומן. יום אחד, מצאה גיזלה, אמה של סוזי, את היומן, וקראה בו. סוזי גילתה זאת באיזו שהיא צורה, ונפגעה מאוד. היא החליטה באותו רגע לברוח מן הבית — ובצורה כזו היא הגיעה לשמעון. הוא — כידיד משפחה מצד אחד, וכאחד המבין ללבו של הנוער מצד שני — היה כתובת טבעית בשבילה. אין כאן שום פרשה רומנטית, אלא פשוט ריב בין אם לבת. וזה בכלל לא נוגע לשמעון."

פירסומים לא נעימים

★

כשהיא שרועה בביקיני על הדשא בגן הוילה ההרצליאנית, בה היא מתגוררת יחד עם הצעירים מחברי הצוות של אמי הגנרלית, ובחברתה הצמודה של עירית, אותה היא מגדירה כ„חברה טובה מאוד שלי" — מצהירה ברברה: „כל הפירסום הזה על שמעון הוא מאוד לא לרוחי. אני ושמעון מסתדרים נהדר ביחד. פירסומים מסוג כזה אינם יכולים לקלקל משהו בינינו, אבל הם לא נעימים."

חוץ מחיים רומנטיים מסודרים נהדר, יחד עם שמעון, יש לברברה גם חיים אמנותיים. היא התחילה אותם לפני מספר שנים — בטלוויזיה, ואחר עברה לקולנוע. כיום יש מאחוריה עבר בן עשרה סרטים בכיכובה, והיא נחשבת לאחת השחקניות המבטיחות ביותר בגרמניה.

את שמעון היא הכירה לפני שנתיים וחצי, במסגרת אחד הסרטים בהם שיחקה. „שמעון שיחק שם — סתם בשביל הכיף — בתפקיד צלם עתונות," מספרת ברברה. „זאת היתה אהבה ממבט ראשון. מאז לא נפרדנו כמעט. אפילו כאשר יש לי הסרטות במקומות רחוקים, שמעון עושה את הכל כדי להיות אתי. הנה, גם עכשיו, הוא מגיע אפילו עד ישראל כדי להיות יחד אתי. הוא יגיע בשבוע הבא, וישהה כאן במשך שבועיים.

„בקיץ שעבר לקחנו יאכטה ועברנו יחד את כל הים התיכון. היינו בקאן, בזמן הפסטיבאל, בסן טרופה, ביוון ובכל המקומות. יש לנו המון חברים, כמו פולנסקי — ואנחנו עושים חיים משוגעים ביחד.

„אני לא מפחדת מהתחרות של חתיכות אחרות. זה הגיוני לפחד, כאשר יש עוד שלוש יפהפיות. אבל כאשר יש מאות — העניין נעשה פחות חשוב. שמעון יכול לצאת עם כל אחת מן היפהפיות הכי גדולות בברלין — אבל הן לא מעניינות אותו. הוא פשוט רוצה רק את הברתי."

שמעון עדן וחברתו הקבועה ברברה, כפי שצולמו על סיפון היאכטה שלהם בקיץ שעבר.

ידידתו של שמעון עדן, כוכבת הסרטים הגרמניה ברברה קסל

הדלק התיקר!

מחיר הדלק היה

10,5 אגורות

היום

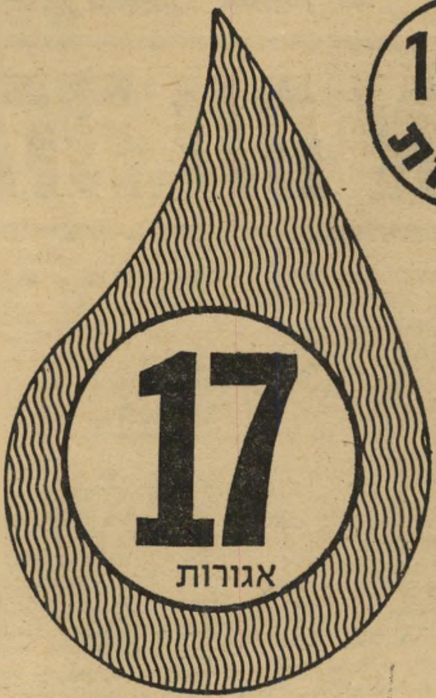

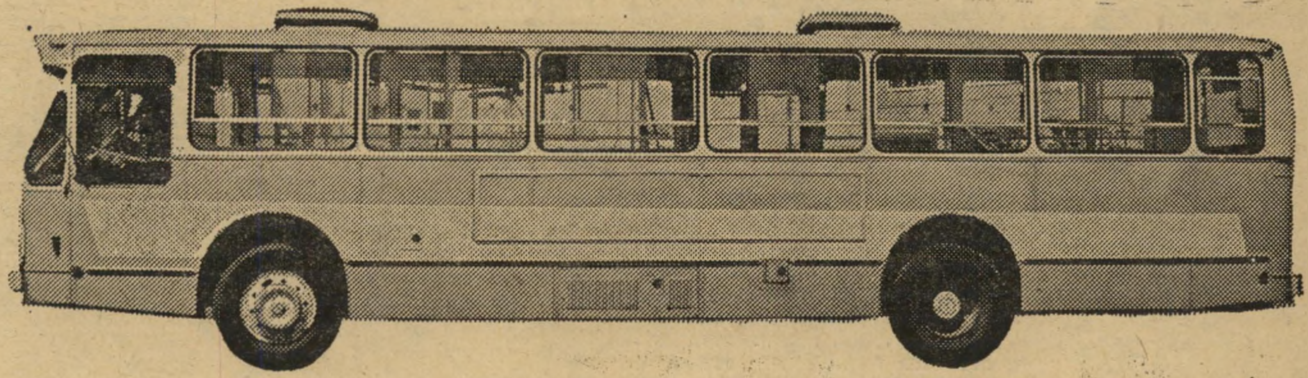

האוטובוס נע על דלק!

מחיר הנסיעה הממוצע בשרות העירוני היה

25 אג'

נשאר

25 אג'

העלאת תעריפי הנסיעה היא בלתי נמנעת

אגד המחלקה ליחסי ציבור

רחל מרחלת על כל העולם

24 שעות ירח־דבש

חתונה בבית זה תמיד שימחה. אפילו אצל סתם שכנים.

אבל כשהחתונה היא אצל זמרת מפורסמת כמו מירי אלוני, שכל השכנים נהנו, במשך חודשים, לשמוע אותה, כל יום שישי ושני בערב, שרה את להיות לבד בחדווה ושלומיק —

וכשהחתן הוא השחקן נחום שליט —

וכשהשושבינים הם לא אחרים מאשר להקת הנח"ל, שהגישו תוכנית מיוחדת לכבוד החתונה —

וכשבין האורחים ניתן היה לראות את חיים טופול, את פשנל, ועוד כמה עשרות שמות —

בחתונה כזאת, מה הפלא שכל השכונת יצאת למרפסות, לגזוזטראות, ולגגות, כדי להציץ למטה, לדירה של ההורים, לראות את ההצגה!

וזאת היתה הצגה! כמו שרואים על הבמה — אבל יותר טוב.

זה בכלל לא פלא כששני בני הזוג רגילים להופיע בפני קהל.

מבית הוריה ברמת־גן, יצא הזוג הטרי — חופה ראשונה למירי, רביעית לנחום — מיד לאחר החתונה, לירח־דבש במלון שרתון. והירח היה אולי דבש, אבל נמשך קצת פחות מחודש: למחרת, אפשר היה כבר לראות את הכלה הטרייה מקשטת בנוכחותה את טקס הפתיחה של סטייקיה תל־אביבית חדשה. החתן, כפי שנודע למי שהתעניין, היה עסוק בהופעה בהצגה שבה הוא משתתף.

זה מה שנקרא: ההצגה חייבת להימשך.

שליט ואלוני

יותר גרוע מהריון

„מנוול! ממזר! חדל־אישים! אפס שכמוך! אתה לא בן־אדם. ככה מתנהגים?"

אמנם **בפאב** התל־אביבי של פרדריקה סגל קיימת מידה די סבירה של חופש הדיבור לאורחים, אולם הדיבורים דלעיל, שהופנו, באחד האמשים בשבוע שעבר, מפי שחרחורת חמודה, לעברו של הצייר ובעל הגלרייה הנודע **ז'אן תירוש,** היו בכל זאת קצת חורגים מהשיגרה. לא בשל תוכנם, כמו בשל הטונים שבהם הושמעו.

עד כדי כך חורגים מהשיגרה, שאפילו פרדי פקחה זוג עיניים, ושאלה את הגברת: „מה הוא עשה הפעם? הכניס אותך להריון?"

„יותר גרוע," זעפה השחרחורת.

הרבה יותר גרוע, כפי שהסתבר מסיפורה.

הסתבר, אם כן, שלפני ארבע שנים הגיעה הגברת הנ"ל מארצות־הברית לישראל, לראשונה בחייה, כתיירת. במסגרת הטיול המאורגן שלה, היא הובאה גם למועדון **עומר כייאם.** שם, התיישב לידה גבר מקומי, שהתגלה מאוחר יותר כז'אן, והחל מטיף לה, מין הון להון, מוסר חודר כליות ולב. דהיינו: „אתם האמריקאים חושבים שהכסף יענה את הכל? שהתרומות שלכם פוטרות אתכם מלהשתתף בפועל בעבודה? למה אתם לא באים לחיות כאן!? הא???"

התיירת האמריקאית התמימה התרשמה עמוקות. בייחוד מה,הא' האחרון. ותצחקו תצחקו — היא שיכנעה את בעלה, וזה חיסל את עסקיו בגולה, והשניים עלו לארץ.

עלו עלו. דבר ראשון בארץ, מה עושים? הולכים כמובן לחפש את ז'אן, להראות לו שהנה באנו, מה תגיד על זה? הא?

העולה חיפשה, חיפשה, עד שמצאה. לא את ז'אן, אלא את הפתעת חייה: עד שהיא באה לארץ, גילתה, עטף תירוש את המשפחה והיצירות שלו, והלך לפתוח גלריה בניו־יורק.

עד שבשבוע שעבר הוא בא לביקור, נכנס ל**פאב** — ונתפס בקלקלתו.

הא???

נישואין - לפני האירוסין

הקצב המודרני הזה של הצעירים האלה, הורג אותי.

זה שבת־הנעורים המקסימה, **שרונה מארש,** החליטה להתחתן עם **עמק פרי** לאחר היכרות מיני — זה אני יכולה להבין.

זה שכבר, **צ'יק־צ'ק,** הם החליטו להתארס, והזמינו מודעה בעיתונים להשבוע, המכריזה על אירוסיהם — אפילו את זה אני יכולה להבין.

אבל זה שהם התחתנו — ממש, בשקט, ברבנות, בלי שום הו־הא — עוד לפני שמודעת האירוסים הספיקה להתפרסם — זה כבר מעל לבינתי הפשוטה.

אבל מה — ואיך האסטרונאוטים טסים בחלל אני כן מבינה?

אז זהו, הם נשואים — בלי אירוסים. ואם אתם רוצים דווקא להאמין לשמועות המרושעות — אתם יכולים להאמין שלספיד הזה היה קשר לעובדה שהשירות בצה"ל מעייף את שרונה.

אני מצידי מאמינה שרק האהבה דיברה פה.

שכן אם לא בגלל האהבה, אז באמת אינני רואה סיבה טובה מדוע היא התחתנה.

מארש־פרי

חלש, קוליגה, חלש

„נס שלא היה דוגמתו."

„דניאל ז'לין מת — ושב לתחייה."

„סיפורו המדהים והמופלא של השחקן הנודע."

כותרות אלה, באותיות קידוש־לבנה ועל פני עמוד שלם, בלוויית צילומי ענק דרמאטיים, מילאו את כל העמוד הראשון של אחד הגליונות האחרונים של עיתון הרכילות של צרפת, הפראנס דימנש.

מה שהכותרות המפוצצות רצו לומר, בצרפתית פשוטה, זה שהשחקן הפופולארי קיבל, בעת ביקורו בתל־אביב, התקפת־לב (מת, יעני), והחלים ממנה (שב לתחייה, בפירוש חופשי). התהליך כולו נקרא, בלשון המדיצינית המודרנית, „נס שלא היה דוגמתו."

מיליוני קוראיו של העיתון הסנסציוני בלעו — תחילה בדאגה עמוקה, ולקראת הסוף באנחת־רווחה ברורה — את הקורות את אהוב נפשם.

הצרה היא, שאת עיקר הסיפור הם לא זכו לשמוע, שכן הסיפור האמיתי (העולם הזה 1766) לא הגיע, משום מה, לפאריס. לא היכן חטף ז'לין את התקפתו (בביתה של **פרדריקה סגל,** לאחר מיספר ימי־בידוד הרמטי). לא כיצד הבהילה אותו פרדי לבית־החולים. לא כיצד ישבה ליד מיטתו. לא כיצד הזמין בעלה של פרדי, **דב,** את ז'לין לחזור ולהתארח בביתם לאחר החלמתו. בקיצור — כלום.

אני חושבת שתהיינה לי כמה מילים קשות להחליף עם הקוליגה שלי במערכת הפרנס דימנש, כשאבוא פאריסה.

France Dimanche

DANIEL GELIN

MORT et RESSUSCITE A L'HOPITAL!

Un extra-ordinaire miracle

30 heures pour le faire revivre

Lire en page 2

ז'לין ב„פרנס דימנש"

בפיג'מה לשדה־התעופה

אתם יכולים לסמוך על **מייק סטולוביצקי,** נער — נו טוב, בחור. נו, טוב, לא צריך לצעוק, איש — איש־השעשועים הנצחי, האמרגן ואיש־העסקים, שתמיד יקרו לו הדברים המוזרים ביותר. בדרך כלל — בגלל הלב הטוב שלו.

על מ., שעשה לו הלב הטוב שלו בפעם האחרונה, אתם יכולים לשמוע — ישר מפי הגבורה:

לילה אחד מצלצל אצלי הטלפון. אני מרים את השפופרת. מדברת בחורה בשם ג'ון. היא מסבירה לי שהיא לא מכירה אותי, אבל היא קיבלה את מיספר הטלפון שלי ממכרים ותיקים, והם אמרו לה שמייד לאחר שתגיע לארץ — שתתקשר איתי.

אז זה מה שהיא עשתה. היא התקשרה אתי משדה־התעופה, ומבקשת אותי עכשיו לבוא לקחת אותה.

טוב, אז אני ג'נטלמן, ויודע שלבחורה לא מסרבים אף פעם — במיוחד אם לא יודעים מה מפסידים. לבשתי את הפיג'מה, ונסעתי ללוד.

הגעתי, ומתברר לי שהסחורה לא רעה. הצעתי לה להתארח אצלי בבית. ג'ון הסכימה ובאנו הביתה.

אחרי כמה זמן, ניזכרתי פיתאום שיש לי הזמנה למסיבה. פשוט יצא לי מהראש. החלטתי ללכת. את ג'ון השארתי בבית, כי היא היתה עייפה.

וזהו. זאת הפעם האחרונה שראיתי אותה. בהתחלה קצת נבהלתי, כשחזרתי מהמסיבה ולא מצאתי אותה. התחלתי קצת לחשוב, והתחלתי לחשוד מה שקרה. הרמתי קצת טלפונים בין החברים — והסתבר לי שצדקתי:

אחד החברים הכי טובים שלי צילצל אלי, וג'ון הרימה את הטלפון. מאחר שהוא יודע שאין לי שום אשה חוקית או משהו כזה בבית, הרי שבאופן טבעי הוא התחיל להתעניין בזהות של הדיירת. הסוף ברור. העלמה החליטה שטוב בחור אחד בלי מסיבה, מאשר מסיבה בלי בחור.

זרם אינסופי של היפים מחו"ל, בכיכר דיזנגוף בתל־אביב הפכו את המקום ל־

כיכר היפיקוף

תופסים שלווה: על הדשא — חבורת ישראלים, המקיפה בלונדית בת 19 מניו־יורק. כיכר דיזנגוף הפך למרכז נוער מחוץ־לארץ רק בחודש האחרון. לפני כן ניראו בו רק זקנים.

תוצרת חוץ: בלי תוספות ישראליות, מבלים האמריקאים בינם לבין עצמם. „כל האמריקאים מגיעים לכאן," אומר בוב (משופם, במרכז). הוא עצמו אפילו ישן בלילות לפעמים בכיכר דיזנגוף.

תיירת אמריקאית: בתילבושת היפית מו־שכת אליה את מיטב, וגם את לא מיטב, הנוער המקומי. התיירות לא היו מרוצות מגינוני האבירות של הישראליים. „הדבר היחידי שהם רוצים מאיתנו — זו דפיקה," מתלוננת מינה שוורץ (19) תלמידת קולג' ממושקפת ורצינית. „כאשר הסכמתי פעם ללכת לסרט עם ישראלי — הוא כימעט ואנס אותי אח־רי כן, כשהתברר לו שהתכוונתי לסרט בלבד."

התופעה החדשה התחילה לשנות את פני הנוף הדיזנגופי חסר ההש־ראה לפני חודש בערך: קבוצות של הי־פים, עם כל האביזרים החיוניים — גיט־רות, סמלי שלום, בגדי פופ משופשפים ומטולאים — התמו קבע על פיסות הדשא הסימליות של כיכר דיזנגוף.

באירופה, זוהי תופעה מוכרת כבר שנים. כל קיץ מביא עימו אל הבירות האירופאיות אלפי תיירים צעירים — ב־חלקם היפים אמיתיים, ברובם צעירים רגילים, סטודנטים וסתם, המעדיפים להע־ביר את חופשת הקיץ שלהם בדרך זולה ונעימה בתור היפים של קיץ.

תיירים שוחרי בידור ומחיה זולים אלה מוצאים את דרכם במהירות אל הכיכרות המרכזיות של הערים הגדולות. שם, הם יכולים למצוא בדיוק את מה שהם מחפ־שים: מקום תצפית ומנוחה שאינו עולה כסף, צעירים מקומיים המוקסמים מן ה־הווי הזר הפולש לעירם, ובעיקר, אחד את השני.

להפיכת כיכר דיזנגוף לכיכר היפיקוף נעוצה בגידול העצום שחל במספר התיי־רים שהגיעו השנה לישראל — במיוחד בני הגילאים הצעירים. אפילו הקיבוצים, שכרגיל מצליחים לקלוט חלק גדול מבני גילאים אלה, הודיעו השנה שהם מצטע־רים מאוד, אבל אין להם אפילו מיטה מיותרת אחת. חלק מהנוער הנקלט בדרך כלל בקיבוצים — לא הגיע לארץ. ההוד־עה על חוסר מקום בקיבוצים נמסרה לו עוד בארצות מוצאו, והוא החליט להס־תדר השנה בלי ישראל. אבל חלק הח־ליט להגיע בכל זאת — ולהסתדר איכ־שהו.

■ ■ ■

הוא הסתדר איכשהו. קודם ב־בתי־מלון זולים ובאכסניות נוער, ו־אחר כך — כשגם מקומות אלה התמלאו — על שפת הים ובחורשה שליד הירקון. ומרחב המחיה האחרון של תיירות הקיץ הצעירה, נמצא בכיכר דיזנגוף. אמנם מרחב די קטן — אבל קריר, הודות למיז־רקה, ויש בו דשא.

תפיסת ג'ודו

זו איננה אלא חי־
בוק מסובך בין היפית לבושת בגד־ים ומכנסי ג'ינס לבין ידידה השוכב בחיקה.

„אפשר לפגוש כאן את כל האמריקאים," אומרת טוני סקס, מורה בת 25 מניו־יורק, הנראית כמו היפית בת 17 מאותו מקום. חברתה, לורי, (24) העוסקת באותו מקצוע ונראית כנ"ל, מוסיפה: „יש כאן אווירה מיוחדת. האנשים מתיידדים בקלות אחד עם השני. אפשר לפגוש כל מיני טיפוסים ולהכיר המון אנשים חדשים."

שתיהן גרות במלון זול ברחוב בן־יהודה — בו הן מקבלות — תמורת חמש לירות ללילה, מקום לינה על הגג, מתחת לכיפת השמיים.

את היום הן מעבירות איכשהו. אבל בשעה שש בערב — הן מתייצבות מדי יום, בכיכר.

גם סוזי הרשפט (15) מניו־יורק, וליזה דיטל (16) מטנסי מוקסמות מן המקום. „אנחנו גרות במושב", מספרת ליזה. אבל בדרכן אל המושב, הן עברו בכיכר, והצליחו לקלוט בדיוק את מה שהולך בה. „ברגע הראשון שקיבלנו חופשה, באנו לכאן, אומרת סוזי. „יש כאן שקט."

השקט הזה לא יימשך כנראה הרבה זמן. יותר מדי אנשים תפסו שבכיכר דיזנגוף ישנן הרבה תיירות צעירות וידידותיות. ואנשים אלה — החליטו להסביר לתיירות אלה הרבה יותר מפנים.

„אני ניגש ישר לעניין," אומר יצחק מקס, אלקטרונאי נאה ובלונדיני בן 24 מתל־אביב. את העניין — לערב אחד לפחות — הוא מצא בחברתן של שתי המורות מניו־יורק. שניים אחרים שמצאו במורות עניין היו קדוש אלחנטי ורמי כלפון. הם אמנם קצת קטנים עליהן — מבחינת הגיל לפחות, וגם האנגלית שלהם אינה שופעת במיוחד. אבל עובדות אלה לא הפריעו לאף אחד ואחת ליהנות

גם סוזי וליזה נהנו מן הבילוי המשותף בחברת אהרון לוסטן, טבח מתדמור, ועמי יוסף, פועל בניין בן 22 מתל־אביב. „אני לא יודע אנגלית," אומר עמי השחרחר והגברתן. „אבל זה לא מפריע הרבה." מסתדרים גם ככה. „אני בא לכאן מפני שיש כאן הרבה בחורות שמראות את החזה שלהן. אבל אני לא מטריד אותן. אני עושה לה סימן בידיים — אם היא באה — אז טוב. אם לא — אני מחפש אחרות. אין בעיות."

הגזעית:

„לא איכפת לי לצאת עם בחורות ישראליות," אומר דוד רוזנברג, 16, (ראה מימין), תלמיד גימנסיה בניו־יורק. גם חברו, מוריס פוטסמאק (18), פיתח לעצמו דרכי גישה אסטרטגיות לליבן של הישראליות.

נשיקה בכיכר:

ואוזבה פוו׳חת בקבוצת ההיפים האמיתיים והמתחזים. התל־אביביים מסתפקים רק בהצצות.

החבר'יה הטובים:

גילו את הכיכר והציפו אותם בהמוניהם. „יש כאן הרבה בחורות עם שדיים בחוץ, ויש מה לראות, אז אנחנו פה, אנחנו לא מטרידים אף אחת," טוענים הגברברים. הגברברות האנגלו־סקסיות סבורות לעיתים אחרת, מגרשות מדי פעם כמה טרדנים חצופים.

מורות בחופשה:

שתי המורות בנות העשרים פלוס מניו־יורק משנות תדמית בזמן חופשת הקיץ. „כיכר דיזנגוף היא המקום הכי נפלא בישראל," אומרת טוני סקס (משמאל). חברתה לורי מסכימה: „פוגשים המון צעירים." כמו יצחק מקס (מימין) וקדוש אלחנטי ורמי כלפון.

הזאבים מחייכים:

הגימנזיסטית סוזן הרשפט, (15) מניו־יורק, נהנית מכל רגע חופשי. גם הישראלים — למרות שהשכלתם אינה כוללת אנגלית, מדוברת או אחרת. „הן בחורות חביבות המתיידדות בקלות," מעיד על הגזע האמריקאי, עמי (שני משמאל).

העולם הזה

האם
ברח
שמעון
עדן
עם
קטינה?